

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 80 lir

TRST, nedelja, 30. maja 1971

Leto XXVII. Št. 126 (7914)

Ohranimo naravo ki nas obdaja

(Male in velike krivde pri okuženju okolja)

ŽANSTVENIKI, filozofi in sociologi že dolgo let svarijo: Spoštujte naravo! Zadržite čase vedno bolj pogostoma beremo strokovne članke in statistike, ki kažejo, kakšna nevarnost preti človeštvu zaradi vedno hujšega onesnaževanja in okuženja vode, zraka in tal. Na eni strani današnja človeška družba vlaga svoje energije, sposobnosti in sredstva za tehnični napredek, kroti in izkorišča v svojo korist sile narave, na drugi strani pa si človeštvo samo žaga vejo, na kateri sedi. Vedno bolj zastruplja sebe in okolje, v katerem živi, samo sebi koplje grob. V najslabšem položaju in v največji nevarnosti so največja mesta na svetu in industrijsko najbolj razvite države, saj naslana največje okuženje in onesnaženje tam, kjer je največ tovarov in velikih človeških aglomeratov.

Po vsem svetu, in seveda tudi pri nas, se javni upravitelji, politiki in industriji radi ponašajo z velikimi investicijami, z novimi tovarniškimi objekti, stolpnici, hoteli in stanovanjskimi bloki. Prav tako ugotavljamo napredek in življenjsko raven v neki državi na podlagi pravega števila avtomobilov itd. To so znaki tehničnega napredka, ki prinaša blagostanje in udobnost, toda drago plačujemo te ugodnosti, in se tega skoraj ne zavedamo. Med reko avtomobilov si pešec skoraj ne upa čez cesto, strupeni hlapi se slijo iz ulic v stanovanja, ko hodimo po ulicah vdihavamo saje, dim in smrad, ne vemo, kam naj bi šli na kopanje brez skrbi, pijemo vodo, ki ima čuden okus. Živila, sadje, zelenjava nimajo več svojega pravega okusa. Želimo si pristne hrane, domačega kruha in vina ter lahko sanjamo o čisti studenčnici. V tovarnah in okrog tovarov smrdi, ob morju smrdi. Zato kdor le more in kadar more beži iz mesta v naravo, seveda z avtom, večkrat v dolgi koloni in včasih namesto domov — v bolnišnico.

Človeku preti onesnaženje in okuženje iz vseh strani, sam pa k temu prispeva svoj delež, s svojim avtom, s pralnimi praškami, s protiparazitskimi sredstvi, z odpadki, ki jih pušča na izletih, z ogorki cigaret, ki povzročajo požare v gozdovih, z odmetavanjem odpadkov po mestnih ulicah, z lovom na ptice itd. V splošnem, širšem okviru so to mali grehi in bi jih, če bi jih, lahko odpravili z drobcem dobre volje in pravilne vzgoje.

Ali naj se torej vrnemo nazaj in se odpovemo napredku? Nikakor ne. Prav zaradi resničnega napredka moramo ugotoviti, kje so vzroki sedanjega stanja, ki povzroča tako zaskrbljenost za naše zdravje in prihodnost, kaj je treba storiti in kdo mora ukrepati. Pri tem imajo besedo znanstveniki, javni upravitelji in politiki, potrebni pa so učinkoviti ukrepi, zakonski predpisi in denarna sredstva.

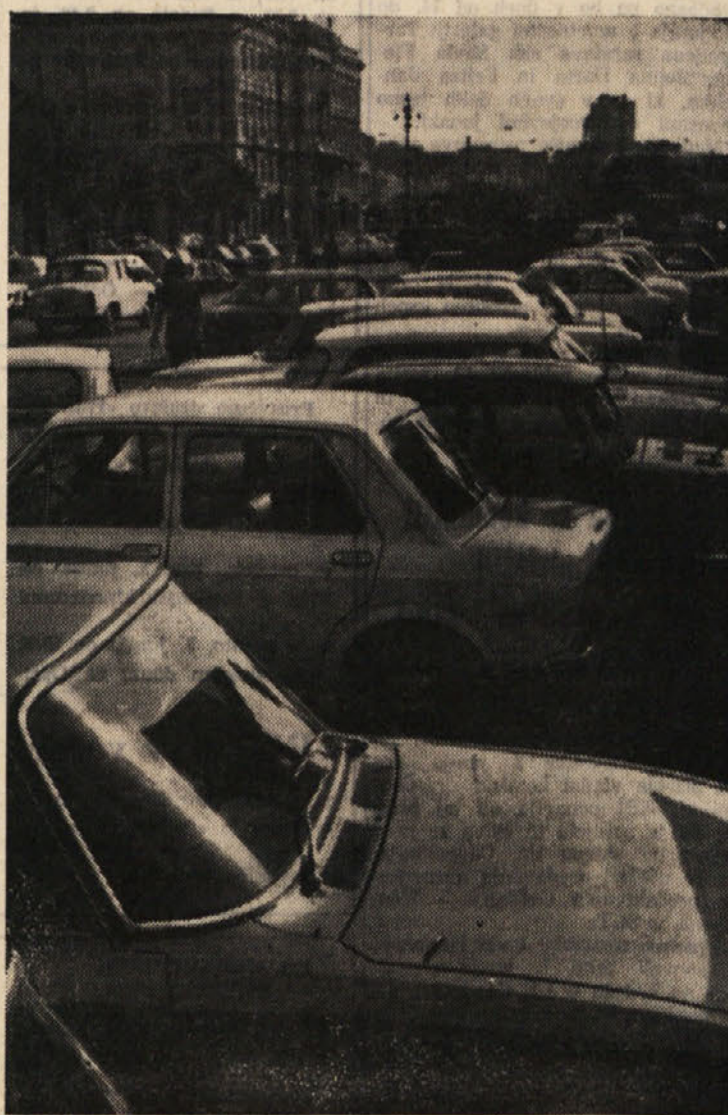
Gradili so velike tovarne, niso pa poskrbeli za čistilne naprave, ki bi pač nekaj stale, ker ni bilo zadostnih predpisov, ali so jih prezrli. Gradili so velike zgradbe in nova naselja, niso pa v zadostni meri poskrbeli za kanalizacijo in sploh za čistilne naprave mestnih odpadkov. V reke in v morje se izliva odpadke, v mnogih krajih kar naravnost se tovarni in kanalov, na odpr-

tem morju perejo cisterne. To seveda manj stane, škoda pa je šestkrat večja.

V nekaterih italijanskih mestih (Rim, Neapelj, Genova, Benetke, Milano) so mnogo na slabšem kot smo v Trstu. S to ugotovitvijo pa se ne smemo zadovoljiti in ostati križem rok, kajti tudi pri nas marsikaj ni v redu in smo predolgo imeli zaprte oči. Koliko tovarov ima čistilne naprave, kako čistijo odpadle iz mestne kanalizacije? Govorimo o zaščiti Krasa in boju proti onesnaženju ter okuženju voda, pri Trebban pa je še vedno ogromno smetišče (tovarna smrada), iz katere pronicata kolonjska voda skozi kraške spranje in luknje v podzemeljski tok Tivoli. In koliko greznice ima odtok v kraške jame? Znano pa je, da skozi kraški svet se voda ne čisti, pač pa samo pretaka. Nekoliko smo se prebudili in začeli misliti na te probleme, ko smo zapazili, kako je zamazano tudi naše morje.

Potrebne so raziskave in analize, še bolj pa učinkoviti zakonski predpisi in nadzorstvo, da se predpisi spoštujejo. Veliko težo pa bo pri tem imel pritisk javnega mnenja.

ALBIN BUBNIČ

Tudi pri nas bo potrebno čimprej kaj ukreniti, da nas avtomobil ne bo docela zasužnjil. (Na sliki vidimo tržaško mestno nabrežje, kakršno se nam predstavlja vsak dan)

MOGOČNA PROTIFAŠISTIČNA DEMONSTRACIJA

Milanske množice odklonile izzivalni fašistični shod

MILAN, 29. — Meščani industrijskega srca Italije, kjer se še posebej obnavljajo škvalistična izjavanja, so včeraj preživeli vročo popoldnevo.

Stiri množične demonstracije so popolnoma paralizirale mestno središče. Eno je organiziral protikomunistični odbor, v katerem so v glavnem predstavniki MSI, ostale tri pa mestni protifašistični odbor, študentsko gibanje in skrajno levo izvenparlamentarne skupine.

Na trgu pred katedralo, kjer so govorili predstavniki ANPI, KD, KPI, PSI, PSIUP, PRI, A. C. I. L. sindikatov, nastopili pa i- gralci mestnega stalnega gledališča in pevka Milva s sporedom partizanskih pesmi so je po policijskih ocenah zbralo od 35 do 40 tisoč ljudi. Shodu so predsedovali videnjski italijanski politiki, kot so milanski župan Aniasi, predsednik deželne vlade Bassetti, Granelli in Vittorio Colombo iz vodstva KD, sen. Banfi (PSI), Brambilla, Rossinovich in Malagugini (KPI). Na shod so prišli tudi župani dvajsetih občin milanske pokrajine.

Zaradi protifašistične manifestacije je bilo mestno središče obklenjeno s policijskimi silami, vendar je visok čut odgovornosti de-

monstrantov preprečil izgrede in se je manifestacija zaključila brez incidentov.

Spreveda študentskega gibanja se je udeležilo nad 5 tisoč mladincev, medtem ko je 2 tisoč mladincev sledilo zastavam organizacij «Lotta continua», «Potere operaio» itd.

«Protikomunistični» spreved so vodili misovci in redki predstavniki drugih strank, med njimi predstavniki istrskih beguncev. Policijski kordoni so onemogočili, da bi se demonstranti ne spopadli med seboj. Računajo, da je bilo deseterice približno 5 tisoč. Kričali so gesla proti komunizmu, ime agenta Annarumme, vzikali «trdi roki» itd.

Vsekakor je iz številnih sorazmerij jasno, da Milan odklanja izjavanja.

Štiri ure so trajali spopadi med policijo in skupinami levih izvenparlamentarcev v Turinu. «Gauchisti» so prišli na ulice s čeladami in palicami, kar je policiji dalo priložnost, da je z vso silo napadla in organizirala pravočo na človeka. Priprli so 50 demonstrantov, mnogo je ranjenih na obeh straneh.

Ob podobnih spopadov je prišlo sinoči tudi v Genovi.

DANES V RIMU VSEDRŽAVNA DELAVSKA MANIFESTACIJA

Dokončno odobren konjunkturni zakon za pospešitev gradbeništva

Zaključena sindikalna konferenca o novi gospodarski politiki, za razvoj juga Italije in za polno zaposlitev

RIM, 29. — V kongresni dvorani EUR se je danes zaključila konferenca treh sindikalnih zvez CGIL, CISL in UIL o novi gospodarski politiki, za razvoj juga in za polno zaposlitev. Konferenca je zbrala veliko zanimanje v italijanskem političnem življenju, kar potrjuje, da so bili na njej kot gostje najvišji predstavniki naprednih in demokratičnih strank.

Zaključila dvodnevne razprave je povzel zvezni tajnik Mario Didò, ki je med drugim dejal, da se mora boj za nove delovne pogoje in reforme nadaljevati z uveljavljanjem sindikata na vseh delovnih mestih, zlasti pa na Jug. Poudaril je, da je konferenca pokazala globoko enotnost treh sindikalnih organizacij o politični vsebini vseh obravnavanih vprašanj.

Ob zaključku konference so odobrili poziv na vse italijanske delavce. V njem je rečeno, da je treba dosledno nadaljevati boj v

tovarnah in v državi za izboljšanje novega, bolj pravičnega in uravnoteženega načina proizvodnje in spremeniti sedanjostroj, ki je označeval italijansko gospodarsko in socialno politiko.

V pozivu je nadalje rečeno, da je vprašanje Juga prvo in največje vprašanje, ki ga je treba rešiti v boju za spremembo gospodarske in socialnega življenja.

Na konferenci so sklenili, da se bodo v prihodnjih tednih sestala vodstva treh sindikalnih organizacij, ki bodo sestavljali načrt za sindikalni boj za rešitev vprašanja Juga, večjo zaposlitev in za socialne reforme, v luči rezultatov konference in obširne razprave. Tri sindikalne organizacije so sklenile, da bodo imele tudi v vprašanju, ki so jih obravnavali na tej konferenci, pogovore z vodstvi političnih strank, kot so to storile glede vprašanj socialnih reform.

Jutri bo v Rimu napovedana velika vsedržavna delavska manifestacija. Pričakujejo, da se bo na Trgu del Popolo zbralo najmanj sto tisoč delavcev.

Danes dopoldne je tudi senatna komisija za javna dela odobrila konjunkturni zakon za pospešitev gradbene dejavnosti. Zakon bo stopil v veljavo takoj po objavi v Uradnem listu. Seje komisije se je udeležil tudi minister za javna dela Lauricella. Za zakon so glasovali predstavniki leve sredine in MSI, medtem ko so se komunisti, liberalci in neodvisna levica vzdržali glasovanja. O vsebini tega zakona, ki naj bi dopolnil praznino na področju stanovanjske gradbene dejavnosti do odobritve zakona o stanovanjski reformi v senatu (poslanska zbornica ga je že odobrila) smo že pisali. V bistvu konjunkturni zakon se nanaša predvsem na izdajanje posojil in določanje davčne olajšave za zidanje stanovanj. Hkrati pa dopolnjuje vrzel glede urbanističnih postopkov za gradnjo stanovanjskih hiš, ki so zelo okorni in ki jih določa tako imenovani prehodni urbanistični zakon.

Po odobritvi zakona je minister za javna dela Lauricella izjavil časnikiarjem: «S tem dejanjem želi vlada uveljaviti ukrep, ki bo pospešil stanovanjsko gradbeno dejavnost, tako na področju ljudskih kot zasebnih gradenj. Moja želja je, da bi prizadete ustanove (občine, pokrajine in dežele) ustrezno ukrepale, da bi zakon postal koristen in učinkovit. Predsednik vsedržavnega zavo- da za urbanistiko inž. Eduardo

Betti pa je poslal predsednikom senata in poslanske zbornice, predsedniku vlade in predsedniku komisij za javna dela zbornice in senata brzojavko, v kateri ri obsoja, da je bila s tem zakonom podaljšana veljavnost čl. 17 zbirnega zakona o urbanistiki in pravi, da bo to še bolj zmanjšalo učinkovitost že itak omejenih obstoječih urbanističnih pravi. Inženir Betti meni, da bo nadaljnja veljavnost tega člena o- mogočila nenadzorovano špekulacijo z zemljišči. Zato jih v svoji brzojavki poziva, naj posreduje- jo, da se prepreči uveljavitev tega pravila.

O zakonu o stanovanjski reformi je govoril danes tudi inž. Ravetta na skupščini združenja opekar- ske industrije, ki je postavil v dvom, da bodo lahko do leta 1973 uporabili okrog 3000 milijard lir za zidanje ljudskih in ekonomskih stanovanj, kot to določa zakon, ki ga je sprejela poslanska

zbornica. Po njegovem mnenju bodo lahko v tem obdobju investirali za ljudska in ekonomska stanovanja največ 1200 milijard zaradi obstoječih administrativnih in birokratskih zaprek na urbanističnem področju, kakor tudi zaradi pomanjkanja razpoložljivih denarnih sredstev.

Zanimiva je bila po drugi strani njegova ugotovitev, da so v Italiji v zadnjih dvajsetih letih investirali za ljudske gradnje samo 8,4 odstotka vseh investicij za zidanje stanovanj. To svojo trditev je podkrepil s številkami. Po- vedal je, da je bilo v zadnjih dvajsetih letih porabljenih 39.916 milijard lir za zidanje stanovanj, od katerih odpade samo 3351 milijard za ljudske gradnje.

RIM, 29. — Zunanji minister Aldo Moro bo ob 9. do 11. junija uradno obiskal Irsko na javno- irskega zunanjega ministra Hilleryja.

njih solah poučuje 130 profesorjev, od teh jih je 26 v stalnem službenem razmerju, 4 pa so v posebnem seznamu, 74 je poverjenih profesorjev, supletov 30. Zato je bila in bo še glavna skrb sindikata, da se ta huda krivica odpravi. Prof. Kodrič je med drugim tudi omenil ustanovitve slovenske industrijske strokovne šole v Trstu in poudaril, da si bo moral sindikat prizadevati, skupno z drugimi slovenskimi organizacijami, da se bo omenjena šola postopoma izpopolnila v petletni strokovni zavo.

Minka Pahor je v poročilu o osnovnih solah pripomnila, da so slovenski šolniki s protestno manifestacijo v Rimu postavili v zgodovinsko solstvo edinstven primer borbe za enakopravnost. Nato je navedla nekaj statističnih podatkov in razne pogoje sindikata. Na Tržaškem je 5 didaktičnih ravateljstev, 38 osnovnih sol, na katerih poučuje 100 stalnih učiteljev. V Šempolaju, Nabrežini in Barkovljah pa so po posredovanju sindikata odprli ob začetku šolskega leta skupno 3 dodatne razrede. Število učencev v osnovnih solah je naraslo (od lanskega 1114 na 1180), doseči pa je treba, da bo vsak slovenski otrok obiskoval slovensko šolo.

Potrebna bi bila tudi večja vna- ma učiteljev za poimenovanje osnovnih sol, kot je bilo to že storjeno za srednje in višje srednje šole. Učitelji imajo v glavnem urejen položaj, kljub temu pa je še kup problemov, s katerimi se mora sindikat ukvarjati. Otrskih vrtec je na Tržaškem 28 (10 občinskih in 18 ustanove ONAIRC), na katerih je nameščenih 28 otroških vrtnaric in 28 postrežnic, ki bi se morale povežati s Sindikatom slovenske šole.

Udeležba članov na občnem zboru je bila številna, prav gotovo pa bi prišlo več profesorjev, če se ne bi dokaj čudno ravnavli nekateri šolski ravnatelji, ki so obvestili profesorje, da ne bodo opravili njihove odločnosti, če bodo šli na občni zbor. Občni zbor je obsodil tako ravnanje, ki nikakor ni upravičeno. Med diskusijo so nekateri člani oozorili na možnost novonov pridobitve v izvirni obliki poitaliančenih prir- imkov, pri čemer bi morali biti slovenski šolniki za zgled drugim. Dotaknili so se tudi vprašanja slovenskih, sicer redkih, šolnikov, ki pošiljajo svoje otroke v italijansko šolo, kar nikakor ne koristi naši šoli in narodni skupnosti.

Gedafi v Kairo

KAIRO, 29. — Predsednik libijskega revolucionarnega sveta Gedafi je dospel danes na kratek obisk v Kairo, kjer se je več ur razgovarjal z egiptovskim predsednikom Sadatom. Čeprav ni o tem uradnih vesti, so opazovali mnenja, da je Sadat poročal libijskemu predsedniku o razgovoru, ki jih je imel s sovjetskimi predsednikom Podgornim, ter o vsebini pogodb med ZAR in SZ.

OBISK ČILSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA V BEOGRADU

Ugoden razvoj odnosov med Čilom in Jugoslavijo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Danes je prišel na uradni obisk v Jugoslavijo zunanji minister Čila Klodomir Almeyda s skupino visokih funkcionarjev zunanjega ministrstva in gospodarskih resorsov. Na beograjskem letališču je visokega gosta iz prijateljske države pozdravil državni tajnik Mirko Tepavac s svojimi sodelavci. Neposredno po prihodu je Mirko Tepavac priredil v čast Almeyde kosilo, med katerim sta ministra izmenjala zdravili, v katerih sta poudarila prijateljsko med obe- ma državama, ki ju vežejo mnogi skupni interesi in obojnost pogledov o najvažnejših mednarodnih vprašanjih.

Tepavac je med drugim poudaril, da obe državi sorazmerno svoji velikosti in vplivu vlagata velike napore, da se temeljito ne- njajo odnosi v svetu v korist krepitve načel neodvisnosti, nevmešavanja in miroljubnega sodelovanja. Prav tako se aktivno za- vernata za ohranitev miru na svetu, za zmanjšanje mednarodne napetosti in vzpostavitve enako-

pravnosti ter demokratičnih sil in prijateljskih odnosov med vsemi državami in narodi sveta. Jugoslavski državni tajnik je nadalje dejal, da je Jugoslavija z velikim zadovoljstvom pozdravila sklep vlade Čila, ki je tudi doslej sodelovala v akcijah nevtrženosti, da v bodoče poveča svojo dejavnost v skupni nevtrženosti.

Almeyda je v odgovor na zdravico dejal, da se v Jugoslaviji, ki jo je že prej obiskal, počuti kot doma in ugotovil, da se od- posli med obema državama vedno bolj krepijo. Zunanji minister Čila je seznanil svojega gostitelja z razvojem političnih razmer v njegovi deželi in je posebno poudaril, da je Čile izbral politično pot in se odločil za sode- lovanje z vsemi državami, ne glede na ideologijo in raso. «Bili smo prvi, ki smo razbili izoliranost Ku- be in vzpostavili diplomatske od- nose z ljudsko republiko Kitajsko. Na naslednji korak je vzpo- stavitev tradicionalnih prijateljskih stikov z vsemi državami, ki so bile vedno z nami. Prvi naš poziv smo posilili bratskim drža-

vam Amerike, zatem pa sociali- stičnim državam, med njimi Ju- goslaviji, ki nam je zelo blizu po občutku». Po besedah Almeyde Čile vporu- je svet brez blokov in imperializma, v svet sodelo- vanja in miru, v katerem bo spo- štovana pravica vsakega naroda do svobode in suverenosti. Čile soglaša z Jugoslavijo o potrebi združitve naporov držav v razvoju na osnovah nevtrženosti in proti politiki sile, imperializma, kolo- nializma in neokolonializma. Čile in Jugoslavija imata, po besedah Almeyde, enako stališče glede rešitve kriz na Blaznjem in Dalj- nem vzhodu, obe državi se zave- mata, da se v okviru skupine 77 izdela skupno stališče nevtr- ženosti pred konferenco UNCTAD.

Tepavac in Almeyda sta popo- dne skupno s svojimi sodelavci pričela izmenjavati mišljenj o ak- tualnih mednarodnih vprašanjih in nekaterih dvostranskih odnosih. Razgovori se bodo nadaljevali v ponedeljek do vrnitve Almeyde iz Dubrovnika, kamor je nocoj odpo- toval.

B. B.

Golda Meir o pogodbi med Egiptom in SZ

STOCKHOLM, 29. — Predsednica izralske vlade Golda Meir, ki je na dvodnevnem obisku v Stockholmu, kjer je gostja švedskega ministrskega predsednika Palme- ja, je na neki tiskovni konfe- renci izjavila, da pogodbe o pri- jateljstvu, ki sta jo podpisala ZAR in Sovjetska zveza, v niče- mre ne spreminjajo obstoječega po- ložaja ter ne preduvevajo nobene nove postavke v odnosih med obe- ma državama. Po mnenju Golda Meir je pravi vzrok pogodbe treba iskati v sovjetski zaskrbljenosti, da bi Egipt ne spremenil svoje dosežanje politike.

Z IZVOLITVJO NOVIH PARTIJSKIH ORGANOV KP ČSSR

Zaključen 14. kongres

Husak spet generalni sekretar - Znatne spremembe v CK in v nadzorni komisiji

PRAGA, 29. — Z burnim in dolgotrajnim ploskanjem delegatov in gostov Husak in Svobodi (med katerima je na odru pred- sedstva stal Leonid Brežnev) se je v Pragi zaključil 14. kongres Komunistične partije Českoslova- ške. Na koncu zasedanja, ki so ga nekateri zahodni opazovalci oce- nili kot «kongres normalizacije», so izglasovale vrsto resolucij ter izvolili nove partijske organe. Gustav Husak je bil potrjen na vodstvu partije: po sovjetskem vzorcu je bil imenovan za «ge- neralnega sekretarja», medtem ko je bil doslej «prvi sekretar». Od enajstih članov prezidija so de- set potrdili: Husak, predsednika česke vlade Kocnka, prvega se- kretarja slovaške KP Lenarta in predsednika zvezne vlade Strouga- la. Izpadel je samo Evžen Erban (ki je menda še gojil simpatije za Dubčkovovo linijo), na njegovo mesto pa so izvolili Karla Koff- mana. Od treh članov-kandidatov prezidija sta ostala samo dva: presenetljivo je izpadel Slovak Dalibor Hanuš, predsednik zvez-

ne skupščine, ki velja za zvestega Husakovega privrženca.

Opazovalci skušajo sedaj anali- zirati sestavo prezidija ter ugo- toviti, katera politična linija je prevladala. Po mnenju zahodnih časnikiarjev je Husak obdržal tri- no večino, nekako notranjo opo- zicijo «neostalinističnega» kova pa naj bi predstavljali samo Indra, Kapel in Hoffman. Vasil Bilak, ki je doslej veljal za zagovornika «trde linije», naj bi se sedaj opre- delil za Husaka.

Za člane tajništva so bili po- trjeni Husak, Bilak, Jan Fojtik, Hruškovič, Indra, Kempny in Ol- drich Švestka, katerim so se pri- družili še Lenart, ravnatelj «Rude Prave» Miroslav Moc in František Ondříč. V centralnem komi- tetu, ki bo še nadalje štel 115 članov, so jih zamenjali kar 57, od 27 članov kandidatov pa jih je izpadlo 22. Do velikih zamenjav je prišlo tudi v osrednji kontrolni komisiji, kjer so od 35 članov zamenjali 21. Predsednik komisije ostane Miloš Jákš.

KAIRO, 29. — Minister za znan- stvene raziskave Ripamonti je da- nes prisel na uradni obisk v Kairo.

Avstralski gospodarstveniki zaključili obisk v SFRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Vodja dele- gacije avstralskih gospodarstven-ikov države Novega Južnega Wel- ta Fuller je danes pred odhodom delegacije iz Jugoslavije izrazil zadovoljstvo zaradi obiska. Fuller je dejal, da je bilo v razgovorih ugotovljeno, da Jugoslavija lahko iz Avstralije uvaža mlečne izdel- ke, meso in nekatere druge pri- delke, premost za kokosirane in opremo za avtomatsko kontrolo prometa, medtem ko je Avstra- lija zainteresirana, da uvaža iz Jugoslavije industrijsko opremo, polnštvo, električno opremo in dru- ge izdelke. Fuller je dejal, da «nu- nitno ne vidi možnosti za sku- pno razne davčne olajšave za zida- nje stanovanj. Hkrati pa dopol- njuje vrzel glede urbanističnih postopkov za gradnjo stanovanjskih hiš, ki so zelo okorni in ki jih določa tako imenovani prehodni urbanistični zakon.

Po odobritvi zakona je mini- ster za javna dela Lauricella iz- javil časnikiarjem: «S tem dejan- jem želi vlada uveljaviti ukrep, ki bo pospešil stanovanjsko grad- beno dejavnost, tako na področ- ju ljudskih kot zasebnih gradenj. Moja želja je, da bi prizadete u- stanove (občine, pokrajine in de- žele) ustrezno ukrepale, da bi za- kon postal koristen in učinkovit. Predsednik vsedržavnega zavo- da za urbanistiko inž. Eduardo

SINOČI V KULTURNEM DOMU

OD 14. DO 18. JUNIJA

Lepa in kvalitetna akademija za šolo-spomenik v Cerknem

Govor predstavnika odbora za zgraditev šole Dušana Furlana - Spored so izvajali godalni orkester GM s solisti, člani SG in pevski zbor «Vasilij Mirk» - Brzjavka osnovne šole in odbora iz Cerkna

Mnogim pobudam za zbiranje sredstev za zgraditev šole-spomenika NOB v Cerknem, ki naj bo izraz hvalnosti Cerkljanom za njihov ogromen doprinos v narodnoosvobodilni borbi in posvetilo vsem, ki so na Primorskem darovali svoja življenja za svobodo, se je sinoči pridružil tudi pobuda Slovenske prosvetne zveze s sodelovanjem Glasbene matice in Slovenskega gledališča. Tri nase osrednje kulturno - prosvetne ustanove so v Kulturnem domu priredile akademijo, ki je vsa izvenela v duhu NOB in je tako po svoji zamisli kot izvedbi bila na res lepi umetniški ravni.

Po uvodnih mislih članice SG Mire Sardočeve, je o pomenu množice akcije za zgraditev šole - spomenika NOB v Cerknem, ki je z njeno slovenijo in kateri se je pridružil tudi slovenski živelj v zamejstvu, spregovoril Dušan Furlan, predstavnik odbora za gradnjo šole ter bivši partizanski bорец na Cerkljanskem. V strnjanih besedah in mislih je prikazal delež Primorske v boju za svobodo in pri tem je zlasti poudaril delež, ki ga je dala Cerkljanska s svojo malo a zgodovinsko pomembno metropolo, ki je v usodnih in gotovo najtežjih letih v vsaj slovenski zgodovini bila srce in motor primorskega partizanstva. Toy, Furlan je vsem, sodelujočim na akademiji in vsem, ki so se udeležili, izrekal prisrčno zahvalo v imenu odbora za zgraditev šole - spomenika, ki ne bo samo spomin, temveč tudi središče za vzgojo mladine in za znanstveno preučevanje novih metod poučevanja zgodovine NOB na šolah.

Potem, ko je članica SG Mira Sardočeva prebrala še zahvalo in pozdravno brzjavko osnovne šole in odbora iz Cerkna, se je odvil kulturni del sporeda, ki ga je začel godalni orkester GM pod vodstvom Janka Bana. Zaigral je Bachov koncert za violino in godala s solistom violinistom Črtom Šiško-vicev ter Mihelčev Pentaton za klavir in godala s solistko pianistko Nadjo Kralj. Sledila je kombinirana vokalno - recitacijska izvedba partizanskih pesmi in pesmi v režiji Adrijana Rustje ter v izboru

Deželni odbor PSI je z 19 glasu (eden proti, 2 pa sta se vzdržala) odobril novi sporazum po dvotedenskem preverjanju politike leviške koalicijske.

Tringale je v svojem poročilu dejal, da so socialisti potrdili svojo prisotnost v koaliciji tudi zato, ker so ostali partnerji sprejeli vse zahteve sindikalnih organizacij, še posebej na področjih urbanistike in gospodarstva.

Nismo potrdili formule, je dejal, temveč vsebino sporazuma, ki je skupen za vse. Tudi socialdemokrati so odobrili sporazum in postavili v ospredje prva vprašanja formule s trditvijo, da so se levišedinski partnerji odpovedali «naprednejši ravnotežnosti» (koalicijski med KD in PSI) in posilili črto (notranjemu sporazumu med KD in PSI) v okviru koalicijske. Tudi deželni tajnik Lonca je ugotovil, da sta nosilci ločnega programa tega spreverjanja in sletanja.

Z NOVIM ZAKONSKIM POSEGOM

Več sredstev in širše olajšave za izseljence iz Furlanije-J. krajine

Zakon št. 24 bodo ponovno finansirali z večjimi skladi Manj sredstev za poklicno izobraževanje izseljencev

Deželni odbor je te dni sprejel predlog odbornika za delo Stopperja o ponovnem financiranju in razširitvi zakona št. 24 z dne 26. junija 1970 v prid izseljencem in njihovim družinam. Stopper je pri tem upošteval želje izseljencev konizule in dejstvo, da so številne prošnje za pomoč, ki so prispale na odborništvu po objavi omembnega zakona, daleč presegle razpoložljiva sredstva. Po novem zakonu, s katerim bo urejeno to vprašanje, bo konizula okrepjena z nekaj nadomestnimi člani, ki jih bodo imenovali iste organizacije, ki sedaj imenujejo efektivne svetovalce. Novi zakon nadalje uvaja možnost podeljevanja deželnih prispevkov izseljencem, ki bi zašli v posebno hude težave, ter njihovim družinam v deželi. Posebne olajšave so nadalje predvidene za nakup, gradnjo, dograditev in modernizacijo stanovanj.

V zvezi s ponovnim finansiranjem zakona št. 24 iz lanskega leta, pa je deželni odbor sklenil povečati plafo za kritje potnih stroškov, stroškov za začetno bivanje v tujini ter stroškov za primer bolezni, s sedanjih 75 na 165 milijonov lir, sklad za študijske štipendije pa s sedanjih 15 na 30 milijonov; sklad za poklicno izobraževanje pa se zmanjša s sedanjih 10 na 5 milijonov lir. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da za take pripevke ni med izseljenci posebnega zanimanja. Deželni prispevki v navedenih višinah bodo predvidoma veljali za razdobje 1971-73.

Delo deželnih organov

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Urnik trgovin za praznike

V torek, 1. junija, dan pred praznikom, bodo vse trgovine lahko po daljšale večerni čas poslovanja za pol ure. Pekarne bodo odprte od 10.30 do 13. ure ter od 16.30 do 19.30 (dvojna petka); mesnice pa bodo odprte od 7.30 do 13. ure ter od 17. do 19.30.

V sredo, 2. junija (dan republike): vse trgovine bodo zaprte, vključno pekarnice in mesnice. Odprte bodo le slaščičarne (od 8. do 21.30) ter mekarnice (od 7. do 12. ure).

PSI in PSDI odobravata dosežen deželni sporazum

Deželni odbor PSI je z 19 glasu (eden proti, 2 pa sta se vzdržala) odobril novi sporazum po dvotedenskem preverjanju politike leviške koalicijske.

Tringale je v svojem poročilu dejal, da so socialisti potrdili svojo prisotnost v koaliciji tudi zato, ker so ostali partnerji sprejeli vse zahteve sindikalnih organizacij, še posebej na področjih urbanistike in gospodarstva.

Nismo potrdili formule, je dejal, temveč vsebino sporazuma, ki je skupen za vse. Tudi socialdemokrati so odobrili sporazum in postavili v ospredje prva vprašanja formule s trditvijo, da so se levišedinski partnerji odpovedali «naprednejši ravnotežnosti» (koalicijski med KD in PSI) in posilili črto (notranjemu sporazumu med KD in PSI) v okviru koalicijske. Tudi deželni tajnik Lonca je ugotovil, da sta nosilci ločnega programa tega spreverjanja in sletanja.

Z NOVIM ZAKONSKIM POSEGOM

Več sredstev in širše olajšave za izseljence iz Furlanije-J. krajine

Zakon št. 24 bodo ponovno finansirali z večjimi skladi Manj sredstev za poklicno izobraževanje izseljencev

Deželni odbor je te dni sprejel predlog odbornika za delo Stopperja o ponovnem financiranju in razširitvi zakona št. 24 z dne 26. junija 1970 v prid izseljencem in njihovim družinam. Stopper je pri tem upošteval želje izseljencev konizule in dejstvo, da so številne prošnje za pomoč, ki so prispale na odborništvu po objavi omembnega zakona, daleč presegle razpoložljiva sredstva. Po novem zakonu, s katerim bo urejeno to vprašanje, bo konizula okrepjena z nekaj nadomestnimi člani, ki jih bodo imenovali iste organizacije, ki sedaj imenujejo efektivne svetovalce. Novi zakon nadalje uvaja možnost podeljevanja deželnih prispevkov izseljencem, ki bi zašli v posebno hude težave, ter njihovim družinam v deželi. Posebne olajšave so nadalje predvidene za nakup, gradnjo, dograditev in modernizacijo stanovanj.

V zvezi s ponovnim finansiranjem zakona št. 24 iz lanskega leta, pa je deželni odbor sklenil povečati plafo za kritje potnih stroškov, stroškov za začetno bivanje v tujini ter stroškov za primer bolezni, s sedanjih 75 na 165 milijonov lir, sklad za študijske štipendije pa s sedanjih 15 na 30 milijonov; sklad za poklicno izobraževanje pa se zmanjša s sedanjih 10 na 5 milijonov lir. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da za take pripevke ni med izseljenci posebnega zanimanja. Deželni prispevki v navedenih višinah bodo predvidoma veljali za razdobje 1971-73.

Delo deželnih organov

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Urnik trgovin za praznike

V torek, 1. junija, dan pred praznikom, bodo vse trgovine lahko po daljšale večerni čas poslovanja za pol ure. Pekarne bodo odprte od 10.30 do 13. ure ter od 16.30 do 19.30 (dvojna petka); mesnice pa bodo odprte od 7.30 do 13. ure ter od 17. do 19.30.

V sredo, 2. junija (dan republike): vse trgovine bodo zaprte, vključno pekarnice in mesnice. Odprte bodo le slaščičarne (od 8. do 21.30) ter mekarnice (od 7. do 12. ure).

SEBOFLEX

VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL

Trst, Ul. Mazzini 53. Tel. 733-361

Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Miroslava Košute in harmonikarski spremljavi Oskarja Kjudra, zbor Vasilij Mirk pa je vodil Ignacij Ota. Z recitacijami so se zvrstili člani SG Jozko Lukeš, Stane Raztresen, Zlata Rodoskova, Miranda Caharija, Stane Starešinič, Ljilj Bogatec, Leli Nakrstova, Anton Petje, Alojz Milčič, Danilo Turk, Mira Lametova, Silvij Kobal in Bogdana Bražduva.

Akademijo je učinkovito zaključil zbor Vasilij Mirk s Srebotnjakovo «Kolono» in Simonijevimi «Podgorškimi mornarji», medtem ko je med recitacijami zapel Pahorjevo «Bilecanko» špansko narodno v Simonijevi prireditvi «Na oknu», partizansko «Kosec koso brus» in Simonijev «Belen mi leži».

Vsi nastopajoči so bili deležni hvalnega aplavza občinstva, ki je kljub grozčati nevihti odzvalo plemeniti in pohvale vredni pobudi naših osrednjih kulturnih ustanov.

j. k.

OB ZAKLJUČKU ITALIJANSKO-AVSTRISKEGA SODELOVANJA

Leta 1978 bo stekel promet po avto cesti Videm-Celovec

Za novo cesto v predoru pod prelazom Monte Croce Carnico bo dežela nakazala poseben nepovračljiv prispevek

Italijansko - avstrisjska medmestrska komisija za cestno promet je zaključila svoje tridnevno zasедanje o problemih nove cestne povezave čez prelaz Monte Croce Carnico in o ureditvi mednarodnega prehoda pri Kokovem. Po skupnem sestanku v Trstu in po ogledu prehoda Monte Croce in cestnega odseka pri Kokovem, je komisija na zaključnem zasedanju sprejela sklep, naj se posebej ukvarjata s temi problemi dve ločeni strokovni komisiji, ena italijanska in druga avstrisjska, ki naj skupno pripravita podrobno izdelane načrte tako za novo cesto čez prelaz Monte Croce, kakor tudi za novo ureditev carinskih in mejnih storitev na področju Trbiža. Kaze, da bo za Kokovo prevladala varianta, ki predvideva speljavo nove hitre ceste od Zabinca do Beljaka. Vsaka komisija bo predložila svoje elaborate ustreznih vladi.

Ob zaključku zasedanja je deželni odbornik za javna dela Masutto naglasil, da je podtajnik na ministrstvu za javna dela Zannier, ki je vodil italijanski del strokovnega odposlanstva, v teku razgovorov sklenil obravnavati tudi vprašanje o dobrih cestnih povezavah med bodočo avto cesto Videm - Kokovo na italijanski z novo avto cesto Celovec - Beljak - Področica na avstrisjski strani, medtem ko je bilo na dnevnem redu zasedanja le vprašanje nove ceste v predoru čez Monte Croce Carnico. Problema sta si namreč na moč podobna, zlasti kar zadeva nujno sodelovanje med italijansko in avstrisjsko vlado.

Glede avto ceste Videm - Trbiž, je Masutto dejal, da mora družba Autostrade, ki pripravlja načrte za novo, še v tem letu predložiti pristojnim oblastem dokončen projekt. Na avstrisjski strani pa se pravkar pripravljajo načrti za odsek avto ceste od Beljaka do italijanske meje. Pomembnost tržaškega zasedanja je v tem, da bosta poslej italijanski in avstrisjski partner usklajala ustrezne načrte, medtem ko sta doslej delovala ločeno. Ta fa za skupnega dela naj bi se zaključila še v tem letu. Gradnja nove ceste bo tako lahko hitreje napredovala, čeprav je znano, da mislijo Avstrisjci doseči s svojim odsekom italijansko mejo šele leta 1978. Tega leta naj bi torej stekel promet na vsel dolžini avto ceste Videm Celovec.

Za uresničitev nove zveze čez prelaz Monte Croce Carnico, je dejal

Deželni odbor je te dni sprejel predlog odbornika za delo Stopperja o ponovnem financiranju in razširitvi zakona št. 24 z dne 26. junija 1970 v prid izseljencem in njihovim družinam. Stopper je pri tem upošteval želje izseljencev konizule in dejstvo, da so številne prošnje za pomoč, ki so prispale na odborništvu po objavi omembnega zakona, daleč presegle razpoložljiva sredstva. Po novem zakonu, s katerim bo urejeno to vprašanje, bo konizula okrepjena z nekaj nadomestnimi člani, ki jih bodo imenovali iste organizacije, ki sedaj imenujejo efektivne svetovalce. Novi zakon nadalje uvaja možnost podeljevanja deželnih prispevkov izseljencem, ki bi zašli v posebno hude težave, ter njihovim družinam v deželi. Posebne olajšave so nadalje predvidene za nakup, gradnjo, dograditev in modernizacijo stanovanj.

V zvezi s ponovnim finansiranjem zakona št. 24 iz lanskega leta, pa je deželni odbor sklenil povečati plafo za kritje potnih stroškov, stroškov za začetno bivanje v tujini ter stroškov za primer bolezni, s sedanjih 75 na 165 milijonov lir, sklad za študijske štipendije pa s sedanjih 15 na 30 milijonov; sklad za poklicno izobraževanje pa se zmanjša s sedanjih 10 na 5 milijonov lir. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da za take pripevke ni med izseljenci posebnega zanimanja. Deželni prispevki v navedenih višinah bodo predvidoma veljali za razdobje 1971-73.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

V TRSTU MEDNARODNI SIMPOZIJ O JOYCEU

Udeležili se ga bodo strokovnjaki iz vsega sveta - Ob tej priložnosti bodo velikemu irskemu pisatelju odkrili spominsko ploščo

Od 14. do 18. junija bo v našem mestu pod pokroviteljstvom avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine ter tržaške občinske uprave tretji mednarodni simpozij o Jamesu Joyceu, ki ga prireja «James Joyce's Foundation» iz Tulse v ZDA.

Ob tej priložnosti, o kateri govorijo svetovni tisk, bodo dospele v Trst številni strokovnjaki iz vsega sveta, od Avstralije do ZDA, od Finske do Francije, saj se vsi vrstni simpozij o Jamesu Joyceu zaveda ves kulturni svet, še zlasti pa naše mesto, v katerem je irski pisatelj dolgo let živel in se sprijateljil s tržaškimi pisatelji Svecov.

Uradna otvoritev simpozija bo v četrtek, 14. junija ob 16.30 v veliki dvorani tržaške univerze, nakar se bodo kongresisti podali v vilo

OB ZAKLJUČKU ITALIJANSKO-AVSTRISKEGA SODELOVANJA

Leta 1978 bo stekel promet po avto cesti Videm-Celovec

Za novo cesto v predoru pod prelazom Monte Croce Carnico bo dežela nakazala poseben nepovračljiv prispevek

Italijansko - avstrisjska medmestrska komisija za cestno promet je zaključila svoje tridnevno zasédanje o problemih nove cestne povezave čez prelaz Monte Croce Carnico in o ureditvi mednarodnega prehoda pri Kokovem. Po skupnem sestanku v Trstu in po ogledu prehoda Monte Croce in cestnega odseka pri Kokovem, je komisija na zaključnem zasedanju sprejela sklep, naj se posebej ukvarjata s temi problemi dve ločeni strokovni komisiji, ena italijanska in druga avstrisjska, ki naj skupno pripravita podrobno izdelane načrte tako za novo cesto čez prelaz Monte Croce, kakor tudi za novo ureditev carinskih in mejnih storitev na področju Trbiža. Kaze, da bo za Kokovo prevladala varianta, ki predvideva speljavo nove hitre ceste od Zabinca do Beljaka. Vsaka komisija bo predložila svoje elaborate ustreznih vladi.

Ob zaključku zasedanja je deželni odbornik za javna dela Masutto naglasil, da je podtajnik na ministrstvu za javna dela Zannier, ki je vodil italijanski del strokovnega odposlanstva, v teku razgovorov sklenil obravnavati tudi vprašanje o dobrih cestnih povezavah med bodočo avto cesto Videm - Kokovo na italijanski z novo avto cesto Celovec - Beljak - Področica na avstrisjski strani, medtem ko je bilo na dnevnem redu zasedanja le vprašanje nove ceste v predoru čez Monte Croce Carnico. Problema sta si namreč na moč podobna, zlasti kar zadeva nujno sodelovanje med italijansko in avstrisjsko vlado.

Glede avto ceste Videm - Trbiž, je Masutto dejal, da mora družba Autostrade, ki pripravlja načrte za novo, še v tem letu predložiti pristojnim oblastem dokončen projekt. Na avstrisjski strani pa se pravkar pripravljajo načrti za odsek avto ceste od Beljaka do italijanske meje. Pomembnost tržaškega zasedanja je v tem, da bosta poslej italijanski in avstrisjski partner usklajala ustrezne načrte, medtem ko sta doslej delovala ločeno. Ta fa za skupnega dela naj bi se zaključila še v tem letu. Gradnja nove ceste bo tako lahko hitreje napredovala, čeprav je znano, da mislijo Avstrisjci doseči s svojim odsekom italijansko mejo šele leta 1978. Tega leta naj bi torej stekel promet na vsel dolžini avto ceste Videm Celovec.

Za uresničitev nove zveze čez prelaz Monte Croce Carnico, je dejal

Deželni odbor je te dni sprejel predlog odbornika za delo Stopperja o ponovnem financiranju in razširitvi zakona št. 24 z dne 26. junija 1970 v prid izseljencem in njihovim družinam. Stopper je pri tem upošteval želje izseljencev konizule in dejstvo, da so številne prošnje za pomoč, ki so prispale na odborništvu po objavi omembnega zakona, daleč presegle razpoložljiva sredstva. Po novem zakonu, s katerim bo urejeno to vprašanje, bo konizula okrepjena z nekaj nadomestnimi člani, ki jih bodo imenovali iste organizacije, ki sedaj imenujejo efektivne svetovalce. Novi zakon nadalje uvaja možnost podeljevanja deželnih prispevkov izseljencem, ki bi zašli v posebno hude težave, ter njihovim družinam v deželi. Posebne olajšave so nadalje predvidene za nakup, gradnjo, dograditev in modernizacijo stanovanj.

V zvezi s ponovnim finansiranjem zakona št. 24 iz lanskega leta, pa je deželni odbor sklenil povečati plafo za kritje potnih stroškov, stroškov za začetno bivanje v tujini ter stroškov za primer bolezni, s sedanjih 75 na 165 milijonov lir, sklad za študijske štipendije pa s sedanjih 15 na 30 milijonov; sklad za poklicno izobraževanje pa se zmanjša s sedanjih 10 na 5 milijonov lir. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da za take pripevke ni med izseljenci posebnega zanimanja. Deželni prispevki v navedenih višinah bodo predvidoma veljali za razdobje 1971-73.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Deželni odbor za urbanistiko je na svoji zadnji seji, ki jo je vodil odbornik De Carli, sprejel med drugim tudi dve varianti k splošnemu regulacijskemu načrtu za tržaško občino. Varianti se nanašata na področje ob otroški bolnišnici «B. Garofolo», ki bo v kratkem zgrajena nekaj novih objektov in bo torej treba prestaviti nekatere ulice, druga pa zadeva novo ureditev knjižnice škofijskega seminarja.

Za boljše poslovanje kmečko obrtniških posojilnic v deželi

Deželni odbor za finance Tripani je pred kratkim povabil na pogovor ravatelje štirih posojilnic: zavoda Banca d'Italia v naši deželi, in sicer dr. Gallino iz Trsta, dr. Giovannoni iz Vidma, dr. Menata iz Gorice ter dr. Cerniata iz Pordenona.

Na srečanju so obravnavali zlasti stanje kmečko-obrtniških posojilnic v Furlaniji — Juljski krajini ter ugotovili, da je skupna vrednost denarnih vlog pri teh zavodih v lanskem letu narasla za 15,8 odst. v primerjavi z letom 1969, ter da so primerjave naložbe povečale za 17,2 odst.

Odbornik Tripani je v tej zvezi povedal, da namerava deželna uprava predlagati pristojnim zakonodajnim organom, naj bi dovolili poseben finančni poseg v korist deželniemu združenju kmečko-obrtniških posojilnic, da bi to lahko organizirali poseben urad, ki naj bi skrbel za izboljšanje poslovanja in nadzorovanje včlanjenih zavodov.

Na srečanju so vzeli za zadovoljstvo na znanje, da je bilo kmečko-obrtniškim posojilnicam v Furlaniji — Juljski krajini pred kratkim dovoljeno, da smejo podeljevati posojila obrtniškim organizacijam do 15 let, in sicer na osnovi olajšav, ki jih na to področje uvaja deželni zakon št. 17 iz lanskega leta.

Partizani iz Kriza v Lumezzano (Brescia)

Počastili bodo spomin domačina Josipa Verginella, ki je padel kot komandant italijanske partizanske divizije.

Včeraj jutraj je z dvema avtobusoma odpotovala v Lumezzano (Brescia) večja skupina bivših partizanskih borcev iz Kriza. Z njimi sta odpotovala tudi vsaka godba na pihala in pevski zbor p. d. eves.

na. V Lumezzano se bodo poklonili spominu domačina Josipa Verginella, ki je padel kot poveljnik italijanske partizanske divizije.

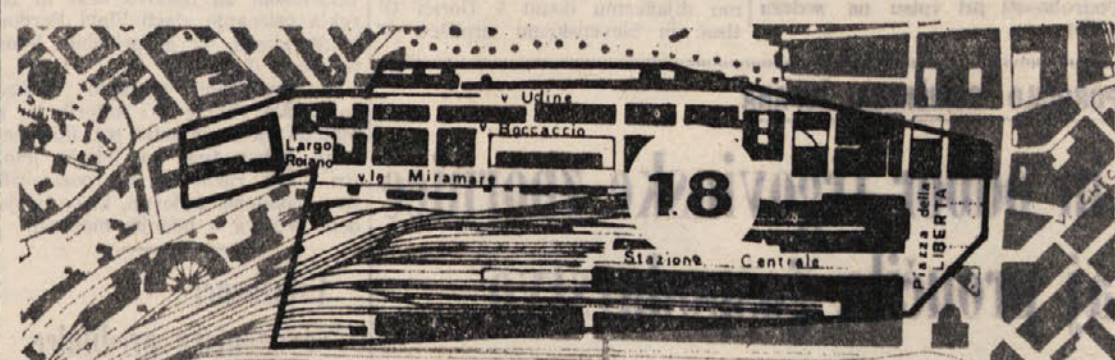
Slovesnost, katere se bodo udeležili tudi domači predstavniki ANPI in seveda tudi drugi prebivalci, bo pri spomeniku Verginelli, kjer bodo Krizani položili lovorjev venec in počastili njegov spomin z govornima v slovensčini in v italijanski. Godba in zbor pa bosta izvajala žalostinke in druge partizanske pesmi.

Pojasnilo

V dobri veri smo včeraj objavili kratek dopis (s podpisom B. Z. Branko Zerkal), da bo pri Hrvatih odprl osmo Andrej Hrvac. Včeraj nam je Andrej Hrvac povedal, da bo odprl osmo verjetno šele čez nekaj dni, kdor je včeraj bral obvestilo in znanje iskal smisel pri Hrvatu, naj nam ne zameri za ne- točno informacijo.

Acegat - prehod na metan

Od jutri dela na 18. področju

Dela za prilagoditev plinskih naprav se nadaljujejo ob popolnem spoštovanju določenega razporeda: jutri — se pravi ponedeljek 31. maja od 8. do 12. ure — bodo organizirani obiski na domu 1900 potrošnikov 18. področja, ki zaobje- ma v celoti ali delno, kot je raz- vidno iz priložene karte, sledeče ulice: Ariosto, Scala Belvedere, Bocaccio, Gozzi, Lauri, Leopardi, Trg Libertà, Miramare, Pauliana, Largo Roiano, S. Teresa, Somma, Tasso,

Tivarnella, Tor S. Piero in Udine. Približno ob 12. uri bodo jutri spustili na področje metan, takoj nato se bodo začela prilagoditvena dela 2597 plinskih naprav po razpo- reditvi obiskov, ki bo potrošnikom orisan prav med prvimi informativ- nim obiskom na domu.

Kot smo že večkrat sporočili in poudarili, pojasnjuje, da bo spe- cializirano osebje poskrbelo za od- pravo vsakršne nevarnosti. Potroš- niki, ki niso zadovoljni, naj samo-

telefonirajo na številki 70-555 in 750-272.

Občinsko podjetje ACEGAT sporoča, da bodo od danes dalje zaradi popravilnih del v ul. Ver- nellis, avtobusi proge št. 28 morali delno spremeniti smer vožnje. V ta namen avtobusi, ki prihajajo iz mesta in so namenjeni na glavno postajališče pri Kolonji, ne bodo vozili po ul. Vernellis, ampak bo- do zvoznili že pri ul. Giaggioli in vozili dalje po ul. Commerciali.

DAROVİ IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. Milka Kalca daruje Franc Bezin 1.000 lir za šolo spomenik NOB v Bazovici. Namesto cvetja na grob pok. Miru Sosiću poklanja Štebel 5.000 lir za spomenik padlim z Opčin. V počastitev spomina pok. prof. Ivana Sosića darujeta Viktorija in Mario Sosić 5.000 lir za šol. Polet. Pie- rina in Mario Furlan darujeta 2.000 lir za spomenik padlim na Opčinah. V počastitev spomina prof. Ivana Sosića darujeta Mari- ja in Vladimir Vilhelm 3.000 lir za spomenik padlim na Opčinah. V počastitev spomina pok. brata Vladimira Sosića daruje Stano So- sić 5.000 lir za spomenik padlim na Opčinah. V isti namen daruje družina Ernest Malalan 5.000 lir za spomenik padlim na Opčinah. V počastitev spomina pok. prof. Ivana Sosića daruje Ubald Vrabec 5.000 lir za PD Taboe. V isti na- men daruje družina Milkočič Gornik 2.000 lir za Dijaško matico. V počastitev spomina pok. Marije Ro- mann roj. Pižon daruje Mirko Pi- žon 2.000 lir za PD Ivan Grbec v Škedinju. Gospa Slava Merlak daru- je 4.000 lir za PD Ivan Grbec v Škedinju. Ob priliki 50-letnice skup- nega zakonskega življenja darujeta

Ana in Just Grgić 5.000 lir za spo- menik padlim z NOB v Bazovici in 5.000 lir za šol. Zarija. Karel Krizmančič (Tožar) iz Bazovice št. 217 z družino daruje 10.000 lir za spomenik padlim z NOB v Bazovici. Ivanka in Karlo Hlače darujeta ob svoji zlati poroki 25.000 lir za pro- svetno društvo Ivan Cankar pri Sv. Jakobu in 25.000 lir za prosvetno društvo Ivan Grbec v Škedinju.

Namesto cvetja na grob pokojne Olge Kocjančič por. Prašelj, ki je umrla v Avstraliji, darujejo za spo- menik padlim v Prebengeu:

Ana Bandi (Prebengeu št. 88) 1.000 lir, Angela Krizmančič (84) 1.000 lir, Ivica Kraljič (85) 1.000 lir, Albina Samec (40) 1.000 lir, Mil- ka Rapotec (18) 1.000 lir, Pavla Vo- dopivec (15) 700 lir, Alma Kocjan (15) 1.000 lir, Loredana Milini (5) 1.000 lir, Julka Žerjuz (39) 1.000 lir, Justina Bandi (34) 1.000 lir, Julijana Bandi (41) 1.000 lir, Olga Kraljič (69) 1.000 lir, Celestino Rojč (14) 1.000 lir, Olga Kuzmič (37) 1.000 lir, Ignacij Bandi (41) 1.000 lir, Vilma Prašelj (78) 1.000 lir, Angela Bandi (10) 1.000 lir, Rožina Žerjuz (40) 1.000 lir, Nering Del- Ben (18) 1.000 lir, Marija Kraljič (73) 1.000 lir, Albina Locatelli (11)

1.000 lir, Bruna Bandi (4) 1.000 lir, Marija Bandi (4) 500 lir, Olga Ko- zina (11) 1.000 lir, Alma Olenik (44) 1.000 lir, Ivana Bandi (33) 5.000 lir, Pepi Prašelj (39) 1.000 lir, Milka Bandi (1) 1.000 lir, Josip Kocjančič (43) 10.000 lir, Zora Tul- (14) 1.000 lir, Boris Bandi (6) 1.000 lir, Bruno Prašelj (63) 10.000 lir, Zora Bandi (23) 1.000 lir, Nada Slavec (7) 1.000 lir, Zofka Kandu- sič iz Doline 1.000 lir, Justina Ko- čevar (Prebengeu št. 25) 1.000 lir, Bruna Strohmayr (73) 1.000 lir.

V počastitev spomina prof. Ivana Sosića daruje družina Starc iz ul. Riccareto št. 21 3.000 lir za cer- keev sv. Jerneja.

Ob prvi obletnici smrti Ludvika Hervatina daruje žena Gizela 3.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob pok. Mil- ka Kalca darujeta Fani in Luči Sardoc 5.000 lir za spomenik padlim na Proseku.

Namesto cvetja na grob pok. Mil- ka Kalca darujeta za spomenik na Proseku: Bezin Franc 1.000, Milč Karlo 1.000, Trobec Josip 1.000, Luk- ša Mirko 1.000, Husu Gverino 1.000, Milč Anton 1.000, Antončič Pino 1.000, Cibic Emil 1.000.

Namesto cvetja na grob pok. Emi- la Kalca darujeta družine Bukavec- Terč-Rupel 10.000 lir za spomenik padlim na Proseku.

Namesto cvetja na grob pok. Beti Kapun daruje Antonija Danev s Kon- tovela 42, 2.000 lir za spomenik padlim na Proseku.

V spomin pokojne Bete Kapun daruje Olga Ban 3.000 lir za spo- menik na Proseku.

Namesto cvetja pokojni Beti Ka- pun darujeta Marija in Egon Bu- kavec 2.000 lir za spomenik na Proseku.

Namesto cvetja na grob pok. Eli- zabete Kapun darujeta za spomenik padlim na Proseku Renato in Mi- randa Blason 2.500 lir, Edi in Ljuba Kapun 2.500, in Danev Milka 2.000 lir.

V počastitev spomina pok. Eli- zabete Kapun darujeta Magda in Stanko Kalc 2.500 lir za spomenik padlim na Proseku in 2.500 lir za pevski zbor Vasilij Mirk. V spomin na svojo dobro prvo učiteljico Ma- rijo Pižon-Rosmanov daruje Vera Oblak 5.000 lir za prosvetno društvo Ivan Grbec v Škedinju. Namesto cvetja na grob Elizabete Kapun da- rujeta Anica in Zdravko Versa 2.000 lir za spomenik padlim na Proseku. V počastitev spomina pok. Miroslava Sosića darujeta demo- kratične žene z Opčin 5.000 lir za spomenik padlim na Opčinah. V počastitev spomina pok. Elizabe- te Kapun roj. Cibic daruje družina Kapun 25.000 lir za spomenik padlim na Proseku in 25.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk. Gospa S. M. daruje 5.000 lir za prosvetno dru- štvo Ivan Grbec v Škedinju. V počastitev spomina pokojnih Lucija Bukova in Elizabete Kapun daruje družina Milč 4.000 lir za pevski zbor Prosek Kontovel. V počastitev spomina Gite Bortolotti darujeta Ju- stina D'Agno in Ana Jerič 10.000 lir za Dijaško matico. Ker se ni mogla udeležiti pogreba dragega sorodni- ka prof. Ivana Sosića, daruje Ma- rija Kralj (Vrdelec) 3.000 lir za Dijaško matico. V počastitev spomi- na pok. Elizabete Kapun, daruje Dora Caharija 3.000 lir za spo- menik padlim partizanom na Proseku. Namesto cvetja na grob Beti Kapun darujeta Pino in Svetka Trčič 4.000 lir za spomenik padlim na Proseku.

V spomin na pok. prof. Ivana So- sića daruje Suzana Sosić 3.000 lir za šolo spomenik v Cerknem in 3.000 lir za spomenik padlim par- tizanom na Opčinah.

Z OPČIN

Smrt zavednega Slovenca Vladimirja - Mira Sosića

Pretekli torek smo pospremili na opensko pokopališče zavednega Slovenca, moža in očeta Vladimirja Mira Sosića.

Marsikateri vaščan ni hotel ver- jeti bridki novice, da je smrt zo- pet pokosila Openco, ki ni imel v svojih 56 letih nikoli lahkega življenja.

Po končani šoli se je najprej u- čil za peka, nato pa se je pod o- četovim nadzorstvom pričel vaditi zidarstva poklica. Čeprav je mo- ral precej garati, je vseeno našel

dovolj časa, da se je lahko udele- ževal pevskih vaj cerkvenega zbora. Kot vsakega državljana so tudi njega italijanske oblasti poklicale v vojsko ter je moral v Afriko na abesinska bojišča. Srečno se je vr- nil domov in se zaposlil v tovarni Gaslini v Trstu. Med tem časom se je poročil s Pjerino Riolino, ki mu je povila sinčka Ljilja. Fašis- tične oblasti pa mu niso prizna- le, zopet so ga poklicali v ita- lijansko vojsko, kjer je ostal do razsula italijanske države. To ga je doletelo na Sardiniji. Zaradi o- kupatorjevih krivic, ki jih je mo- ral prepeti se je takoj vrnil na Trst, kjer je pridružil partizanom ter se s Proletarsko brigado udeležil šte- vilnih bitk ter je bil med prvimi, ki so leta 1945 prispeli v Trst.

Vendar naše mesto je bilo zanj prekruto; ker je bil partizan, se ni mogel spet zaposliti pri tovarni Gaslini in zato se je krčevito o- prijel zidarstva. Mirno je delal do nekaj let tega, ko mu kruta bole- sen ni več dovolila izvrševati po- klica. Zaman so bila vsa zdravni- ška prizadevanja, da bi ga ohrani- li pri življenju. Smrtna kosa ga je obiskala prav doma, kjer je pre- tretel zadnji čas.

Dragi Mir, naj ti bo lahka do- mača gruda, za katero si se toliko žrtvoval.

Danes na Proseku spominska svečanost

Danes, 30. maja priredita kro- žek partizanske zveze ANPI na Proseku in P. d. e. V. Mirkova spo- minsko svečanost na kraju ustre- litve talcev pri prosekci postaji.

Ob 10.30 bo krenila povorka s Križem na Proseku in, se podala na kraj mučenstva. Tu bosta go- vorila poslanec Albin Šker in lje- nje. Predsednik M. K.

PRI SV. JAKOBU

50 let skupnega življenja Ivanke Glavič in Karla Hlače

Pred 50 leti sta si v šentjakob- ski cerkvi obljubila večno zvestobo Ivanke Glavič in Karla Hlače. Vče- raj (sobota 29. maja) se je v isti cerkvi vršil obred zlate poroke; blagoslovil ju je msgr. Ivan Omers- ka, ki ju je tudi pred 50 leti zdru- žil v zakon.

Ivanka izhaja iz znane zavedne družine Glavič ob Sv. Jakobu (na Starj poljcih), Karlo pa je po ro- du iz Rojana. Bil je iz revne in številne družine, zato je bila nje- gova pot v življenju trda. Že zelo mlad je moral z doma, da bi se izučil poklica. Pot ga je zanesla na Dunaj, kjer je postal kovaški moj- ster. V prvi svetovni vojni se je kot avstrijski vojak boril na soški fronti, kjer je bil tudi ranjen. Po vojni je dobil službo pri železnici. V dobi fašizma je bil premeščen v Cassino, nato v Vicenzo in končno v Verono, kjer je dočakal zasluže- ni pokoj, ki ga pa zdaj uživa v svojem domačem kraju.

Zakonca Hlače sta ves čas osta- la zvesta svojemu rodu, saj sta dosledno odklanjala spremembo svo- jega priimka.

Ob tem pomembnem življenjskem jubileju jima želijo sorodniki in pri- jatelji še mnogo zdravih in zado- voljnih let.

Pokrajinsko pošto ravatelj- stvo sporoča, da je bil v vlad- nem listu št. 111 z dne 5.5.1971 ob- javljen dekret poštnega in teleko- munikacijskega ministrstva v zve- zi z razpisom javnega natečaja za 632 operaterjev pri krajevnih poš- tnih uradih.

Tržaški župan je ob priložnosti manifestacije, ki jo prireja luško poveljstvo, odredil, da mora bitl- danc od 7. do 13. ure parkirni prostor v ul. Battisti, med hišno številko 10 in križiščem z ul. Pa- lestrina, prost vseh vozil.

IZ RODIKA

Župnik Vidav zlatomašnik

VČERAJ je praznoval pedesetlet- nico svojega delovanja rodniški žu- pnik v pokolu JOSIP VIDAV, open- ski rojak. Prav je, da se ga ob tem jubileju spomnimo kot rodolju- ba - človeka, ki je pretežni del svo- jega življenja žrtvoval poklicu in domovini.

Kot sin revnih, kmečkih staršev, se je moral že kot otrok ubadati z delom doma na kmetih. Na Opči- nah je obiskoval osnovno šolo, na nemški gimnaziji v Trstu je ma- turiral ter odšel nato kot prostovo- ljec na rusko fronto v Galicijo. Po dveh letih ujetništva in po kon- čani vojaški obvezi je v Trstu in Gorici študiral teologijo ter bil 29. junija 1921 posvečen v tržaški stol- niki.

Prvo službeno mesto je bila LO- KEV pri Divači. Kot zavedan do- moljub si je kmalu pridobil zaupa- nje in simpatije pri ljudih. S ta- kratkim tamkajšnjim učiteljem Hreščakom si je prizadeval vcepiti ljubezen do domovine in naroda pri mladini. Po dveh letih službo- vanja je odšel na službeno mesto v Klanec pri Kozini, od tod pa v Pod- grad pri Ilirski Bistrici. Tudi tu je bil, kot zaveden Slovenec pre- ganjan. Upri se je blagosloviti novega šolskega poslopja v Pod- gradu in s tem je naletel na ne-

milost pri tedanjih italijanskih ve- ljakin, tako da so ga hoteli vreči v vodnjak.

1927 je nastopil službo župnega upravitelja v Rodiku pri Kozini. Tudi tu je hotel ostati zvest svo- jemu narodu. Po konfinkaciji zna- nega vsakega učitelja Gregorčiča, je kljub prepovedi, skrivaj pouče- val verouk s slovenskim katekizmom v cerkvi in učil otroke s skromnim pripomočkom slovenske abecede. Ta- ko je kmalu postal zopet zelo ne- zaupljiv tedanjim italijanskim družbi.

V zadnji vojni je stal župnik ob strani kot duhovnik, oče in varuh. Dvakrat je vas rešil požiga, mno- go vaščanov je rešil iz zaporov in internacij. Večkrat je dovolil upo- rabo cerkvenih prostorov za razna zborovanja in pomagati partizanom moralno in materialno.

Sedaj živi, kot upokojeni župnik v rodniškem župnišču, pojemajočih moči, strd od dolgoletne bolezni z zavestjo, da je v svojem življenju izgovarjal za poklic in za narod in tako vsaj delno izpolnil Gregorči- čevo naročilo »Darite bodi ti živ- ljenje celo«.

Ob tej priliki mu župljani in vsi, ki ga poznajo iskreno želijo, še mno- go let v zdravju in iskreno čes- tajo ob zlatem jubileju.

E. R.

Fotografski natečaj na temo «Pomlad»

P. d. Ivan Grbec je razpisalo fo- tomaterski natečaj na temo »Po- mlad«. K natečaju je društvo po- vabilo tudi mlade amaterje v dobi šolske obveznosti. Prireditelj nate- čaja sporoča vsem zainteresiranim, da je podaljšal rok za predloži- tev fotografij do ponedeljka, 7. ju- nija. Do tega dne je treba oddati slike v Tržaški knjigarni ali jih odposlati na naslov: Prosvetno dru- štvo Ivan Grbec — 34146 — Trst, Ulica di Servola 124.

12. junija 1971

■ stopi v veljavo obvezno zavarovanje za avtomobile, motorna kolesa, motorne čolne.

■ Uredite zadevo! Pomnite: brez «nalepke», ki potrjuje zavarovanje, ne boste smeli voziti.

Ne odlašajte do zadnjega dne

POD POKROVITELJSTVOM MINISTRSTVA ZA INDUSTRIJO, TRGOVINO IN OBRTNITVO

OBVESTILO
Kmetijsko pokrajinsko nadzorni- štvo v Trstu prireja 15. in 16. ju- nija poučni izlet za ogled kmetij- sko - industrijskih obratov v vi- demski pokrajini.

Predviden je ogled zadružne mle- karne v Čedadu, ene izmed za- družnih klet v okolici Čedada, za- družnih mlekar v Monteglianu in Coderno di Sedegliano.

Zlet bo z avtobusom. Odhod iz Trsta — ul. Flavio Gioia (ob že- lezniški postaji) v torek, 15. junija ob 8. uri. Skupno kosilo bo v Špe- tru ob Nadiži. Za kosilo se je tre- ba prijaviti ob vpisu. Kot običajno so potni stroški in prenočevanje v oreme Kmetijskega nadzorništva, hrana vidljeno s skupnim kosilom

1951-1971 dvajset let

Cremcaffè

PONUDBA - PRIHRANEK

nova mešanica

1000 lir

DOBRA KAVA V PREPROSTI KONFEKCIJI

Tvrda Kremcaffè je vaša domača industrija, dajte prednost njeni kavi, ker je sveže prazena, polna arome, zelo okusna in dišeča

V NAJBOLJŠIH TRGOVINAH IN SUPERMARKETIH

Cremcaffè

LAST. PRIMO ROVIS

Tradicijska, posvečena kavi

Zadnji naboje je namenil sebi

Predani boj in tragična smrt borca in aktivista narodnoosvobodilnega gibanja Tržačana Jožka Udoviča-Nina 14. januarja 1943 v spopadu s fašističnimi policisti v Ul. Ginnastica

V Trstu prav gotovo ni bivše aktivista Osvobodilne fronte, ki ne bi vedel za Jožka Udoviča - Nina in za njegovo tragično smrt v januarju 1943. O njem je bilo tudi že kaj napisanega, toda le tako priložnostno in na splošno, da je padel kot predan bорец za svobodo svojega naroda v spopadu s policisti v Ul. Ginnastica, da se je z mlađavci vključil v vrste narodno osvobodilnega gibanja pri Sv. Ivanu in še kaj. Tudi bivši aktivisti so mi v razgovorih pripovedovali o njem marsikaj zanimivega in ko sem vse te informacije izpolnil z drugimi, ki sem jih dobil od Jožkove sestre Albine Gec, iz poročil takratnega fašističnega «Ul Piccolo» o dogodku v Ul. Ginnastica ter po srečnem naključju in po zaslugi zgodovinarja Janeza Kramarja iz arhiva Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani oziroma iz uradnih poročil tržaške kvesture in takratnega prefekta, ki so ohranjena v Ljubljanskem arhivu, se mi je začela jasneje oblikovati podoba tega mladeniča, ki si je raje sam pogoltno kroglo v glavo, kot pa da bi padel v roke svojim fašističnim zasledovalcem. Osvobodilno gibanje je z njegovo smrtno izgubo enega svojih najpomembnejših organizatorjev, ki je v Trstu navedel delo bratov Kovacičev, Franca Mezgeca, Darka Marušiča - Blaža, Albina Cotarja - Karla in drugih pozitivnih in narodnoosvobodilnih stvaril do kraja predanih aktivistov.

Mladost pri Sv. Ivanu in emigracija v Jugoslavijo

Jožko se je rodil pri Sv. Ivanu v družini skromnega, narodno zavrednega težakca Ivana Udoviča, ki si je služil kruh z delom pri železnici in kasneje v nekdanji svetovarski tovarni olja, medtem ko je mati nosila na zelenjavni trg povrtnino z domače ničve, da je prišlo v hišo kaj več sredstev za preživljanje sedmero otrok, petih fantov in dveh deklet. V letih 1907-09 je oče Ivan vodil tudi društveno gostilno v svetovarskem Narodnem domu, istočasno pa je hodil vaditi pevski zbor v Gropadu. Tako je Jožko že v otroških letih okusil stisko delavskega človeka, bedo medvojnih in krizo po vojni let. Obiskoval je sprva domačo slovensko šolo in po njeni nasilni ukinitvi še nekaj razredov italijanske šole, nato pa se je zaposlil kot slaščičar pri Dugulini na Trgu Stare mitnice. Poleg revščine je tako lahko že zelo zgodaj tudi na lastni koži začel doživljati potujočevski pritisk. Eno in drugo je v njem krepilo zavest narodne in socialne pripadnosti, kar ga je privedlo v vrste aktivne svetovarske slovenske mladine oziroma v Slovensko mladinsko društvo pri Sv. Ivanu. Bil je fant vsega leta, veselji ga je sport in navduševalo so ga planine, toda z leta je v njem vse bolj dozoreval zavest upor proti fašizmu. Našel je zvezo s takratnimi pionirji in glasniki boja za pravice našega trepetnega naroda, z Bidovcem, Marušičem in ostalimi «božavčani». Ko pa je fašistična policija aretirala to prvo skupino primorskih prvoročev za svobodo, se je pred nevarnostjo aretacije umaknil v emigracijo v Jugoslavijo.

Njegova sestra Angela Gecova ve povedati, da se je l. 1930 odpravil preko tolmarskih hribov najprej v Ljubljano, kjer je živel nekaj časa pri stricu, ki je bil mestni stražnik, nato nekaj časa v Celju in končno od leta 1933 v Zagrebu. Službo je dobil sprva v policijski pisarni, vendar so ga kmalu odslovili, saj nikoli in pred nikom ni skrival svojih pogledov na družbo in svet. Zaposlil se je nato v tovarni zamaškov, katere lastnik je bil neki Tržačan, obenem pa je tudi že deloval v raznih naprednih društvih, v katerih je prišel v stik s hrvaškimi in slovenskimi komunisti. Leta 1937 je postal tudi član KPJ, kar je pomenilo, da je bil izpostavljen preganjanju jugoslovanske kraljevske policije in da se je njegovo delovanje praktično preneslo v ilegalo. Ob izbruhu državljanske vojne v Španiji je, tako se spominja sestra Angela, nameraval oditi med republikanske prostovoljce. Odpravil se je v Split, da bi se tam vkrcal na ladjo, toda policija ga je v Splitu aretirala. Po nekaj mesecih zaporov v Zagrebu so ga izpustili in spet se je vključil v ilegalo delo po direktivah partije, ki je tedaj že pripravljala vse ljudski odpor. Toda malo pred zasledbo Jugoslavije so ga ponovno aretirali, istočasno pa so izvršili podrobno preiskavo v sestrem stanovanju (sestra Angela se je namreč z možem leta 1935, kot že Jožko prej, odpravila v Jugoslavijo in je živela v Zagrebu). Dan ali dva pred vdorom fašističnih vojsk so ga izpustili in s tistim trenutkom se je začela njegova popolna ilegala. Skupno s hrvaškimi tovariši je organiziral vseljenski odpor proti nemškemu in ustaškemu terorju, ustanavljal celice narodnoosvobodilnega gibanja, stanovanje sestre Angele pa se je spremenilo v shajališče ilegalcev vse do njenega odhoda v rodni Trst.

Sestra Angela v Trstu in njeno aktivistično delo

Svojega vračanja v Trst in svojih prvih stikov z aktivisti OF v našem mestu se Jožkova sestra Angela tako spominja: «Strahote, ki jih je prinesla vojna, zlasti pa ustaški in nemški teror v Zagrebu, so me duševno tako prizadele, da sta mi mož in brat svetlovala, naj grem za nekaj tednov v Trst, kjer sem imela še očeta in brata Milana. Vzela sem sinčka Dragca in odpotovala sva. Ko sem v Trstu opravila, kar sem namenila, to je postaviti skromno spomenika na materin in sestrin grob, sem se odpravila nazaj v Zagreb. Na Reki pa so me zavrnil. Vse prošnje in intervencije niso zalegle. Na tržaški kvesturi so mi očitali, da sem sestra ubijalca. Prav takrat so namreč pripravljali proces proti Pinku Tumoziju in drugim antifašistom, med katerimi je bil tudi moj brat Franc, ki je bil takrat obsojen na 12 let ječe.

Tako sem morala proti svoji volji ostati v Trstu. Poiskala sem zvezo s prvimi organizatorji osvobodilnega gibanja in pomagala po svojih močeh. Prva moja zveza je bil Franc Mezgec. Ko se je moral ta zaradi kompromitiranosti umakniti, ga je spomlad 1942 nadomestil Albin Cotar-Karlo. Poleti istega leta je prišel v Trst še Darko Marušič-Erni, član Okrožnega komiteja KPS za Trst. Z obema sem imela redne stike. Velikokrat sta pri meni tudi prenočevala. Oba sta bila seveda ilegalca.»

Angela se dobro spominja tudi svojih zvez z raznimi tržaškimi aktivistkami in trojstih akcij, zlasti pa tiste, ko je «obdelala» Drevored XX Settembre, Ul. Carducci in Ul. Giulio. Akcija sama se je dobro iztekla, toda kmalu po njej so jo aretirali: «Pri meni so našli enak papir, kot je bil tisti, na katerem so bili oddisani letaki. Na kvesturi me je zasliševal Ricciardelli. Očital mi je tudi, da zahaja k meni neki Karlo. Misli je seveda Cotarja. Jaz pa sem se naredila ušaljeno. Izjavila sem, da je Karlo ime mojega moža, ki pa je v Zagrebu in da ne želim, da se govori, češ da prihaja k meni kak mož. Rekla sem tudi, da prihajajo ljudje večkrat k nam, ker sem lepo pri očetni sadike. Ker mi niso mogli kaj zanesljivega dokazati, so me izpustili. Delala sem naprej za osvobodilno gibanje. V tem času sem bila tudi kurirka Darka Marušiča. Enkrat tedensko sem odhajala v Gorico na javko. Hodila sem po raznih opravkih tudi po naročilu brata Jožka, ki se je po 12 letih vrnil iz Zagreba.»

Jožkov prihod v Trst

Jožko si je s svojim ilegalnim delovanjem v Zagrebu kmalu pridobil velik ugled med hrvaškimi antifašisti in komunisti, kljub konspiraciji pa je za njegovo delovanje zvedela tudi ustaška policija in ga stalno zasledovala. Ko so mu zaradi tega začela postajati tla v Zagrebu prevročna, se je po nalogu partije umaknil iz mesta. Pridružil se je prvimi partizanskim skupinam, sredi poletja 1942 pa mu je partija zaupala težko in odgovorno nalogo, da se odpravi v Trst in tam pomaga s svojimi izkušnjami in kot domačin tržaškim antifašistom pri organizaciji narodnoosvobodilnega boja. Jožko je brez oklevanja in z veseljem sprejel novo nalogo, se poslovlil od hrvaških tovarišev in se odpravil na dolgo pot.

Njegovega prihoda v Trst se sestra Angela še zelo dobro spominja, tako dobro, da ve povedati celo točen dan: «Kako se ne bi spominjala njegovega prihoda. Bilo je 3. avgusta 1942. Z njim je prišel tudi Milan Trobec, bratranec dr. Martelanca od Sv. Ivana. Prišel je naravnost k meni na dom v 'Borsiču'. Rečeval je imel vse noge otekle in o krvavljene od poti, saj je razdal od Zagreba do Trsta prehodil peš od javke do javke. Kako pa naj bi drugega potoval tak razvratilec, katerega so policije iskale z njegovo sliko v rokah. Hotela sem poklicati zaupnega zdravnika, a ni dovolil. Zdravila sem ga sama z raznimi mazili in s spiranjem. Pri meni doma je ostal mesec dni in v tem času sem ga povežala z Mezgecem, Cotarjem in Marušičem, ki so skrivaj pri-

nom, ki mu ga je dala sestra Angela) se je kmalu poznalo. Organizacijska mreža Osvobodilne fronte se je okrepila in razmahnila in Jožko-Nino sam se je po Marušičevih navodilih posvetil predvsem vključevanju italijanskih antifašistov v partijske vrste. O njem kot partiskem funkcionarju v Trstu obstajata dve verziji. Po prvi naj bi bil on sekretar partijskega komiteja, v katerem so bili še Stane Bidovec, Jože Mezgec in verjetno Jelusič, ki je odgovarjal za mladino, po drugi, verjetnejši verziji, pa naj bi bil sekretar komiteja Darko Marušič, član pa Jožko-Nino Udovič, Jože Mezgec, Jože Medved, Bruno Lapajne in neki Pep. V komiteju naj bi Jožko-Nino odgovarjal za zveze s KPI.

Njegova dejavnost in dejavnost ostalih aktivistov ni mogla ostati povsem prikrita policijskim orga-

Vhodna veža poslopja v Ul. Ginnastica 21, kjer se je Jožko Udovič-Nino skrival pred zasledovalci. Prostor pod stopnicami takrat ni bil zazidan.

hajali k nam domov na sestanke. Ko je dobro okrevljal, je odšel in poslej ga ni bilo več domov. Bilo bi zanj prenevanje. Kolikor mi je znano, je potem enajstkrat menjal svoje bivališče. Med drugim je stanoval tudi pri dveh družinah v Ul. Bocacchio, v Šklednju v Ul. Pane Bianco, v Trebčah, ponovno pri Sv. Ivanu, pri Tinetu Lipovcu in Ul. Veruda, pri Zanghrellu v Ul. Ginnastica in še kje. Dan pred smrtjo in možno tudi zadnjo noč se je zadrževal pri Mezgečevih v Šklednju.»

Z Jožkovim prihodom se je organizacija OF razmahnila

Jožkovo bivanje v Trstu (toda poslej ga lahko imenujemo tudi Nino, z njegovim ilegalnim ime-

ž, oblačil in zlasti denarja za partizanske enote. Za uspešno delovanje sta Zol in Marcon sestavila dve skupini z Giacomo Silvestrom in Biasinjem na čelu. Druga skupina (navedena so tudi imena) se je sestajala v gostilni v Ul. Giuliani št. 32.

Med Slovenci pa je sestavljal prav tako dve skupini Bruno Lapajne na čelu z Jožetom Mezgecem iz Šklednja in Guidom Tomasijem. Člani prve skupine so se sestajali v stanovanju J. Mezgeca, člani druge skupine (za obe navajajo poročila tudi imena), pa najverjetno v gostilni Toni v Ul. Gattieri 38.

Posebno vlogo v organizaciji NOG v Trstu pa je (vedno po istem prefektem poročilu) imel Bruno Zanghrella, že od maja 1940 organiziran antifašist. Tedaj je razmožil okrog 400 letakov z napisom «Dol z imperialistično vojsko, čezela komunistična revolucija». Njega je novembra 1942 pridobil za NOB Jožko Udovič, ki je Zanghrellu tudi naročil naj osnuje partijsko celico. Zanghrella je potem vse do svoje aretacije marljivo deloval zlasti pri zbiranju denarja, zdravil, hrane in oblačil za partizane, v svojo stanovanje v Ul. Ginnastica 21 pa je sprejel tudi Jožka-Nino Udoviča.

Kako je fašistične oblasti zasledile dejavnost Osvobodilnega gibanja v mestu, je lepo razvidno iz kvestorjevega poročila 58 B/15 - 017169 z dne 30.XII.1942, ki ga je poslal šefu policije v Rimu in v katerem pravi med drugim: «... subverzivnost in protifašizem sta se povečala in grozila, da se bosta razširila tudi v obmejni coni, kjer ju do sedaj ni bilo. Zaman so bili številni prefektovi ukazi. Pokazalo se je, da je banditižem odlično organiziran ter da razpolaga z zelo oddolnimi in hrabrimi ljudmi, ki se upirajo policijskim organom.»

Kako so se že takrat razširile tudi obožene akcije pripadnikov osvobodilnega gibanja, potrjuje razna karabinjerska poročila. Tako je «zunanja tržaška karabinjerska četa» z dopisom 1/1 z dne 2. jan. 1943 zabeležila: 1. januarja 1943 sta dva neznanca ubila vojaka 59. legije črnih srajc. Istega dne je skupina «belov» napadla dva vojaka 5. inženirske enote od Banov ter enega ubila in enega ranila. Hajka, ki je sledila, je bila brezuspešna.

Karabinjerska tenenca iz Sežane je z dopisom 35/525 z dne 4. jan. 1943 sporočila, da je 4.I.1943 6 «belov» pri smodnišnici pri Orleku napadli italijansko patruljo 8.

Stab 59. legije črnih srajc pa je z dopisom 79/B 5 dne 14. jan. 1943 zabeležil: 12. januarja je 49 črnih srajc te legije sodelovalo pri čistki v vasi Orlek pri Sežani. Ena patrulja — razdelila so se na tri patrulje — je prišla v stik s tr-

žasko policijo (165. Nucleo A. P. iz Bazovice), ki so imeli s seboj partizana-dezertarja S. Z. Po izjavi komandanta se je 165. Nucleo A. P. spopadel s partizani, toda «tenenci» ni sigurno, če je bil Z. skupaj s partizani. Z. je peljal Italijane v smerov gaj med Trebčami in Padricami, kjer so našli taborišče, avstrijsko puško, municijo za italijansko puško. Nicola de Rienzo».

Kvestor Messina pa je istega dne z dopisom št. 01168 — Gab sporočil: «Zaradi partizanskega napada 1.1. v Trebčah, so 11 aretiranih oseb predlagali za internacijo».

Iz raznih primerjav je mogoče domnevati, da je pri omenjenih akcijah sodeloval tudi Jožko-Nino, povsem zanesljivo pa je, da je posredno sodeloval pri spopadu med karabinjerji in skupino partizanov pri Trebčah. Zlasti to potrjujejo izjave Jožkove sestre Angele - Mice:

«Naslednjega dne (po trebenski akciji, op. ur.) so se razpršili fantje zbrali v isti hiši, kjer so se skrivali 10 dni. Žal je ranjenec nekaj priznal. Tako so našli enega od fantov v stanovanju gospe V. Ta je povedal, da je organiziral njihov odhod od partizane moj brat Jožko-Nino, ki stanuje oba z očetom aretirali. Izgovarjala sem se, da je moj brat Jožko v Zagrebu in da sem ga zadnjič videla, ko me je leta 1941 spremljal na postajo ob mojem odhodu s sinkom v Trst. Izpustili so naju sicer, a tudi stalno opazovali, če imava kake zveze z Jož-

kom. Tudi Darko Marušič se je poslej izgubil moja stanovanja».

Fašisti ukrepa

Vedno večjo aktivnost narodnoosvobodilnega gibanja so, kot je razvidno iz nekaterih drugih dokumentov, konec leta 1942 ugotovili istočasno tržaška kvestura, tržaški osek OVRE in karabinjerji divizije Novara in rezultat te njihove ugotovitve je bil ta, da je šef tržaške kvesture Grand Ufficiale dr. Ettore Messina koordiniral obveščevalno delo kvesture z obveščevalnim centrom vojaške policije (maršal karabinjerjev Jacomo Filippo) in z Uradom Javne varnosti oz. OVRO (Cav. dott. Fortunato Locastro).

Kako so se že takrat razširile tudi obožene akcije pripadnikov osvobodilnega gibanja, potrjuje razna karabinjerska poročila. Tako je «zunanja tržaška karabinjerska četa» z dopisom 1/1 z dne 2. jan. 1943 zabeležila: 1. januarja 1943 sta dva neznanca ubila vojaka 59. legije črnih srajc. Istega dne je skupina «belov» napadla dva vojaka 5. inženirske enote od Banov ter enega ubila in enega ranila. Hajka, ki je sledila, je bila brezuspešna.

Karabinjerska tenenca iz Sežane je z dopisom 35/525 z dne 4. jan. 1943 sporočila, da je 4.I.1943 6 «belov» pri smodnišnici pri Orleku napadli italijansko patruljo 8.

Stab 59. legije črnih srajc pa je z dopisom 79/B 5 dne 14. jan. 1943 zabeležil: 12. januarja je 49 črnih srajc te legije sodelovalo pri čistki v vasi Orlek pri Sežani. Ena patrulja — razdelila so se na tri patrulje — je prišla v stik s tr-

žasko policijo (165. Nucleo A. P. iz Bazovice), ki so imeli s seboj partizana-dezertarja S. Z. Po izjavi komandanta se je 165. Nucleo A. P. spopadel s partizani, toda «tenenci» ni sigurno, če je bil Z. skupaj s partizani. Z. je peljal Italijane v smerov gaj med Trebčami in Padricami, kjer so našli taborišče, avstrijsko puško, municijo za italijansko puško. Nicola de Rienzo».

Kvestor Messina pa je istega dne z dopisom št. 01168 — Gab sporočil: «Zaradi partizanskega napada 1.1. v Trebčah, so 11 aretiranih oseb predlagali za internacijo».

Iz raznih primerjav je mogoče domnevati, da je pri omenjenih akcijah sodeloval tudi Jožko-Nino, povsem zanesljivo pa je, da je posredno sodeloval pri spopadu med karabinjerji in skupino partizanov pri Trebčah. Zlasti to potrjujejo izjave Jožkove sestre Angele - Mice:

«Naslednjega dne (po trebenski akciji, op. ur.) so se razpršili fantje zbrali v isti hiši, kjer so se skrivali 10 dni. Žal je ranjenec nekaj priznal. Tako so našli enega od fantov v stanovanju gospe V. Ta je povedal, da je organiziral njihov odhod od partizane moj brat Jožko-Nino, ki stanuje oba z očetom aretirali. Izgovarjala sem se, da je moj brat Jožko v Zagrebu in da sem ga zadnjič videla, ko me je leta 1941 spremljal na postajo ob mojem odhodu s sinkom v Trst. Izpustili so naju sicer, a tudi stalno opazovali, če imava kake zveze z Jož-

kom. Tudi Darko Marušič se je poslej izgubil moja stanovanja».

Kako je o dogodku poročal «Ul Piccolo»

Prefekt je v svojem že prej omenjenem dopisu št. 0-251/U.P. Div. P.S. - Bag. z dne 15.4.1943 o zajetju in smrti Jožka Udoviča-Nina tako poročal: «14. januarja 1943 so agenti Javne varnosti postavili pri hišnih vratih, kjer je stanoval B. Zanghrella, zasled. Ob pol šestih zvečer so hoteli pri vratih aretirati J. Udoviča in še nekoga. J. Udovič se je uprl, potegnil revolver in začel streljati na agente. Ranil je vicebrigadirja P. S. Antonia Centofantija. Z naglo kretjo je nato obrnil orožje proti sebi in se hudo ranil v glavo.

V bolnišnici so vicebrigadirju ugotovili rano s strelnim orožjem z verjetnostjo, da je naboje strel v rani, rano, ozdravljivo v dveh tednih, medtem ko so ocenili, da je strelcevo življenje v nevarnosti.

Predvideva se, da gre za običajnega tuja, ker ga še ni bilo mogoče prepoznati, ki prihaja ne prav redko v naše mesto, da bi organiziral kakšno tatvino». 14. Naslednjega dne, 16. januarja, pa je prav tako v mestni kroniki v tej zvezi poročal:

«Včeraj se je federalni tajnik (Spangaro, op. ur.) v spremstvu vicefederala Mellija podal v bolnišnico «Kraljica Elena» obiskat junaškega vicebrigadirja P.S. Antonia Centofantija, ki je bil predvčerajšnjim ranjen v Ul. Ginnastica pri izvrševanju svoje dolžnosti. Hierarh, katerega je sprejel direktor bolnišnice, se je dolgo za držal ob ranjenecih postelji, se zanimal za potek njegovega zdravljenja in mu izrekel svoje priznanje zaradi duha požrtvovalnosti in poguma, ki ga je pokazal pri izvrševanju službe».

Temna slutnja in strašna resnica

Za Jožko-Ninoovo smrt je sestra Angela zvedela šele naslednje jutro: «15. januarja, dva dni po srečanju z Jožkom pri Mezgečevih, sem se s sinkom nič hudega sluteč odpravila v mesto. Hotela sem do Tineta v Ul. Veruda in ker ga nisem našla doma, sem se napotila proti Trgu Peruginu, kjer je njegova sestra prodajala rože. Spotoma sem kupila «Piccolo» in kot vedno preletela najprej mestno kroniko. Zasedla sem člančico o streljanju v Ul. Ginnastica in takoj mi je bilo jasno, da ne more iti za kakšnega tatu, pač pa za katerega od naših, saj e tat vedno ne bi sam ustrelil. Ko me je Tineta sestra zagledala, je bila za čuda hladna in nekam odsotna, kar me je presenetilo, ker je bila vedno, ko sva se srečali,

Jožko Udovič-Nino

rim naj bi imel Jožko-Nino neke zveze. Točnega seveda ne morem reči ničesar. Pred zasledovalci se je skrli v veži poslopja št. 21 v Ul. Ginnastica (kjer je stanoval Zanghrella) in ko so vdrlj za njim, je začel streljati proti policistom. Ko je spoznal, da je izgubljen, je naredil to, kar je vedno pravil, da bo naredil, če ne bo drugega izhoda: z zadnjim nabojem si je vzel življenje. Odpeljal so ga v bolnišnico, kjer pa je še istega večera umrl. Sprva sploh niso vedeli, koga so imeli pred seboj, ker ni imel pri sebi nobenih dokumentov. Šele naslednjega dne naj bi ga spoznal eden izmed zaprtih fantov, kateremu so ga pokazali. 12.

17. januarja je ob 7. uri zjutraj 72 vojakov in policistov, obojenih s puškami in strojnimi okoliščina našo hišo. Odpeljali so mene in očeta, pa tudi vse sorodnike. Po zaslišanju so izpustili vse razen mene. Držali so me tri mesece v preiskovalnem zaporu, 17. marca 1943 pa so me z drugimi ženskami odpeljali v internacijo v Frascate Alatri. V taborišču mi je bilo obupno. Moja sem imela v Zagrebu, otroka doma pri tati, oče je ostal sam, Jožko je bil mrtve, ogromno naših najboljših tovarišev in tovarišice je bilo ujetih, zaprti, prenatrpani, pokrebnj pa smo bili našemu boju...»

Dan ali dva po tragediji v Ul. Ginnastica so aretirali tudi Zanghrella. Iz zapora je prišel ob razpadu Italije in se je takoj odpravil v partizane. Ob razpadu se je vrnila iz taborišča tudi Angela in se je takoj umaknila v ilegalo, da bi do kraja, do zmage, prispevala svoj delček za osvoboditev.

Taki so bili naši ljudje. Nič jih ni moglo zlomiti, nič načeti njihovega borbenega upornega duha, njihove vere v zmago pravičnega boja. Za vsako padlo žrtev, za Jožka-Nina in za druge, za tisoče drugih, so tisti, ki so ostali, postotniki svoje napore, svojo veliko bol pa so tiho nosili zakopano v srcih in jo v spominu na drage padle nosijo še danes.

Zbral in zapisal JOŽE KOREN

VIRI IN OPOMBE:

1. Izjave Angele Gec—Mice 1959 (Slovenke v narodnoosvobodilnem boju, Zavod «Borec», Ljubljana, 1970)
2. Izjave Angele Gec—Mice 1959 (Slovenke v narodnoosvobodilnem boju, Zavod «Borec», Ljubljana, 1970)
3. Po dokumentih v arhivu Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani
4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Arhiv Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani.
11. Izjave Angele Gec—Mice 1959 (Slovenke v narodnoosvobodilnem boju, Zavod «Borec», Ljubljana).
12. Izjave Angele Gec—Mice, maj 1971
13. Arhiv Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani.
14. «Ul Piccolo», 15. jan. 1943 (Biblioteca Civica)
15. «Ul Piccolo», 16. jan. 1943 (Biblioteca Civica)
16. Izjave Angele Gec—Mice, maj 1971
17. Izjave Angele Gec—Mice 1959 (Slovenke v narodnoosvobodilnem boju, Zavod «Borec», Ljubljana).

Vse ostale navedbe po pričevanjih nekdanjih aktivistov OF v Trstu

OSNOVNA ŠOLA CERKNO SPOMENIK NOB

Za Jožko-Ninoovo smrt je sestra Angela zvedela šele naslednje jutro: «15. januarja, dva dni po srečanju z Jožkom pri Mezgečevih, sem se s sinkom nič hudega sluteč odpravila v mesto. Hotela sem do Tineta v Ul. Veruda in ker ga nisem našla doma, sem se napotila proti Trgu Peruginu, kjer je njegova sestra prodajala rože. Spotoma sem kupila «Piccolo» in kot vedno preletela najprej mestno kroniko. Zasedla sem člančico o streljanju v Ul. Ginnastica in takoj mi je bilo jasno, da ne more iti za kakšnega tatu, pač pa za katerega od naših, saj e tat vedno ne bi sam ustrelil. Ko me je Tineta sestra zagledala, je bila za čuda hladna in nekam odsotna, kar me je presenetilo, ker je bila vedno, ko sva se srečali,

Mali Jožko Udovič (s križcem nad glavo) kot učenec slovenske osnovne šole pri Sv. Ivanu. Slika je verjetno iz leta 1920

Starega Žefa davek svobodi

Na Cerkljanskem pod Poreznom so vasi, v katerih živijo kleni ljudje. Od leta 1918 do 1943, dokler je imela ta oblast Italija, se v teh krajih ni prav nič premaknilo, še manj pa kaj spremenilo po željah in namenih okupatorske oblasti. Ljudje so živeli svoje življenje, okupacijo so pač upoštevali, niso je pa sprejeli ne priznali.

Žefova bajta na Kočji je bila ena tistih domačin, ki je bila trdno vtrajala v naš način življenja. Vztrajala je v našem ambijentu, v naših željah in običajih. Njeno največje bogastvo so bili otroci. Sedem jih je bilo.

Ivan Mlakar, po domače Žef, je bil trd in redkobeseden mož. Po značaju je bil precej podoben družini, ki mu je rastle za senožetjo v Kočji nad vasio. Življenje ga je bilo, da ga ni moglo bolj. Bajtarsko revščino je zmagoval s zagrnjeno delavnostjo in z velikim skromnostjo, smrti pa se je upiral z zemljo molkom in svetim spoštovanjem.

Maja 1935 je smrt prvič zamahnila s svojo roko po tej hiši. Tedaj je Žefovim umrla mama Katra. Komaj 50 let je dočakala, pa je že morala umreti. Gospodar Žef je v žalosti in skrbi za družino stisnil zobe in potlačil solze v dno srca. Hči Franciška je bila tedaj stara 25 let. Prevzela je gošpodinjstvo, ki ga je vestno, kakor jo je mati naučila, opravljala do svoje prezgodnje in tragične smrti. Poslej je bila svojim bratom in sestram bolj mati kot sestra.

Najstarejši otrok Žefove družine je bil Julij. Ljudi se je bil za mizarja in je leta 1929, ko mu je bilo 23 let, emigriral v Ljubljano, kjer se je dobro zaposlil. Komaj so Žefovi odložili črno po mamini smrti, je že prišlo iz Ljubljane sporočilo, da je tam umrl njihov sin. Spet si je Žef na lažljivo novo trpko žalost v svoj spomin in v srce.

Leta 1941 je Žefova družina z velikim razočaranjem in žalostjo trpela ob tragičnem razpadu Jugoslavije. Gledali so kolone ita-

Julija 1942 je na Bukovski vrh prišla prva skupina partizanov. 12 jih je bilo. 14 dni so tu taborili. Kmalu za njimi je prišla Fazanova četa, ki je štela 34 partizanov. Zofka ali Katra sta za potrebe teh partizanov večkrat šli v Cerkljo po to in ono. Gospodinja Franca je večkrat morala skuhati za nenavadno veliko število »koscev«. Mleko, maslo, moka, krompir, suho sadje in še kaj, je romalo v Bukovski vrh. Stari Žef je opazoval vse to in nobene ni rekel. Njegovi otroci so bili že povsem vključeni v to čudno uporniško dejavnost.

Za lepim poletjem je prišla še lepša in bogata jesen. Očetu Žefu se je kar samo smejalo, ko so spravljali pod streho sadje in krompir. Za nas bo, si je mislil in še za tiste, ki so v hribih bo kaj. V začetku novembra sta se neke noči poslovila sinova: 21-letni Franc in 18-letni Lojze. Ustrelili sta se med prvih šest partizanov, ki so tisto jesen iz naselij pod Poreznom vzel puško v roke in se uprli rimskemu imperiju. Stari Žef je prevzel nase veliko odgovornost.

Sredi decembra se je zgodilo. Prišli so karabinjerji in nekaj črnogardistov. V dveh urah sta očeta Žef in hči Franca, ki je gošpodinja, morala biti pripravljena za odhod od doma, v zimo, v težko prihodnost z armatnimi sovražniki Italije. Odsli sta s skromnimi culicami, v spremstvu številnih oboroženih sovražnih mož. Živino so odgnali. Sora so se v Gorici vrstila težka zasliševanja, potem je sledila internacija, iz katere sta se očeta in hči vrnila šel, po kapitulaciji Italije. Hči Zofka je bila decembra 1942 pri svojem možu, ki je bil rudar v Raši. 20. decembra so aretirali tudi njo z leto dni starim otrokom, in moža. Odgnali so jih v goriske zapore na zasiljanja. Od tu je bil njen mož Rupnik Tone kmalu poslan v delovni bataljon, ona pa čez zimo zadržana na zasliševanjih. Slabo oblečena in brez vsakršne oboje, je s tako mladim sinom samevala v betonski celici. S telesom, ki je samo pogrešalo toplote, je grela dojenčka. Kadar je bila na zasliševanju, je otrok ležal ali čepel na betonu. Kadar ji je ponudili zdelnik s telesom, kjer je spal, se je zdramila in ga pobrala z betona. Povsod samo hlad, mrak, beton. Na spomlad 1943 so ju spustili. Odsli sta v Rašo po bomo opremo, ki ji je še tam ostala in se z bolnim sinom vrnila na izpropan dom v Kočji. Do vrnitve očeta in sestre je sedaj ona tu gospodarila in gošpodinja.

Za Žefa je bil najlepši tisti dan v internaciji, ko je dobil od Zofke sporočilo, da sedaj ona doma sredi za hišo in da je Katra, ki ji je bilo tedaj 22 let, odšla v partizane tisti dan, ko so njega in Franco odgnali. Radostna je bila vrnitev septembra 1943, vendar zagrenjena s skrbjo, kaj je s sinovoma in hčerjo. Bili so v Gradnickovi brigadi. Z njo so odšli na Notranjsko in Dolensko, ko je bil oče Žef še v internaciji in sedaj se še niso vrnil.

Po septembrski ofenzivi je v začetku oktobra prišla brigada Ivana Gradnika za nekaj dni tudi v Cerkljo. 70-letni Žef ni zadržal doma. Pohitel je v Cerkljo, da pozve kaj o svojih sinovih in hčeri. Ta in oni znanec, ki je bil Žef pobegal o svojih, se je bolj malo spominjal, kdaj je zadnjič videl koga od njegovih treh. Očeta smrti je legla starcu na pleča. Vso tisto jesen je bil v sebi in ni vedel, je enkrat za mahnila, dvakrat ali trikrat. Nегоtovost je bila ubijajoča.

«A, Katro, žive, bolničarko? Seveda smo jo videli. V tretjem bataljonu je bila. Dobra bolničarka je bila. Kdaj sem jo že zadnjič videl? Čakajte, oče, da se spominim...»

«Je živa ali mrtva? To povej! Je stares rotil borce in borka Gra-

Podnanos) in jih tam postrelili v neki grapi. Tega ni vedel nihče. Novembra je prišel domov sin Franc kot parazan Gustelj. Marca 1943 je bil pri napadu na italijansko postojanko na Poreznu težko ranjen. Ko je Gradnickova brigada julija 1943 odhajala na Notranjsko, je že toliko okrevljal, da je mogel iti z njo. Tam je potem prišel v Črnošnje v ofirsko šolo pri glavnem štabu Slovenije in proti koncu novembra je prišel domov. Potem je bil skoraj do konca vojne v Cerkljem in bližnji okolici kot komandir raznih enot, največ pa pri komandi mesta Cerklje, ko je bila ustanovljena. Aprila 1944 se je vrnil tudi Lojze kot partizan Zmaj. Šele sedaj se je stari mož pomiril. Končno je videl vsaj oba sina živa in zdrava.

Decembra 1943 so se na Gradickem v Baški grapi vzhvali domobranci. Od tu so vohljali za našimi zavednimi ljudmi, jih ovajali svojim nemškimi gospodarjem, nadlegovali ljudi in kradli po vaseh.

Zofka je s sinom Brankom živela doma pri očetu. Njen mož Rupnik Tone se je takoj po kapitulaciji Italije vrnil in postal obveščevalec VII. SNOUB Franceta Prešerna. Decembra 1943 je padel neke med Kovačevim rovtom in Godovičem. Komaj dvehletni Branko je tako postal sirota in stari Žef je bil poslednjemu krušni oče. Zofka je poizkušala ne delala kot terenska aktivistka, dokler je grahovski domobranec niso maja 1944 aretirali, ki so jo s transportom odgnali na Koroško na prisilno delo.

Grahovski domobranec so tudi izvovali imena članice odbora AFŽ Bukovo. Ze 14. junija 1944 so skupaj z nemškimi vojski rogovili po Bukovem in okolici. Tedaj so

MLAKAR ZOFKA
še živeča Zefova hčerka

RUPNIK ANTON
mož Zofije Mlakar, padel dec. 1943

ustrelili zavednega moža Hramarja (Mavri Franca), ki se jim je hotel umakniti v senožet. 16. junija 1944 so spet pridrveli nad naše ljudi. Tedaj so polovili nekaj žena in deklet. Nekaj jih jim je ušlo, štirim pa se to ni posrečilo. Odgnali so jih v želin na zaslišanje in mučenje ter jih od tam prignali spet v domačo vas Kočjo, kjer so jih zvezali in zaprli

Željko je pripeljal do nas dva človeka. Govorila sta izrazito ljubljansko narečje. Oba sta bila enake postave, prvi se pod srednjimi, drugi srednjih let.

Bila sta Jodi in Očka, poslana od pokrajinskega komiteja KPS za Slovensko primorje. Jodi kot vodja tehnike, ki bi jo bilo treba šele postaviti, Očka kot njegov sodelavec.

Kmalu je bila luknja tolikšna, da smo se mogli vsi naseliti vanjo. Pa smo jo še širili in večali.

Imeli smo »rotarko«. Za pomoč pa je prišla k nam še »Mamica«, močna kmečka ženska, srednjih let, doma z Vipavskega.

Potrebovali smo prostor, veliko prostora. Stalne posadke nas je bilo, z rotarko vred, šest.

V bunkerju smo montirali mizo, ki je bila obenem pri politični postelji za dva. Trije pa so spali pod njo. Rotarka, pisalni stroj in papir pa so bili ta čas na klopi.

Z vzvratnim vratom in vzdigneno glavno ni bilo moči stati v luknji. Za preklado smo vneli vanjo debelo akacijev vojo, napolneno s papirjem, pač nič posebnega nisem pri tem mislil: »Naš dom«. To je bilo odsel tudi ime te postojanke.

Delo je steklo. Rotarka je bila stier že v letih, toda dobro je služila. Matrice so vzdržale na njej tudi tisoč in več izvodov. Dolžnosti smo si razdelili prav in po zmognosti. Očka je vlagel in pobiral, Mamica je sušila in sortirala. Pomagali smo se zelo zahtevne in naše »ljudske pravice«, »Slovenske poročevalce«, »Kmečkoga glasa«. Izdelovali smo tudi manjše vezane brošure. Bunker za tehniko sta pripravila domačina Angel Repič.

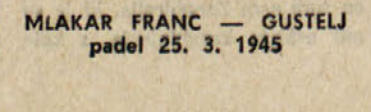
Branko in Bruno Stepan — Željko, 9. maja 1943 je bil dokončno vselej, zato so vanj namestili tiskarske priprave, 10*.

Kurirski in ostale posle za namo tiskarskega materiala za tehniko je prevzel Željko. Kmalu je postal eden najbolj iznajdljivih, pogumnih in spretnih sodelavcev partizanske tehnike. Imel je namreč prirojen smisel za konspiracijo, bil je hladnokrvnen in dober poznavalec ljudi in razmer. Osvobodilna fronta je bila v teku, zato smo tiskali velike količine narodnosvobodilnega tiska in ga razporeževali na Tržaško in na ostalem Slovenskem primorju.

Rajonski in terenski odbori OF

Pri tolikšnem razmahu OF je nastalo v kratkem času sedem rajonskih in številni terenski od-

MLAKAR FRANC — GUSTELJ
padel 25. 3. 1945

mož stari Žef. Sam je sedaj ostal na domačiji in se ubadla s kmetovanjem, kolikor in kakor je mogel in znal. Sam je nosil vse tisto v svojem srcu. Malemu Branku pa se je pri ljudeh v Orehu in Jesenici dobro godilo, vendar se je že oglašala potuhnjena bolezen v kolkih, ki se mu je vanje zajela, ko sta z mamico trohnela v gorških zaporih pozimi 1942/43.

Prišla je spet jesen in je Žef sam pospravil, kar je tisto leto s toliko težavo pridelal. Za jesenjo je prišla zima, vojna pa se je vlekla in ni bilo pričakovati, da bo kmalu konec. Žef je životal v praznem domu, ko mu je januarja 1945 spet poslal svetle žarek v hišo. Nenadoma se je pojavila Zofka na vratih. Komaj

je verjel lastnim očem. Pobegnila in je iz Koroške in se pretolčila do doma. Redkim je tedaj uspelo. Zofka je bolj skrbela za očeta in za sina kakor zase. Pa ne dolgo. Kmalu so jo dobranci ujele in jo spravili v gorške zapore, kjer je bila marca in aprila 1945, ko je ob osvoboditvi prišla končno domov.

Stari Žef je težko čakal tisto lepo pomlad 1945. Marec je bil najhujši. Čez Vojkarsko planoto in Trnovski gozd je kar naprej hrumelo. Po Baški grapi so se valile kolone vojaštva. Vlaki so piskali in vozili neprestano. Proti koncu marca se je užgalo že v Poreznu. Prav tiste dni ga je pobelil sneg. Potem je završalo, da je šlo skozi kosti in je paralo živce. Žefov sin Franc je bil

MLAKAR ALOJZ — ZMAJ
še živeči Žefov sin

tam. Skrbelo je očeta, kako je s sinom. Ta bi imel biti gospodar. Mar bo vojna tudi njega pobrala? Naj mu vendar priznase usoda, saj je dal že tako mnogo za to svobodo!

Po 25. marcu 1945, ko je v Poreznu zavlada grobna tišina, so se starega jeli ljudje izogibati. Kaj je to?

«Si kaj videl našega Franca?» se je pri ljudeh in pri borcih, ki jih je srečeval, zanimal stari. «Kenda je bil v Poreznu tiste dni? Nič točnejšega ne vem.» so bili izmikajoči odgovori.

Starega je vznemirjalo. Stopil je med ljudi in kmalu zvedel za smrt tudi tega sina. Minil je april, prišel je maj in z njim srečala Zofka, ki se je končno rešila mučiteljev in zaporov. Toda stari Žef vse te sreče, sreče in radosti prihoda svobode, ni dojemal. Krvni davek, ki ga je dal za vse to, je bil težak, tako težak, da mu je zasenčil vsako radost. Tudi Lojze se je vrnil, toda to ni bilo dovolj, da bi starega potolažilo in razveselilo. Črna ga je objela in do pozne smrti jo je uporno pestoval, tako da se je je že navadil in je otopel v njej.

Vnuček Branko je bil sedaj doma pri mami Zofki in ob dedu Žefu. Ta Branko je bil klica novega življenja. Toda kostna tuberkuloza se mu je razrašala v kolkih. Leta 1947 je bil operiran in od tedaj je hrom. Še to je moral doživeti stari Žef. Podrlo se mu je upanje, da bo moškemu pomenu nekot zapustil imetje.

Potem je nekega dne rekel Zofki: «Piši Rečemu križu, naj poizvedo kaj za našim Ivanom, ki je padel v Rusiji. Če ne vemo

bori OF, iz katerih so priegnili v rajonske najposobnejše in najzanesljivejše ljudi. Odbori OF so nastajali postopoma, ustrezno različnim prilikam in posameznih krajev, vendar kot rezultat načrtnega dela za razširitev mreže OF na celotno tukajšnje območje, ki je vključevalo vsi tja od dolinskega območja vse do reke Dragonje, to je etnično naseljenega ozemlja s slovenskim in italijanskim življenjem.

Na podlagi številnih ustnih izpovedi tedanjih članov OF smo ugotovili, da so le-ti v glavnem opravljali podobne naloge, kakor so jih začrtali za organizacijo OF na ostalem slovenskem ozemlju. Sili so narodnosvobodilni tisk, zbirali materiala in denarna sredstva za potrebe partizanske vojske, orožje, strelivo, sanitetni material, udeleževali so se sestankov in trošnih akcij protifašističnih letakov, organizirali so odhode posameznikov v NOV itd.

Nismo pa zasledili podatkov, da bi izvedli razen nekaterih s botar na električne nosilce visoke napetosti, oborožene akcije vse do padca fašizma 25. julija 1943, ko so naslednji dan odstranili in razbijali fašistične embleme

iz Vidikovih poročil je tudi razvidno, da so obstajali trije rajonski komiteji KPS, ostali so bili še v osnovanju. Vsekakor lahko ocenimo za izredno uspešno politično delovanje, da je prišlo v sorazmerno kratkem času do množične uveljavitve osvobodilnega gibanja med ljudstvom. K temu je pripomogel nepretrgan protifašistični odmor med obema vojnovna živa letoma tukajšnje ga prebivalstva za svojo narodno in socialno osvoboditev, edle hujši fašistični teror, borbeni resnično napreden program in cilji Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ki je znala že v svojem začetku kovati bratstvo in enotnost s italijanskimi naprednimi delavskimi množicami na tem narodnostno mešanem ozemlju.

Rajonski odbori so nastajali po določenem zaporedju. Bili si tudi oštevilčeni zaradi konspiracije in njihovega časovnega nastanka, verjetno tudi njihovega zemljepisnega položaja.

Navajamo njihovo poimensko sestavo in ozemelski obseg po posameznih območjih:

1. OBIRZANSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal kraje: Rižana, Cepki, Stepani, Krnica, Kortne, Crni kal, Loka, Bezočica, Pucpec, Zazid, Podgorje, Presnica, Črnotiče, Praproče, Dol, Hrasovec, Rozar, Kubed, Gradišče, Ustetice s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v zaselku Žigoni pred Loko. Sestavljali so ga: tajnik Anton Bernič, Jakob iz Kortin do 21.5.1943, ko je prevzel drugo funkcijo, in Ivan Žigante. Peter iz Pobege, Člani: Ivan Cunja, Slavnik, blagajnik iz Bezočice, Albin Kofol, Valentin iz Kortin, Jože Rodela, Matija iz Loke, Ivan Filipič — Kozak iz Podgorja, Atilij Kavrečič — Ciril iz Rižane, Ivan

Roje — Vasilij iz Praproč, Ivan Sklorja — Feliks iz Črnotič, Emil Aver — Stanko iz Hrasovec, Ivan Ujčić — Danjel iz Zazida in Gabrijel Barut — Ožbolt iz Črnegajala. Kurirske posle so opravljali zanj Marjica Žigante — Ida iz Žigonov, Rozalija Žigante iz Loke, Marta Kofol in Severino Kofol kot pomožna kurirja.

2. CEZARANSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal: Čezarje, Pobege, Bertoki, Sermin, Dekani, Bonini, Santoma, Pridvor, Kocjančič s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v Čezarjih pri Danilju Bertoku — Čerčilu. Sestavljali so ga: tajnik Danjel Bertok — Čerčil, člani: Vincenc Kocjančič — Marko iz Bertokov, Avgust Furlančič — Bistri iz Dekanov, Nazarij Bordon — Nace iz Čezarjev, Ivan Jakontin iz Pobege in Ivan Starc iz Santoma. Kurirske posle sta zanj opravljali Irma Zidaric in Nardiza Vatovec iz Čezarjev.

3. SKOPJSKI RAJONSKI ODBOR je obsegal kraje: Skofje (prva, druga, tretja in četrta), Elerje, Plavje, Badiha, Urbančič, Tjnjana, Koloban s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v drugi skofjski pri Francu Poljenu. Sestavljali so ga: tajnik Bruno Klarič — Stefan iz tretjih skofj in Marjan Furlančič — Izidor iz drugih skofj. Člani: Guido Bolčić — Gomel iz drugih skofj, Franc Poljen — Alojz iz drugih skofj, Narica Hrvat — Sloven iz prvih skofj, Franc Furlančič iz drugih skofj, Marčelo Hrvat — Planinec iz Plavij in Ivan Hrvat — Planinec iz Skofje. Kurirske posle so zanj opravljali: Zora Pohlen — Zofija in Ottilija Bolčić iz drugih skofj, Nedelja Čok iz Plavij in Dionizija Kolarčič — Stana iz Plavij.

4. SMARSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal: Smarje, Pomjan, Kostabona, Puce, Grinovec, Gažon, Sergeše, Padna, Kravče s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil maja leta 1943 med Smarjami in Padno, v gozdu »Sinja«. Sestavljali so ga: tajnik Franc Glavinja — Miklavž iz Smarj, iz Avgust Štemberger iz Smarj, člani: Karol Morgan — Izidor iz Smarj, Franc Hrvat — Izidor iz Smarj, Franc Benčič iz Pomjana, Anton Kocjančič — Lazar iz Pomjana, Andrej Pucer iz Breč, Milko Poljanc iz Kort in Jože Kuznič iz Padne, Kurirske posle so zanj opravljali Tončka Rojac in Ana Štemberger iz Smarj.

5. DOLINSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal kraje: Dolina, Boljunc, Kroglice, Boršt, Ricmanje, Log, Domjo s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v zaselku Log pod Logom. Sestavljali so ga: tajnik Andrej Vitrih — Peter iz Podloga in Jože Šturman — Slavko iz Podloga. Člani: Anton Brajnik — Matjaž od Domja, Jožef Ivančič od Domja, Jože Korosec — Bepo iz Boljunc, Jože Pangerc — Klemen iz Doline, Ivan Kralj — Mirko od Domja, Jožef Petar — Hribar iz Boršta, Dusan Oto — Ča iz Boljunc, Danilo Petar — Tješivoj iz Boršta, Danilo Pregarc

da in pa udarna brigada »Andreja Lahajnarja«, bo potrebno dovažljati našim partizanskim enotam več hrane, obleke, cigarete, tobaka, javljati dnevna poročila o beli gardi in domačih izdajalcih ter o gibanju in morali sovražnikov. Potrebno bo na splošno večje in širše delo. Na to naj se pripravijo in takoj prične s delom vsi terenski odbori vsakega rajona, sam rajonski odbor pa naj vodi in kontrolira vse delo, daje nasvete pri delu in popravila napake.

Tovariši v rajonskih odborih, po kazite več samoiniciativ! Narod in naša vojska to zahtevata od vas... Tudi zbiranju davka in vrske posle je zanj opravljala Zofka Krašovec. Vesna od aprila 1943 dalje, obenem je vodila okrogno kurirsko mrežo. Od julija 1943 naprej ji je pomagala Marčela Novak — Jelka za področje Gabrovnice, Domja in Rižane.

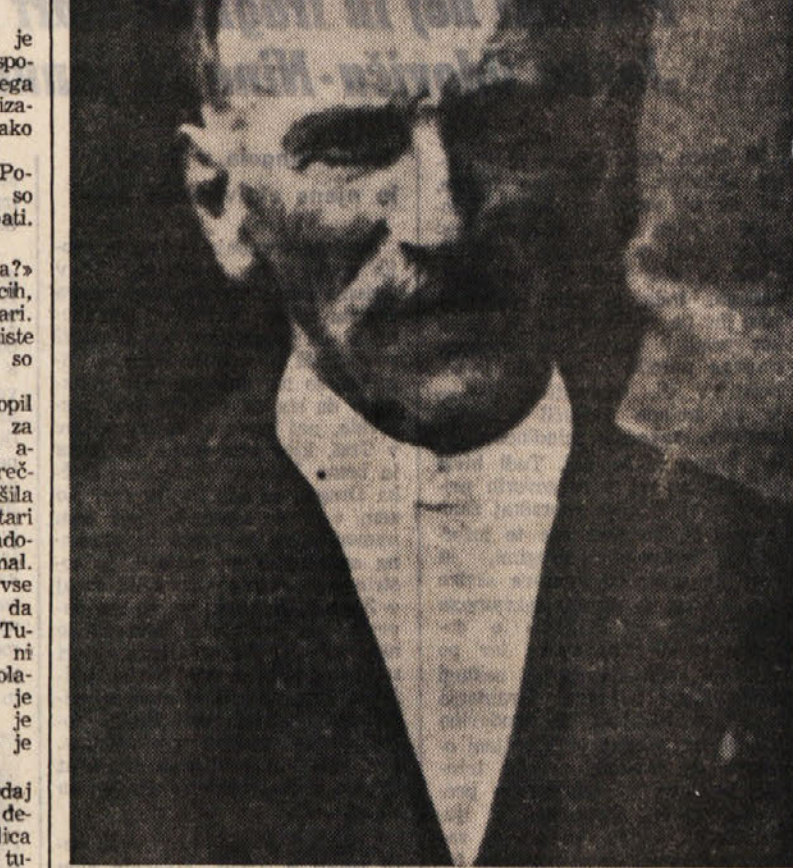
7. LOPARSKI RAJONSKI ODBOR je obsegal kraje: Lopar, Trsek, Popetere, Zabavlje, Bočaju, Kozlovčič, Vrsič, Boršt, Labor, Glem, Frnetič, Marezige, Beržani, Montinjan, Babič, Centur, Vanganel s pripadajočimi zaselki. Sestavljali so ga: tajnik Avgust Starc — Vido iz Loparja. Člani: Ottilija Dobrinja — Tončka, ki jo je Vidko poblastil, da organizira člane v rajonski odbor, Stefan Kavrečič — Slavko iz Loparja, Mario Beržan iz Marezige, Mirko Marketič — Bus iz Loparja, Mirko Lovrečič iz Trusk in Kristijan Kozlovčič — Stefan iz Trseka. Kurirske posle sta opravljali zanj Erna Kavrečič — Danica in Erna Maršič, pomožne kurirke pa so bile Alma Starc — Nevenka, Alba Bembič in Akvilina Bembič. 11*

Kakor so se uspešno širili rajonski odbori OF, so tudi terenski odbori presenetljivo v kratkem času zajeli domala celotno področje Slovenske istre, sicer nekoliko manj v nekaterih vaseh in manjših zaselkih, kjer je objektivnih in drugih razlogov ni bilo moč trenutno organizirati popolnega odbora, zato so tam delovali zaupniki OF.

Sekretar okrognega komiteja KPS je poslal 6. maja 1943 podrobna navodila rajonskim komitejem in odborom OF ter zaupnikom KPS glede organiziranja teh osnovnih celic revolucionarnega gibanja.

Ni izgovora, da je vas slaba, da so ljudje nezaupljivi in slabi. Vedno se doka kak zanesljiv in pošten Slovenec, ki bo v tisti vasi znal najti sodelavce. Vsi delavnostni repasli, na ne bodo samo po imenu in številu, temveč naj se vlije vsakemu predvidenemu članu zavesti in pomen njegovega dela za našo osvoboditev.

Sedaj, ko sta na Primorskem formirana dva partizanska odre-

STARI ŽEF (IVAN MLAKAR), umrl 20. 9. 1967 star 94 let

za njegov grob, bomo vsaj kak papir o tem imeli. In Zofka je pisala. Leta 1955 sta dobila papir, na katerem piše, da je Mlakar Ivan pogrešan kot italijanski vojak v Rusiji. Ko je to dobil, je kmalu naredil oporoko in imetje zapustil hčeri Zofki. Med možaki

na vasi je potem včasih takole rekel: »Štiri fante sem imel. Same dobre fante. Sedaj sem pa imetje moral izročiti hčeri. Ime našega roda na Kočji bo prešlo. To me tare.« 20. septembra 1967 je umrl, star 94 let.

CIRIL ZUPANC

V SLOVENSKI ISTRI PRED KAPITULACIJO ITALIJE

Rajonski in terenski odbori OF od dolinskega območja do Dragonje

bori OF, iz katerih so priegnili v rajonske najposobnejše in najzanesljivejše ljudi. Odbori OF so nastajali postopoma, ustrezno različnim prilikam in posameznih krajev, vendar kot rezultat načrtnega dela za razširitev mreže OF na celotno tukajšnje območje, ki je vključevalo vsi tja od dolinskega območja vse do reke Dragonje, to je etnično naseljenega ozemlja s slovenskim in italijanskim življenjem.

Na podlagi številnih ustnih izpovedi tedanjih članov OF smo ugotovili, da so le-ti v glavnem opravljali podobne naloge, kakor so jih začrtali za organizacijo OF na ostalem slovenskem ozemlju. Sili so narodnosvobodilni tisk, zbirali materiala in denarna sredstva za potrebe partizanske vojske, orožje, strelivo, sanitetni material, udeleževali so se sestankov in trošnih akcij protifašističnih letakov, organizirali so odhode posameznikov v NOV itd.

Nismo pa zasledili podatkov, da bi izvedli razen nekaterih s botar na električne nosilce visoke napetosti, oborožene akcije vse do padca fašizma 25. julija 1943, ko so naslednji dan odstranili in razbijali fašistične embleme

iz Vidikovih poročil je tudi razvidno, da so obstajali trije rajonski komiteji KPS, ostali so bili še v osnovanju. Vsekakor lahko ocenimo za izredno uspešno politično delovanje, da je prišlo v sorazmerno kratkem času do množične uveljavitve osvobodilnega gibanja med ljudstvom. K temu je pripomogel nepretrgan protifašistični odmor med obema vojnovna živa letoma tukajšnje ga prebivalstva za svojo narodno in socialno osvoboditev, edle hujši fašistični teror, borbeni resnično napreden program in cilji Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ki je znala že v svojem začetku kovati bratstvo in enotnost s italijanskimi naprednimi delavskimi množicami na tem narodnostno mešanem ozemlju.

Rajonski odbori so nastajali po določenem zaporedju. Bili si tudi oštevilčeni zaradi konspiracije in njihovega časovnega nastanka, verjetno tudi njihovega zemljepisnega položaja.

Navajamo njihovo poimensko sestavo in ozemelski obseg po posameznih območjih:

1. OBIRZANSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal kraje: Rižana, Cepki, Stepani, Krnica, Kortne, Crni kal, Loka, Bezočica, Pucpec, Zazid, Podgorje, Presnica, Črnotiče, Praproče, Dol, Hrasovec, Rozar, Kubed, Gradišče, Ustetice s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v zaselku Žigoni pred Loko. Sestavljali so ga: tajnik Anton Bernič, Jakob iz Kortin do 21.5.1943, ko je prevzel drugo funkcijo, in Ivan Žigante. Peter iz Pobege, Člani: Ivan Cunja, Slavnik, blagajnik iz Bezočice, Albin Kofol, Valentin iz Kortin, Jože Rodela, Matija iz Loke, Ivan Filipič — Kozak iz Podgorja, Atilij Kavrečič — Ciril iz Rižane, Ivan

Roje — Vasilij iz Praproč, Ivan Sklorja — Feliks iz Črnotič, Emil Aver — Stanko iz Hrasovec, Ivan Ujčić — Danjel iz Zazida in Gabrijel Barut — Ožbolt iz Črnegajala. Kurirske posle so opravljali zanj Marjica Žigante — Ida iz Žigonov, Rozalija Žigante iz Loke, Marta Kofol in Severino Kofol kot pomožna kurirja.

2. CEZARANSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal: Čezarje, Pobege, Bertoki, Sermin, Dekani, Bonini, Santoma, Pridvor, Kocjančič s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v Čezarjih pri Danilju Bertoku — Čerčilu. Sestavljali so ga: tajnik Danjel Bertok — Čerčil, člani: Vincenc Kocjančič — Marko iz Bertokov, Avgust Furlančič — Bistri iz Dekanov, Nazarij Bordon — Nace iz Čezarjev, Ivan Jakontin iz Pobege in Ivan Starc iz Santoma. Kurirske posle sta zanj opravljali Irma Zidaric in Nardiza Vatovec iz Čezarjev.

3. SKOPJSKI RAJONSKI ODBOR je obsegal kraje: Skofje (prva, druga, tretja in četrta), Elerje, Plavje, Badiha, Urbančič, Tjnjana, Koloban s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil prvi dne aprila 1943 s sedežem v drugi skofjski pri Francu Poljenu. Sestavljali so ga: tajnik Bruno Klarič — Stefan iz tretjih skofj in Marjan Furlančič — Izidor iz drugih skofj. Člani: Guido Bolčić — Gomel iz drugih skofj, Franc Poljen — Alojz iz drugih skofj, Narica Hrvat — Sloven iz prvih skofj, Franc Furlančič iz drugih skofj, Marčelo Hrvat — Planinec iz Plavij in Ivan Hrvat — Planinec iz Skofje. Kurirske posle so zanj opravljali: Zora Pohlen — Zofija in Ottilija Bolčić iz drugih skofj, Nedelja Čok iz Plavij in Dionizija Kolarčič — Stana iz Plavij.

4. SMARSKI RAJONSKI ODBOR OF je obsegal: Smarje, Pomjan, Kostabona, Puce, Grinovec, Gažon, Sergeše, Padna, Kravče s pripadajočimi zaselki. Ustanovljen je bil maja leta 1943 med Smarjami in Padno, v gozdu »Sinja«. Sestavljali so ga: tajnik Franc Glavinja — Miklavž iz Smarj, iz Avgust Štemberger iz Smarj, člani: Karol Morgan — Izidor iz Smarj, Franc Hrvat — Izidor iz Smarj, Franc Benčič iz Pomjana, Anton Kocjančič — Lazar iz Pomjana, Andrej Pucer iz Breč, Milko Poljanc iz Kort in Jože Kuznič iz Padne, Kurirske posle so zanj opravlj

Slovenski klub

v sezoni 70-71

Razgovor s predsednikom prof. dr. Vladom Turino

Slovenski klub je v preteklih letih zaključil svojo sezono. Svojo dejavnost se je pomembno vključil v naše kulturno življenje, pa posebej v razgibanih pravnih, kjer je najbolj stagneralo. Z devetimi sezonami je dokazal pomembnost in smisel svojega obstoja. Morda ni toliko s krogom, ki ga je zafel, kot predsejem s kvaliteto, ki jo je temu krogu nudil. Povedati se je torej raven običajnega prostovoljnega društva in se ne da na njej, da dosežemo kvaliteto kluba, čeprav s katerimi se mora spopadati od sezone v sezono, vsaj ohraniti, če ne dvigniti, pa tudi na razni ravni svojih dejavnosti obiskovalcev.

O tem, kako je bilo s pravkar zaključeno sezono in kakšno so načrti za naprej, smo se porazgovorili s predsednikom kluba prof. dr. Vladom Turino. Na zastavljena vprašanja nam je takole odgovoril:

VPRAŠANJE: Se je sezona Slovenskega kluba 1970-71 odvijala po namišljenem programu, in če ne, kje je treba iskati glavne razloge?

DR. TURINA: Sodim, da je uspeh naše devete sezone na splošno zadovoljiv, čeprav začetni program ni bil tak, kakršen je na koncu izpadel. Vzrok za to je bilo več, toda glavni je bil prav gotovo v pomanjkanju sredstev. Predavatelji, zlasti gostje iz matične Slovenije, stanejo. Čeprav so v svojih zahtevah kar se da skromni, pa vsaj najskromnejšega gostilničarja ne moremo odrediti. Bili smo na tem, da sezono pravi zarad pomanjkanja sredstev predčasno zaključimo. Do nekaterih sprememb v programu pa je prišlo tudi zaradi nenadne zadrtosti ali odločnosti predavateljev in ne zaradi stiska. Vsega tega je bilo v deveti sezoni morda še več kot v prejšnjih. No, kljub temu smo imeli 25 torkovih večerov, kar je zelo malo.

VPRAŠANJE: Število torkovih večerov je prav gotovo lepo, kako pa si zadovoljiv s kvaliteto teh večerov in predvsem z obiskom?

DR. TURINA: Večeri so bili vsi bolj ali manj dobro obiskani in bolj ali manj zanimivi. Seveda je bilo v enaki meri zadovoljiv prav vsaj obiskovalce, vendar sodim, da je bila večina obiskovalcev zadovoljna. Zdeli smo namreč zelo razločno področje in močeno ne bo od tega, če ti nekatera bolj pomembna predavanja oziroma predrečitve kakor: dr. Fran Vatovec je govoril o »Sodi«, s katero je posiljala pomlad med goriske Slovence; dr. Peter Šturm je predaval o političnem gibanju istrskih Hrvatov v letih 1880-70; Fulvio Tomizza je razvijal temo o človeku in pisatelju ob meji (o italijanskem); predavanje slovenskega filma »Knap Martin Čedernac« je privlačilo izredno številne gledalce; Maks Zadavnik je predaval o partizanskih bojih v bližini Trsta; velik uspeh smo doživeli z gostovanjem hrvaškega dramskega igralca Antona Zlatkovića v mali dvorani Kulturnega doma in nič manjšega z žerjavskim potpisnim filmom »Po Sovjetski zvezi in Sibiriji«. Na izredno ravni in zelo aktualno je bilo predavanje dr. Bogdana Tekavčiča o sodniku Slavka Rupla o insemniranosti z medicinskega in pravnega vidika, dalje predavanje univ. prof. dr. Ivana Tomšiča o vprašanju sozvočja mednarodnega plebsitisa, na dve predavanji dr. Jelka Ranta o potovanju v Singapur in okoli tista, predavanja univ. prof. dr. Miroslava Vojteha o srečanju s slavističnimi preteklostjo in srednjeveških snovi iz dveh likovnih večerov z Avgustom Černigom in slikaško skupino mladit Grupa U. Na dve družabni večeri in koncu na dve večera za mlade, čeprav je bila njegova glavna hiba ta, da je bilo na njem več starih kot pa mladih. Sodim, da lahko mirno duš izjavljamo, da je bila kvaliteta naših večerov zadovoljiva.

VPRAŠANJE: Tvoj odgovor, da so bili večeri vsi bolj ali manj dobro obiskani ne zanika, da bi nekatere večeri lahko imeli tudi številnejšo publiko. Čemu pripisuješ, da je bil obisk včasih slabši od pričakovanih: večji ali manjši vpliv stališča najavljene tem ali pa morda določeni utrujenosti obiskovalcev?

DR. TURINA: Vsekakor prej utrujenosti kot privlačnosti tem, saj se je iz omenjenih predavanj razvidno, da so teme bile privlačne. Privlačnost pa je, tako se mi zdi, posledica velikega števila prirediteljstva na splošno v našem mestu, saj vsi človek moral biti praktično vsak večer doma, če bi hotel vse slediti in vse spremljati. Končno ne moremo prezreti dejstva, da se po našem predrečitvi križajo in da mno redni obiskovalci obiskujejo tudi prireditelje v svojih okoliših in se tako istočasno, se iz razumljivih razlogov, raje za domačo prirediteljo. Utrujenost pri obiskovalcih se pojavlja zlasti pred koncem sezone. S tem domo morali v prihodnje seveda računati in temu ustrezno prilagoditi program tako, da bodo za konec sezone prireditelje prireditelje lažja, družabnega značaja.

VPRAŠANJE: Prej si govoril o obisku mladit. Ugotavljaš, da ni zadovoljiv. Zakaj?

DR. TURINA: Odgovor na to vprašanje ni lahek in enostaven. O tem, kako zainteresirati mladino

za take večere, kot so naši in podobni, si marsikdo razbija glavo. Mogoče je krivda v tem, da se ne ujemamo v pogledih na to, kaj je zanimivo in kaj ne. Mi starejši imamo svoje poglede, mladina svoje, seveda. Toda ko po eni strani razumemo, da lahko mlade zanimajo tudi kaj drugega od tega, kar jim morajo pomeniti taka strokovna predavanja kot so naša, pa ni kakor ne razumem odsotnosti precejšnjega dela mestnih izobraženih. Domala vse teme naših večerov so bile take, da bi morale zanimati če ne vse, pa vsaj velik del naših razumnikov. Sodim, da je to resnično boleča točka našega zamejstva, ne pa mladina, ki je svoje zanimanje obrnila na druga področja. Sicer pa ni, da bi glede mladine pretiravali: tudi na naših večerih je prisotna in upam, da bo v bodoče še bolj. Tudi sami se bomo za to potrudili. Ni izključeno, da bomo čez poletje pripravili v ta namen anketo.

VPRAŠANJE: Mi lahko še kaj zaupaš glede prihodnje sezone, saj vem, da običajno pripravljate okvirni program že pred poletjem?

DR. TURINA: Prihodnja sezona bo jubilejna, deseta in program zanj bomo začrtali že v prihodnjih dneh na seji našega odbora. Naš namen je pripraviti program, ki se bo razlikoval od dosedanjih. Predavanjem se seveda ne bomo odrekli, ker sodimo, da so bistveni del naše dejavnosti, toda potrudili se bomo za večjo pestrost naših »torkovih večerov« s tem, da bomo vanje vključili koncertne večere, gostovanja naših in gledaliških umetnikov iz matične Slovenije, nastope vidnih slovenskih književnikov itd., za zaključek pa bomo priredili razstavo o naši desetletni dejavnosti in jo povezali s posebnim programom.

VPRAŠANJE: Kaj pa izleti? Mogoče bi prav ti pritegnili v večje število mladit?

DR. TURINA: Tudi o tem smo že samskišli in prišli do zaključka, da je vendarle pravilneje, da se z izletstvom ukvarjajo prosvetni društva in Slovensko planinsko društvo. Člani kluba so skoraj vsi člani katerega od obstoječih prosvetnih društev in SPDT in imajo tako dovolj priložnosti za izlete. Bojimo se tudi, da bi prav zaradi Razgovor zapisal Jože Koren

(Nadaljevanje na 8. strani)

RAZMAH POSEBNE ZVRSTI ZALOŽNIŠTVA V SLOVENIJI

Razstava reproduciranih ponatisov v Trubarjevem antikvariatu v Ljubljani

Doslej imamo Slovenci že 53 reprintov raznih slovenskih izdaj in večina jih je iz najnovejšega časa

Trubarjev antikvariat, ki je v sestavi Cankarjeve založbe, opravlja pomembno kulturno poslanstvo in dopolnjuje v Ljubljani dejavnost nekaterih drugih ustanov. To svojo dejavnost manifestira antikvariat na zunanji tudi s prirejanjem razstav, ki si skoraj zbirka sleda ene drugi. Zlasti v zimskem času kulturne sezone. Po razstavi Koborjeve ilustracije Trdinovih bajk in povesti o Gorjancih, je zdaj v Trubarjevem antikvariatu odprta razstava reproduciranih ponatisov, razstava, ki je bila odprta 18. maja v prostorih antikvariata na Mestnem trgu v Ljubljani.

V svetu je v zadnjem času prišla v modo posebna vrsta založništva, ki se ukvarja s ponatisovanjem starih tiskov s pomočjo fotografirane postopka. Gre za takolimenovane reprinte ali reprodukcije ponatise. Posebna vrsta reprintov so faksimilne izdaje, ki skušajo čim bolj verno podati ne le notranjo podobo, temveč tudi zunanji videz izvirnika. V svetu je že okrog 25.000 ponatisov že zdavnaj razprodanih izdaj, ki so tako postale dostopne ne samo za znanstveno proučevanje, temveč tudi za številne ljubitelje takih bibliofilijskih izdaj.

Da smo Slovenci tudi na tem področju napravili korak naprej, kaže dejstvo, da imamo doslej 53 reprintov raznih slovenskih izdaj. Od tega smo predvsem izdali tri take publikacije, ostale izvirno iz poveljstva, zlasti pa najnovejšega časa. Prvo faksimilno izdajo smo Slovenci doбили leta 1909. To je bil faksimilno izdajo slovenskega rokopa Prešernovih pesni. V času med obema vojnama smo dobili le Trubarjev Catechismus, med vojno pa sopekanje Cankarjevih pisem. To je bilo pa tudi vse.

Po vojni je z izdajanjem teh izdaj začel antikvar Stefan Tauš, sprejme besede pa je pripravil Mirko Rupel. Sio je predvsem za nekatere protestantske tekste. Cankarjeva založba, ki je izdala po osvojitvi te prve faksimilne izdaje, zdaj nadaljuje to delo. Priredila se ji je založba Mladinska knjiga, ki je osnovala celo posebno zbirko Monumenta literarum Sloveniarum. S to dejavnostjo pa se ukvarja tudi slovenski založnik v Münchnu Rudolf Trotenik, ki je tudi izdal nekaj faksimiliranih izdaj. Med njimi se spominimo predvsem na Dalmatino Biblio, ki je izšla lani ob sodelovanju Mladinske knjige, in omenjenega mladenčenskega založnika, pa na pravkaršnji izdajo kompletne Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, pa na Miklošičevo Slovnico in novo izdajo Trubarjevega katekizma.

Kaj vse smo izdali na tem področju prikazuje prva razstava reproduciranih slovenskih izdaj v Trubarjevem antikvariatu Cankarjeve založbe. Seznam obsega kot rečeno 53 naslovov, ki jih je prav zanimivo pogledati in primerjati. Gre za nekatere tekste, drobne izdaje in tako obsežne izdaje kot so Slava vojvodine Kranjske ali Biblia, za drobne praktike ali pa Prešernove pesnje. Vse to je na razstavi pravi zanimivo

Jugoslovanski generalni konzul v Trstu Boris Traupčič je v četrtak obiskal Slovensko gledališče v Trstu. S člani vodstva gledališča in z igralci se je pogovarjal o delu in težavah naše gledališke hiše. Uglednega gosta je pozdravil predsednik začasnega odbora Kulturnega doma dr. Frane Tončič (na sliki)

PRED 45 LETI JE UMRLJ SREČKO KOSOVEL

Ali bo vsaj letos izšla druga knjiga Zbranega dela?

Dr. A. Ocvirk je povedal, da je bila druga knjiga izdelana že konec lanskega leta

Predčetrainsim je minilo 45 let, odkar je v Tomaju umrl naš Srečko Kosovel. Žal, smo morali že ob 40-letnici smrti leta 1966 ugotoviti, da še vedno ni izšla tudi že leta 1946 prvi (v prvi izdaji prve knjige Zbranega dela) in leta 1964 (v drugi izdaji prve knjige) drugo obljubljeno druga knjiga Zbranega dela. Zato smo tedaj zapisali da bi nam bilo nadaljnje čakanje po toliko desetletjih zares povsem nerazumljivo. Toda čakanje se je nadaljevalo in se še vedno nadaljuje; ne urednik (prof. dr. Anton Ocvirk) ne založba nista pojasnila vzrokov tolikšne zamude vse do 15. t.m., ko je Jože Snoj objavil v Ljubljanskem »Delu« uredniška nekoliko neprepričljiva pojasnila in njihovo daljšo še manj pre-

pričljivo razlago, o čemer pa bomo kaj več napisali prihodnje. Trenutno se nam zdi namreč najbolj važno povedati našim bralcem, da je urednik Kosovelovega Zbranega dela med drugim pojasnil:

1. da je bila druga knjiga Kosovelovega Zbranega dela »v glavnem pripravljena že konec 40-ih, pravzaprav v začetku 50-ih let, t.j. že leta 1949 oziroma 1950 ali 1951, kar pomeni: že pred dvajsetimi leti; zakaj ni šla v tisk, urednik ni pojasnil;
2. da je druga knjiga Kosovelovega Zbranega dela »že konec lanskega leta dokončno izdelana«.

Sprito teh pojasnil se upravičeno vprašamo: Ali slovenska javnost lahko pričakuje, da bo druga knjiga izšla vsaj letos ob 45-letnici Kosovelove smrti? (Ali pa bo morala morda čakati na izid prav toliko let — pet, kolikor je poteklo odkar smo v našem dnevniku javno vprašali: »Zakaj še ni druge knjige Kosovelovega Zbranega dela?« ali pa se bo morda čakanje nadaljevalo kar sedem let kolikor jih je minilo, odkar je urednik leta 1964 v drugi izdaji prve knjige zapisal, da »me kaže več odlašati...«)

Odprto pismo Antonu Ocvirku

Spoštovani profesor dr. Anton Ocvirk!

Dovolite mi, da se Vam najprej predstavim: ime mi je Jolka Milčič, prevajalka Kosovelovih pesmi v italijansko.

Kosovelove pesmi bodo izšle v Trstu v dokončni in skrajno negovani izdaji že kakih 20 ali 30 dni. Morebiti se medtem že videli knjigo, ki je izšla nalož za priredbo srečanja pisateljev (v 100 izvodih). Zdal pripravljamo še 900 izvodov, ki jih bomo opremili z grafikami Černigom in Spacala, popravili vse pogreške, ki nam jih je zagodel tiskarski škrt, predstavlili v čisto novi grafični obleki, ki ne bo zaostajala za slovenskimi integrali, skratka, knjige bo ste lahko samo veste. Prevodi se držijo striktno originalu iz vaših izdaj. Prepričana sem, da Vam bodo ponosno ugajali. Sem celo tako domišljava, da bo le ni moč prevesti v italijansko.

No, in zakaj toliko besed? Kam pes (Jolka) tako molči?

Prihajam k Vam z osebnim prošnjo. Moji sodelavci so namreč že obupali, da bi dobili od Vas obljubljene fotokopije. Menijo, da če bi jih nameravali dati, bi jim že davno sporočili datum, kdaj lahko pridejo do Vas s fotografom. Odločili so se, resignirali so se, da izdajo knjigo brez njih. Bojim se, da vidijo v Vas skalo, ki se ne bo uklonila njihovim prošnjam. Upanje ti le v mojem srcu. Ne verjamem, da ste takšen »mostru sacro«, kot vse okoliščine kažejo. In zato trkam na Vašo vrata.

Radi bi dali v knjigo kot ilustracijo in dekoracijo nekaj faksimilov Kosovelovih originalov. Da približamo Italijanom pesnikovo pisavo in pa tudi slovensčno kot

Spomini na Staneta Severja

6. Prišel je na oder kot lik, ki ga zahteva igra, vendar se je samo tih odzval po prostoru in odšel. Pojavil se je spet s parom čevljev pokojne žene in jih s spoštljivostjo položil v ospredje odra na tla. Tih kot je prišel, je spet odšel in v nistem hotel več razmišljati o čudnih poteh nedoumljive usode, ki smo ji v kulturi vendarle sami svoj gospodar. K sreči se je že stemnilo v dvorani in zavesa nam je razgrnila prirozišče z nekaj vsokimi svečniki na desni strani, ki so ponazarjali mrtvaško ocar, s foteljem na sredi odra, z mizico ob levem portalu z besedilom igre in zadaj z nizko prazno komodo.

V popolni tišini v pričakovanju velikega trenutka rojstva novega slovenskega gledališča, se je pojavil Sever v maski in kostumu žalujočega moža, kjer je nevidno, nakazano le s svečniki, na mrtvaškem odru ležala njegova mrtva žena. S svojo markantno pojavo, odet v črno, je sicer predstavljal pokojniščno moža, toda še ne v igri Dostojevskega. Ali ni izjavil, da bi v gledališki enega sam svoj dramaturg, režiser, scenograf in igralec, inspicent, revizor in odrske delavce obenem?

Prišel je na oder kot lik, ki ga zahteva igra, vendar se je samo tih odzval po prostoru in odšel. Pojavil se je spet s parom čevljev pokojne žene in jih s spoštljivostjo položil v ospredje odra na tla. Tih kot je prišel, je spet odšel in v nistem hotel več razmišljati o čudnih poteh nedoumljive usode, ki smo ji v kulturi vendarle sami svoj gospodar. K sreči se je že stemnilo v dvorani in zavesa nam je razgrnila prirozišče z nekaj vsokimi svečniki na desni strani, ki so ponazarjali mrtvaško ocar, s foteljem na sredi odra, z mizico ob levem portalu z besedilom igre in zadaj z nizko prazno komodo.

Seveda je moral pred tem nevidno očem gledalcev, kot šofer pripeljal z avtom potrebni kostum, revizorje in druge potrebščine, znositi vse to v garderobo in na oder kot odrski delavce razvrščati scene s pomočjo domačih tehničnih delavcev, ki jim je v vlogi scenografa in odrskega mojstra dajal navodila. Ni se bal duševnih naporov, ne fizičnih del, ki bi bili za marsikaterega umetnika poniževalni. In vendar me je spreletel srh ob njegovem početju, preden je prišel z resnično igro kot igralec, čeprav je bil velik in izreden že v samih pripravah za svoj nastop. Vse to ni bilo samo gojo pripravljane prirozišča za predstavo. Njegovo fizično delo v maski in kostumu žalujočega moža, ki ga v pokojniški gledališki sicer opravljajo posebej za to določeni ljudje, ni bilo zgolj dekorativnega značaja. Bila je temeljita psihološka priprava, ki se je z režijsko prefinjeno domišljeno polagoma a neustavljivo prehlajala v igralso preobrazbo lika, ki ga je gradil pred občinstvom. In ko je prišel zgolj v svojo nogo, ni hodil od sveče do sveče, mrtvaškem odru in jih prižigal, zastajal bli gledalcem, tako svedoča turben je bil še sam uvod, podoben ritualu svečnikov, ki sem ga bil obduoval v vsej svoji večnostnosti le v indijski in burmanskih gledališčih.

Nato je spregovoril iz globine srca pretresljivo, šepetaje, v zadržanem joku... S pridruženim napetostjo smo sledili njegovemu obupu, ki je minilo, in sumno rastel z besedami bolečine, razčaranja, ljubezni in besa, v zatavljanju čustev in v splošni razsežni skale efektov do sarkastične smeha. Njegov glas je bil čudovit, njegova igra fascinantna. Slehermika v dvorani je prevzela njegova prepričljiva mojstrovina in v neprimični napeti enourni tišini je priklepala gledalce magična moč umetnika, ki se je razdaljal z vso žlahtno igralso bitnostjo nevid-

Nato je spregovoril iz globine srca pretresljivo, šepetaje, v zadržanem joku... S pridruženim napetostjo smo sledili njegovemu obupu, ki je minilo, in sumno rastel z besedami bolečine, razčaranja, ljubezni in besa, v zatavljanju čustev in v splošni razsežni skale efektov do sarkastične smeha. Njegov glas je bil čudovit, njegova igra fascinantna. Slehermika v dvorani je prevzela njegova prepričljiva mojstrovina in v neprimični napeti enourni tišini je priklepala gledalce magična moč umetnika, ki se je razdaljal z vso žlahtno igralso bitnostjo nevid-

(Konec)

Emil Frelih

Kolikor ne bomo dobili Vašega vabila, naj pridemo s fotoparatom, bomo Vaš molk šteli za nezaupnico in odklon. Bomo pač prisiljeni iziti brez fotokopij.

Se enkrat: vso stvar pretehtajte in se odločite za pot. Ki se Vam zdi najbolj pravilna. Po svoji vesti.

Mi smo storiли vse, kar je bilo v naši moči. Uporabili Vas pač ne moremo in v zameno za Vašo dragoceno osebo zahtevati želeni material, kot danes počno z diplomati na političnem polju.

Ne zamerite moji prostodušnosti. Se namreč raiši šalim kot jezim in laskavega oinkarjenja ne cenim kdote kake.

Vnaprej se Vam zahvalim za potrpljenje in za... uslišani krič iz globočin, če ga boste kakopak uslišali.

Prav spoštljivo pozdrav, Vaša

Jolka Milčič

Post scriptum: Lahko odgovorite na naslov: J. Milčič, Sežana Partizanska 14. Ali pa: Redattore Tullio Reggente - Edizioni l'Asterisco - Trst - Corso Italia 7 - telefon 31.3810. Ali pa: Pavle Merku, Trst, Ul. Rossetti 113, telefon 34139.

Sežana, 18. maja 1971.

SREČKO KOSOVEL

revije

MOST 28

Zadnja številka revije »Most« nadaljuje z dvojezičnimi prispevki o nekaterih ključnih vprašanjih, ki zanimajo tako Italijane kot Slovence na širšem področju, kjer živimo. Že ta način objavljanja je vzbudil nekatere polemike in celo odstop prof. Alojza Rebula iz uredniškega odbora. Revija sama pravi o uvodu k razpravi »Dialog o meji«, da se o vprašanju meje doslej v Trstu govori izključno samo znotraj posameznih narodnostnih in kulturnih skupin, nikoli pa ni prišlo do poskusov, nikoli pa ni prišlo do poskusov, poglbojene izmenjave pogledov med njimi.

Našo pozornost je zbudil »dialog o meji« in torej dialog med istrskim beguncem Guidom Miglio ter slovenskim publicistom dr. Alešem Lokarjem. Miglia je mnenja, da je ena izmed velikih nesreč na vzhodni meji, da se premalom poznamo. Nejo govori o dramatičnih napakah italijanskega nacionalizma, ki je preprečeval, da bi spoznali probleme, ki so pretresali vašo (slovensko) dušo, takoj nato pa govori o nasilju in sovraštvu v drugi svetovni vojni ter postavlja v čaršice celotnega vprašanja, da je več kot 300.000 naših rojakov

zapustilo svojo rodno zemljo. Miglia govori o krivici, ki je bila storjena in katere se zavedajo vsi tisti, ki to pošteno živijo, ki danes hudo peče in ki jo izkoriščajo govori za nekdanji režim, ki je ustvaril pogoje za takšno izobčo. Golufija je n. pr. — in podlega ji z običajno salonsko lahkomijselostjo toliko Italijanov — govoriti o dosežkih italijanske manjšine v Istri, če pa ta manjšina šteje manj kot 5 odst. prebivalstva, ostalih 95 odst. pa je razkropljen po svetu.

Se prej pa razlaga Miglia tezo o meji, ki bi morala teči nekako tako, da bi istrska obala od Kopra do Pulja pripadala Italiji v skladu s predlogom angleške vlade. Dr. Aleš Lokar odgovarja obsežno, lahko rečemo, dokumentirano in zanimivo. Svoj odgovor je razdelil na uvod, v katerem ugotavlja, da do sedaj skoraj ni prišlo do poskusa sinteze in analize različnih trditve. Nato se spoprime s problematiko »Krivice«. Za Miglio je edini problem begunstvo Istranov z ozemlja njih prednikov. Lokar je mnenja, da ni z njim se strinjamo, da je odhod Istranov »res tragedija«. To je tragedija, toda istočasno pravi Lokar, ni mogoče iti mimo

koncentracijskih taborišč, ki so jih postavili fašisti na robu Julijskega pokrajine. In se ne sme pozabiti, da je bil naš narod obsojen eda ga izbrisajo oziroma asimilirajo v etnično kulturnem smislu. Z vsem tem se ničesar ne rešuje. Lokar v svojem prispevku nadaljuje z lepim in plemenitim odstavkom, ki ga je Miglia v celoti — na zelo enostranski in retorici način ponatisil v daljšem liricnem prispevku v »Piccolu«. Ta Lokarjev odstavek se glasi:

»Verjetno Slovenci in Hrvti nismo znali pravilno razumeti vrednosti stare latinske skupnosti na obali Vzhodnega Jadrana: ...Stoletne tradicije in običaje ta razpoloži, ki se v primeri z našim skrajno izgubila v noči časa, vrednost te zgodovinske neprekinjenosti se miselnosti, navodah, jeziku, arhitekturi, urbanizaciji, kmetijstvu, ribištvo, skratka civilizaciji v najširšem pomenu besede.« ...menim, da bi morali Slovenci in hrvaški intelektualci osvestiti in zgodovinsko kulturni in pa jezikovni pojav v drugačni luči, ki smo počeli doslej, da bi v čim večji meri odpravili negativne aspekte tega vprašanja. Menim pa, da lahko mnogo koristnega v tem smislu naredijo Italijani, ki so ostali Torei italijanske manjšine v Istri, ki bi si morala, po mojem mnenju, postaviti za nalog, da v mejah

možnosti vije v novo nastali položaj vrednote latinske civilizacije in kulturne Vzhodnega Jadrana. Zdi se mi, da bi to bilo res velika civilizacijsko delo, vredno življenjskega cilja manjšine, kajti ne smemo pozabiti, da bi Slovanci v tem pogledu utegnili biti dostopni.

Menim, da gre tu za ključno vprašanje, za vprašanje dveh manjšin, za vprašanje njih načelnih ter praktičnih stališč, skratka za vprašanje, ki presega okvir nekega intelektualnega razglabljanja, temveč je prehaja na osnovna politična načela in nato tudi na vsakdanjo prakso.

Slovenci v Italiji lahko s ponosom rečemo, da smo v tej smeri mnogo napravili. Slovenska kulturno gospodarska zveza je bila pobudnica za tri sestanke sosedne organizacije »Unione degli Italiani dell'Istria e Fiumes«. Na prvem sestanku 24. januarja 1965 v Trstu sta obe organizaciji skupaj sprejeli naslednja načela: »Zaščita narodnostnih skupnosti in zagotovitev pravice njihovega jezika, kulture, običajev in posebnosti ter enakopravnosti na vseh področjih družbenih dejavnosti, ne glede na njihovo številčno moč (podčrtal pisec) na stopnjo njihove kulturne ravni in narodnostne zavesti spada med prve dolžnosti moderne države. Na istem zasedanju je bilo ugotovljeno, kakšni morajo biti pra-

vili — če hočete moralno etično — nas povezujejo, še posebej zato, ker čutim, da je vose problem v tem, da nehamo misliti preko nacionalistične shematičizacije, ki je skoraj brez moči v naši situaciji. Razširimo našo miselnost na širše področje, kakor pa je pokrajinsko ali deželno!

Zanimiva polemika, zanimiva stališča, pa čeprav med seboj še vedno dokaj oddaljena, pa čeprav gre tudi za stališča, ko smo jih navedli upoštevajoč njih težo ne pa kot stališča, ki bi bila glede tako zapletenih pojavov, kot so odnosi med dvema etničnima skupinama, odnosi, ki zajemajo ne samo nacionalne, temveč tudi družbeno pogojene razvoje, zvečalnava in ki so lahko, ali bolje ki so nujno, predmet nadaljnjih razprav.

Zadrlaji smo se predvsem pri tem prvem »Dialogu o meji«, revija pa objavlja tudi druge pripevke v slovensčini in italijanski kot Danila Sedmaka prispevek »Psihološki predskodi med narodov«, in Marina Kokorova »Nova operativna metoda za kraško planoto in Trst«.

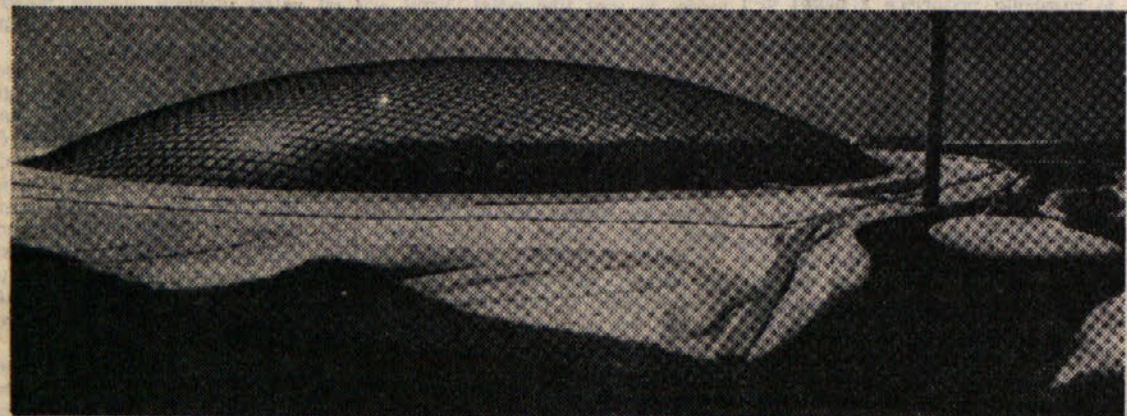
Med ostalim gradivom naj še omenimo: Tarasa Kernaunerja o slovenski poeziji zadnjega časa, razne kraške polemične pripevke in recenzije ter nadaljevanje polemike o »Drugi 1970« v katero posegata Bert Pribac in Ludvik Vrtičič.

b. a.

PRAV NIČ FANTASTIČEN NAČRT O FANTASTIČNEM MESTU

Pod veliko kupolo na Arktiki mesto za 45 tisoč prebivalcev

Nemški arhitekt Otto Frei si je načrt zamislil, nato do podrobnosti izdelal ob pomoči znanih domačih in tujih strokovnjakov. Kdo bo načrt sprejel?

Kupola za mesto na Arktiki, v katerem bi živele od 30 do 45 tisoč ljudi. Ob strani visoki stolp, na vrhu katerega bi bila restavracija in ki bi služil za izmenjavo zraka.

Pred nekaj leti smo govorili o nekem sovjetskem načrtu, da bi zgradili nekoje na skrajnem robu severne Sibirijske nekega poskusno arktično naselje. Načrt je predvideval gradnjo skupine velikih stanovanjskih, poslovnih in družbenih poslopj, katerih pritličja in vmesni prostori bi bili prekriti s posebno prozorno stropno, tako da bi vse mestice živelo kot v nekega zimskega gradila, kamor bi 50 in več stopenj zunanega mraza pozimi ne moglo prodreti. Čeprav se je tedaj govorilo, da so ti načrti konkretni, jih ni nihče več omenjal, kar je tudi razumljivo, saj ima Sovjetska zveza veliko drugih bolj perečih problemov kot so poskusna arktična mesta. Če so se Sovjeti premislili, kaže, da se Otto Frei ne namerava odpovedati svojemu podobnemu načrtu, res fantastičnemu načrtu, ki zasluži vso pozornost.

Pred poltridesetimi meseci je ta razmeroma mlad nemški strokovnjak predložil javnosti svoj načrt, ki mu je dal naslov »IL 2«. Ne gre za nekakšen idejni načrt, pač pa gre za temeljit in podroben načrt, opremljen z ustreznimi študijami, pri katerih so sodelovali številni najbolj znani strokovnjaki vsega sveta. Ta študija predvideva, da bo čez deset let kako veliko podjetje ali kakša država mogla graditi arktično mesto, ki bi moglo imeti tudi 45.000 prebivalcev.

Predstavimo najprej Otto Freia. Pred nedavnim je bil ta nemški strokovnjak iz Stuttgarta tarta o starih kritik, kajti on je napravil načrt za plastično stropno nad olimpijskim stadionom v Münchnu na Bavarskem, ki stane, po mnenju strokovnjakov, preveč in so se med gradnjo njeni stroški dvignili za 50 odst. Toda ne glede na to, je ta nemški strokovnjak, ki se je rodil v Chemnitzu, izdelal načrte tudi za umetne otake, ki jih zasajajo in gojijo v okolici Mekse ter v mali državi Kuwait, kjer imajo toliko petroleja, da ne vedo že več kaj s njim, medtem ko nimajo vode niti za najnujnejše potrebe.

Otto Frei je izdelal načrt o arktičnem naselju v preprčanju, da bodo ta načrt prej ali slej uresničili, pa čeprav ne računa, da se bo to zgodilo tako, kot si je on zamislil. Sicer pa je o vseh svojih dosedanjih načrtih rekel takole: »Moni je dovolj vedeti, da se moj načrt da uresničiti, da se da izvesti. Za izvedbo načrta pa naj skrbijo drugi.«

Načrt je, kot smo rekli, podroben izdelan in Frei bi ga postavil na Arktiko. Pri načrtu so sodelovali znani nemški in tuj strokovnjaki. Statistične račune je opravil slovit angleški strokovnjak Ove Arup s svojimi sodelavci. Urbaniistične probleme je rešil japonski arhitekt Kenzo Tange ob sodelovanju vrste pomočnikov. Otto Frei pa je strnjeval vse te račune in kalkulacije, načrte in proračune v skupno zamisel, ki jo je dal sam. Pri tem pa mu je pomagal Ewald Bubner, načelnik zavoda za tehnične gradnje pri univerzi v Stutt-

gartu. Stroške pri izdelovanju teh fantastičnih načrtov je doslej krišala tovarna bavil Hoechta.

Kdo se bo lotil gradnje mesta na Arktiki? Sovjeti, kot smo že rekli, so se že lotevali tega načrta, pa so odjenjali. Američani, Kanadčani? Doslej se še nihče ni javno oglašil k besedi. Morda bo treba še temeljitejši študij, morda bo potrebno mednarodno sodelovanje. Toda to je stvar bodočnosti, morda celo bližnje bodočnosti, medtem ko mi ostajamo le pri načrtu, ki je zares zanimiv.

Frei pravi, da bi bilo treba najprej začeti s postavljanjem temeljev. Njegovo mesto bo imelo obliko kroga s premerom več tisoč metrov. Najprej bi zgradili tla. Nato bi sem položili dve plasti plastične snovi, ki bi ju z zračnim pritiskom dvignili, tako da bi mogli v začetku pod improvizirano stropno začeti z gradnjo.

Arktično naselje ali mesto, ki bi moglo sprejeti od 30 do 45 tisoč prebivalcev, bo živelo pod skupno stropno s klimatičnimi napravami, pod nekakšno ogromno, pa čeprav nizko kupolo proti arktičnemu mrazu. Strop nad vsem mestecem bosta sestavljali dve plasti prozorne plastične snovi, skozi kateri bo prihajala svetloba. Ti dve plastični obojici, med katerima bo zračna plast, bo nosilo močno ogradoj prazno tako iz plastične snovi. Prozorne dele »stropne« bosta morali vsakih dvesto let čistiti, ogradoj iz plastične pa bo držalo, kot pravijo računi, sto let. Stropa bo na najvišjem mestu visoka 250 metrov. Kljub svojem velikanskemu obsegu bo stropa držala tudi najhujše nevihte. Do »kupole« bo vodila cesta, ki bo povezovala mesto z letališčem in pristaniščem. Pristanišče bo tudi v najhujšem mrazu brez ledu, ker bodo led toplili z vročim vodo, ki jo bo prihajala iz hladilnih naprav atomske električne centrale, ki jo bodo postavili izven kupole. Pod kupolo, pod stropno, bodo palače, hoteli, gledališče, šole, otroški vrti, celo park bo z zoološkim vrtom. Mesto bo povezano z dvema »epidemijskima nadstropjema«, koder se bo vršil vse mestni promet, koder bo speljala kanalizacija itd. na površju pa bo dovoljeno gibanje le pešcem, ki pa ne bodo hodili, pač pa se bodo »prevažali« na tekočih preprogah — pločnikih. Za čiščenje zraka oziroma za dobavo svežega zraka bo služil 300 metrov visok stolp, na vrhu katerega bo velika restavracija. Skozi ta stolp bo prihajal v mesto, pod kupolo svež zrak, ki ga bo treba še segreti, istočasno pa bo skozi stolp uhajal izbrabljen zrak iz mesta.

Si bi mogli govoriti o načrtu za arktično naselje, kot si ga zamislja Otto Frei, toda že to, kar smo navedli, nam dokazuje, da je to res fantastična vizija.

In čemu mestu na Arktiki? Otto Frei trdi, da bi se prebivalstvo tega naselja ukvarjalo z eksploatacijo rudnih bogastev, ki da jih je na Arktiki veliko.

HOBOSKOP

Veljaven od 30. maja do 5. junija 1971

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ves teden bo poln zanimivih dogodkov. Začeli se bodo tudi večji in manjši problemi. Na poslovnem področju kakšna novost. V ljubezni vse lepo in prav, vendar brez ognja. Zdravje dobro.

TEHNIČNA (od 23. 9. do 23. 10.) Ob koncu tedna boste zadovoljni, pa tudi utrujeni. Preveč nalog si prevzamete hkrati in vsemu ne morete biti kos. Z druge strani vam tudi očitajo nesposobnost. Vrnite se v družinski krog k počitku. Glavobol.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Na neki način bi znal biti ta teden odločen. Posebno kritična bosta zadnja dva dneva. Ne boste z vsem zadovoljni, vendar ne mislite, da mora biti vse po vaši. Posebno ne bo vse prav v ljubezni. Zdravje pa dobro.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Ves teden, ki se vam bo zdel zelo dolg, bo prepoln novosti. Ne vedno dobrih. Če v začetku »se boste morali lotiti težavnih nalog. Obveznosti vas bodo utrudile, račun za to bo plačala družina. Malo glavobola.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Nekoliko napeto ozračje bo privodilo, ki bo prihajala iz hladilnih naprav atomske električne centrale, ki jo bodo postavili izven kupole. Pod kupolo, pod stropno, bodo palače, hoteli, gledališče, šole, otroški vrti, celo park bo z zoološkim vrtom. Mesto bo povezano z dvema »epidemijskima nadstropjema«, koder se bo vršil vse mestni promet, koder bo speljala kanalizacija itd. na površju pa bo dovoljeno gibanje le pešcem, ki pa ne bodo hodili, pač pa se bodo »prevažali« na tekočih preprogah — pločnikih. Za čiščenje zraka oziroma za dobavo svežega zraka bo služil 300 metrov visok stolp, na vrhu katerega bo velika restavracija. Skozi ta stolp bo prihajal v mesto, pod kupolo svež zrak, ki ga bo treba še segreti, istočasno pa bo skozi stolp uhajal izbrabljen zrak iz mesta.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Vaši načrti so preveč zahtevni, da bi jih mogli celotno izpeljati. Če pa kaj res ne bo prav, ne obupajte, ker se bo vse spet uravnilo. Tolažbo za morebitne neuspehe iščite med domačimi. Nervoza zaradi preutrujenosti.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Privlačite si kakšne odide ali vsaj zavrite nekoliko svojo delovno vneto. Morda bi ne bilo napak proučiti sistem dela in raje delo voditi kot ga izvajati. V družini vse lepo, ker se bo vrnilo soglasje. Zdravje srednje.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Razgiban teden, ki ga bodo obarvali uspehi in tudi neuspehi. Vaš odnos do sodečesto vreden kritike. Na to in marsikaj razumljivo. Skušajte razumeti tudi svoje drage. Prehladili se boste.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Težaven teden. Nič ne boste zadovoljni s seboj in z opravljenim delom. In vendar bi bil kdo drug na vašem mestu zadovoljen, celo navdušen. Merila so pač različna. Tudi vaše merilo o postehni odnosih do svojcev ni najboljše. Nervoza.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Ze v prvih dneh tedna boste opravili težje naloge oziroma izpeljali glavne načrte. Toda ne mislite, da ste s tem opravili vse. Dela bo še veliko. Posvetite več pozornosti družini, predvsem mlajšim. Oglasila se bodo jetra.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Veliko boste delali, veliko tudi storili in vendar se ne boste utrudili utrujene. Verjetno zato, ker boste pravilno zastavili. Sicer pa je to razumljivo, ker imate tudi dobre sodelavce. Stran z ljubeznostjo. Neveščen glavobol.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Nič kaj posebnega se vam ne bo zgodilo in vse bo teklo kot po olju in vendar ne boste kdo ve kako zadovoljni s tednom. Umaknite se nekoliko vase in zadevo premislite, pa bo vse prav. Tudi vaši družini bo to koristilo. Zdravje dobro.

Slovenski klub

(Nadaljevanje s 7. strani)

tega izleti v naši priredbi ne dobili ustreznega odziva. Ni pa izključeno, da ne bi v jubilejni sezoni vendar pripravili vsaj en izlet kulturno-vzgojnega značaja, podobno kot smo ga že priredili v Hraštovlje. Morda bi na jesen in v okviru 30-letnice Osvobodilne fronte priredili tak izlet v Cerkljo in nato v Idrijo in ga povezali s kakšno manifestacijo kulturnega značaja. To je seveda samo ideja in če bo prodala, bomo izdelali tudi podoben program, po možnosti v sodelovanju z idrijskimi kulturniki.

Dr. Vladu Turin smo se za priazen razgovor zahvalili in mu tudi v imenu naših bralcev čestitali k njegovim in Slovenskega kluba uspešnim prizadevanjem za bogatje našega mestnega kulturnega življenja. Bralce pa prosimo, da bi morda tudi sami preko našega lista povedali, kako si zamišljajo klubovo dejavnost v bodoče in dali konkretne predloge, za katere ne dvomimo, da jih bo odbor kluba v nekaj svojih možnostih rade volje upošteval.

CIRIL GALE

DESPERADO JOAQUIN MURIETTA

VLADIMIR HERCEG

EVO JIH! PRIDIRJALI SO ZA MENOJ KOT OSLI! POSTRELITE VSE, RAZEN ENEGA! TA MORA SE SVEŽO NOVICO O TEM DOGODKU ODNESTI V MESTO!

ZASLEDOVALCI SPOH NISO SLUTILI, DA JIH JE MURIETTA SPELJAL V SKRIBNO NASTAVLJENO PAST...

MOŽE! KO ZASLIŠITE MOJ ZNAK, ODPRITE OGENJ NADJE! PAZITE!

Z VSEH STRANI SE JE USULA TOČA KROGEL...

SAMO EDEN! SAMO EDEN NAM JE POTREBEN!

MED ZASLEDOVALCI JE NASTALA ZMEDA...

ZASEDA!

TISTEGA NA KONCU KOLONE PUSTITE ŽIVEGA!

KMALU JE BILA BITKA KONČANA... ZASLEDOVALCI SO OBLEŽALI MRTVI ALI RANJENI NA DNU SOTESKE...

SAMO EDEN JE DIVJE JAHAL NA ŽAJ V MESTO...

PREKLETI JOAQUIN! SPET NAS JE ZABIL V PAST! LE ČEMU NI NIHCE STRELJAL NAME? MORDA ZATO, KER SEM BIL NA ZACELSU!

HEJ, LJUDJE!

MURIETTA NAS JE SPELJAL V ZASEDO! LE ŽAJ SEM JO ODNESEL!

VODORAVNO: 1. strelna orožje, 6. socialni položaj, 10. zavesa, 11. sodobni slov. pisatelj (Danilo), 13. 14. ustavitev vozila, 15. veletoke nauk o lepem vedenju, 14. doprni kip, 16. sibirski veletoke, 17. sodobni francoski pisatelj (Louis), 19. pesem hvalnica, 20. kesanje, obhajovanje, 22. del celote, 23. mesto na Madžarskem, 25. ječa, 28. sprožitev strelnega orožja, 31. prenos misli na daljavo, 34. avtomobilski znak Skopja, 36. Masenetova opera, 37. rimski cesar, 38. je adoptiral Trajana, 40. dan v tednu, 42. filmska igralca (Sandra), 44. mariborska tovarna avtomobilov, 45. eden od danskih otkov, 46. ime slov. slikarja Gasparija, 49. japonska družabna igra, 50. mestice zahodno od Zagreba, 53. tunel, 55. gora na Notranjskem, 56. človek iz istega kraja, 57. zgornji del stopala, 58. jug. denar.

NAVPIČNO: 1. grški bog gozdov, pastirjev in čred, 2. del obraza, 3. drevesni panj, 4. orientalsko goščišče, 5. sto kv. m, 6. največja kopenska žival, 7. trenje, 8. kip ali silka golega telesa, 9. termin za sodno obravnavo, 10. izumrlo govedo, 12. paznik, ki skrbi za red, 13. veličasten slap pod Kopo, 14. ustavitev vozila, 15. veletoke materjalnih dobrin, 21. del tenisa, 23. alkaloid v čaju, 24. tab. 25. nično mazilo, 26. kilno arno, 27. pritisk, 29. ovek konec polotoka, 32. glavni številni, 33. ime satirne Buchvalda, 34. postava, 35. muslimansko sveto pismo, 38. lezbiški voz, 39. rimski bog ljubezni, 41. obsežna književna avtor, 43. duhovnost, 46. prometni objekt, 47. Perzija, 48. pas zemlje med dvema državama, 51. slov. modna revija Elle, 52. sodobni slov. književnik (Matej), 54. izraz naklonjenosti, 58. kratica za »ekinoško društvo«.

RESITEV PREJSNJE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. realist, 8. stran, 14. Arnauti, 15. Lolita, 16. snaha, 17. GG. 19. javor, 20. Tani, 21. Leon, 23. čast, 24. ena, 25. Par, 26. sival, 27. Ri, 28. pih, 29. gin, 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

TONE SVETINA

UKANA

95.

PRVA KNJIGA

Nekje v dolini so zabobneli topovi kakor daljno grmenje, ki naznanja bližajočo se nevihto. V zraku je zaživelo in zatulilo. Prve granate so tleskale na pobočje soteske. Ubilo kamenje je deževalo v strugo. Vrane so preplašeno zakrile, dvignile so se v višavo in odletele. Nemško topništvo je načrtno česalo pobočja v soteski, z ljubeznijo in veliko natančnostjo ki je lastna le Nemcem. Dreve, ki ni moglo bežati, je bilo iz daljave podobno na smrt obsojeni vojski. Zadata drevesa so se lomila in pokosena padala med skalovje. Strclji debel so žalostno moleli kvišku iz zadimljenega pobočja. Granate so padale redoljubno vedno više proti sedlu. Streljali so v salvah, kot bi gonili sovražnika, ki se z vrhov soteske pomika proti sedlu. Suha trava se je vžgala in ognjeni jeziki so lizali strmine. Stetbi dima, ki so se dvigali iznad skal in dreve, so spodbudili topničarje, da so se z večjo vneto trošili municijo in se borili z zemljo in nevidnim sovražnikom. Odmev grmenja pa je oznanil, da si Nemci v dolini hladijo veliko jezo.

Ko so prve granate padle na sotesko, je Orlov umaknil četo s sedla na desni in levi skalni greben. Ljudje so se potaknili v škraplje, skalnate luknje, skratka poiskali so si naravnih zaklonov. Četa, ki je prišla v okrepitve zasede, pa se je umaknila dalje v gozd, na naslednjo vzpetino.

Vojko, Primož in Ana so se tiščali v škraplji. Primož je

sedel na nahrbtniku in se naslanjal na skalo. Njegov obraz je bil utrujen, toda poteze v njem so bile neuklonljivo ostre. Od tistega, kar se je zgodilo pred dvema dnevnoma, je še vse vrelo v njem. Obvladal se je in se prikril. Počutil se je zrejšeje in bolj odločnega. V globinah se je premaknilo nekaj silnega, kar ga je hotelo raztrgati. Nekaj, za kar je vedel, da ga bo naredilo drugačnega.

Ob njem je klečala Ana in mu previjala glavo. Strah je zbrisal z obraza vse nepomembne odtenke, v prosodni bledeci je bila lepa in tesnobno vdana. Obvezovala ga je z vso nežnostjo in veliko ljubeznijo. O tem, kar se je zgodilo, niso se spregovorili besede. Ko so na pobočju eksplodirale prve granate, ga je obvezovala naprej. Vojko pa je z daljnogledom opazoval streljanje in jima pripovedoval, kam točjejo. V zraku je visela čudna napetost. Na položajih je bilo kot izumrlo. Ko je bila Primoža obvezala, sta se tudi ona dva zagledala v zemljo pod ognjem, kamor je bil zagledan Vojko. Njegov drobni obraz, ožgan od vetrov, je bil zbran. Ugaljal je, kakšne namene imajo Nemci, kaj in kje bodo napadli.

»Poslušaj, Vojko. Tista zadeva s kamnom sinoči v soteski je bila zelo zanimiva.«

Vojko so se posvetile oči. »Se ti zdi? Veš, tudi ta je iz lovskih izkušenj. Mačka, zajec, lisica in podobna zverjad, obstane, če zaživlja ali zavpije. Pogleda, kaj je, potem »pa skoči. To je dovolj, da zadeneš. Nemcem ni bil živžig predomač, zato so bolj upoštevali kamen. Končno vidiš, da ravna jo kar podobno kot zverine.«

Oba sta se zasmejala.

V zraku so zaslišali bobnenje letal. Trije strmoglavci z nemškimi krili so se zavrteli v krogih nad sedlom kakor roparski ptici. Potem so v strmoglavem letu, z oglušajočim piskom, ki je šel vsem skozi ušesa, bombardirali sedlo in izginili. Bombe so eksplodirale neke okoli kuhinje in na robu. Med eksplozijami so potegnili glave za rob, ko pa so jih spet dvignili, je dejal Vojko:

»Zgrešili so in skoraj zadeji. Prav tam je kuhinja, če se

ni Nande dovolj dobro skril, če pa je imel smolo, smo ob kosilo.«

Nemško topništvo je zdaj toliko na sedlo. Prebliiski rdeče rumene svetlobe so se utrinjali bliže. Ob pokih pa so se slišali zvenčanje kovine po kamenju.

Vojko je slonel na skalni pregradi in zdaj že previdneje gledal čez rob na obstreljevano področje.

»Videti je, da imajo dosti municije,« je dejal Primož, ko so zaslišali nad glavami železni krik izstrelka in eksplozijo v skalah za hrbtom. Vrišč železnih drobcev je zavnel po skalah in drevju. Takoj nato pa je več eksplozij vsekalo okoli njih.

»Zdaj so nas našli,« je naznanil Vojko in se zvil na dno škraplje. Nedaleč od njega pa sta se pritiskala k zemlji Ana in Primož. V ušesih jima je zvenelo, v kosti je lezel strah, nosnice pa so se napolnile z jedkim vonjem po razstrelivu.

»Ana, ali se bojiš?« je zavpil Primož.

»Topov ne. Bojim se, ko bo treba na divizijo!«

Njene besede je raztrgal oglušujoči pok. Prst in razbito kamenje je deževalo na nje.

Poiskala je njegovo roko in jo prižela k svojemu obrazu.

KONEC PRVE KNJIGE

DRUGA KNJIGA

To knjigo posvečam mrtvim in živim borcem 31. divizije NOV in POJ in članom VOS za Primorsko in Gorenjsko, ki so s svojo krvjo napisali neizbrisno stran zgodovine slovenskega naroda in pokazali pot v svetlo človeško prihodnost.

PRVI DEL

SENCE NAD KOTLINO

Življenje, obrusi me kakor nož! Kdor me ne prime prav, naj me krvavi.

1

Matej Bor

Rana, ki jo je major Wolf staknil med spopadom v soteski, se je dobro celila. Kroglja je bila navadna in mu je prebila le mišice. Zdravnik ga je skrbno obvezal in mu prišil rano k životu, da si ne bi z nepotrebnim gibanjem povzročil bolečin. Stotnik Kniecke se je na račun njegove rane obešenjaško šalil, češ da je dobil ta prizanesljivi strel kot napladičo za usluge, ki jih je napravil osvobodilnemu gibanju.

Čez nekaj dni je major že vstal, se sprehal po sobi, postajal pred odprtim oknom in z vsemi pljuči vdihaval svež pomladni zrak, ki je vel s strmih pobočij nad mestom. Ob čutek nemočnega besa, ki ga je pekli nekaj dni, se je polgoma spremenil v rahlo potrlost; le-to pa je spretno prikril pred stotnikom in jo utapil v domačem žganju.

Vtem ko se je zdravilo njegovo meso, pa je bolela njegova duša. Njegov ponos je bil močno prizadet in samozavest omajana. Čutil je, da se na tistem tistotnik Kniecke nekoliko vzvišeno posmehuje njegovi prečitni nestrpnosti v obkoljenem mestu, kjer so enote iz dneva v dan zaman čakale na pomoč. Jezil se je na generala in njegovo kabinetsko strategijo. K hudici je pošiljal njegovo manevrsko vojsko z ofenzivnimi sunki, preračunanimi na najugodnejši čas in najugodnejši prostor. Če mu že ni do težkih ranjencev, ki jih je treba odpeljati na kliniko, ker bodo sicer umrli, naj kaj ukrene vsaj zaradi strateške točke, da ne pride v roke banditom. Če mu že ni do tisočglave posadke, ki ji čedaje bolj primanjkuje municije in z njo tudi volje do

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

V ORGANIZACIJI ŠPORTNEGA DRUŠTVA POLET

Od 10. do 13. junija na Opčinah kotankanje, odbojka in košarka

Letos bo nastop mladih kotalkarjev še posebno pester

ŠD Polet sodi med naša najuspešnejša športna in rekreativna društva. In to ne samo zaradi športnih uspehov na raznih prvenstvih in turnirjih, temveč predvsem zaradi resnega in poštovnega delovanja. Podjetni Poletovi predstavniki so namreč v nekaj letih zbrali v

V sredo v Bazovici tekmovalje najmlajših

Slovensko planinsko društvo v Trstu organizira v SREDO, 2. junija (praznik) na zemljišču v Bazovici (poleg nogometnega terena)

Mladinsko tekmovalje SPDT

za OSNOVNOŠOLSKA EKIPE za FOKAL 1., 2. in 3. razreda. Tekmovalja bodo sledeča:

1. Športno tekmovalje v urnosti in spretnosti.
2. Risanjski ex-tempore (določen model).
3. Vprašanja splošne izobrazbe (zemljepisno-planinske vsebine). Pisanje pred pričetkom tekmovalja od 8. ure do 8.30. Tekmovalje se prične točno ob 9. uri.

Pravilnik:

1. Tekmovalne kategorije so tri: 1., 2. in 3. razred osnovnih šol.
2. Ekipa lahko tvorijo samo otroci, ki obiskujejo isti razred.
3. Število članov ekipe je lahko od 3 do 5. Če razred predstavlja 1 ali 2 člana, se te točke ne upoštevajo za lestvico najboljših ekip.
4. Vsaka ekipa mora določiti svojega vodjo. Vodja bo prišel s svojim ekipam, skrbel za red, nesel risbe svoje ekipe in list s odgovori 3. tekmovalja komisiji v oceno.
5. Vsak tekmovalce mora imeti ob sebi tečajnice copate, prinesli so tudi risarski zvezek ali papir, barve (po možnosti), svinček. Vse risbe je poljubna.
6. Tekmovalje:

- a) športno tekmovalje: ne glede na število članov ekipe, se udeležijo samo prvi trije najboljši člani ekipe posamezne ekipe. Voda čez časov bo dala končni seznam časa za lestvico tega tekmovalja. Točke so sledeče: 20 točk prvi ekipi, 17 točk drugi, 14 točk tretji, 11 točk četrta, 8 točk peti, 5 točk šesti, 3 točk sedmi, 1 točk osmi.
- b) risarski ex-tempore. Posamezne kategorije bodo imele svoj motiv za risanje. Vsaka risba bo ocenjena od 1 do 10 točk. Za skupno točkovanje se bodo upoštevale samo prve 3 najboljšie ocene članov iste ekipe, ne glede na število članov ekipe.
- c) tekmovalne ekipe bodo prejele EN list z zapisanimi vprašanji. Vprašanj bo 5. Odgovori bodo morali biti zapisani na istem listu. Čas za odgovore: 10 minut. Vodja ekipe bo moral prinesiti izpolnjen list komisiji.
- Točke: vsak pravilni odgovor 1 točka, nepravilni odgovor nobene točke.
7. Nagrade:

- FOKAL: najboljši ekipi 1. razredov FOKAL: " " " 2. razredov FOKAL: " " " 3. razredov
- Tekmovalcem: spominska darila.
- Priporočljivo je, da bi posamezne ekipe spremljali učitelji.
- Razglasitev rezultatov in nagrajevanje na terenu, približno ob 11.30.
- Na razpolago bo bife z jedmi in pižco. ***

- Tekmovalje 4. in 5. razredov bo v teku meseca junija.
- V primeru deževnega vremena bodo organizatorji tekmovalje za prve tri razrede prenesli na 2. junij.

- Sele v mraku je zagledal dolgo kolono vojakov z značilnimi čepicami gorskih lovcev. Tudi ti so se vlekli tiho kot vsa druga vojska. Nič niso jodlali kot običajno in tudi na dvorišču ni, kakor svoj čas zadonela pesem. Zato se ni prav nič začudil, ko je vstopil stotnik že s kletvijo na ustih in nevoljno zmetel v kot opremo in orožje.

- «Kako, Erich?» Wolf ga je sprejel s smehljajem in korzom zganja.
- «Da kraja zaguljeno.»
- «Pa ga kličub temu srkniva, da odplakneva nevoljo in si priveževa dušo.»
- «Hvala, gospod major. Prav potreben sem ga. Sicer pa me veseli, da se vam vrača volja do življenja prav sedaj, ko mene vse mineva.»
- Knecke je segel po kozarcu in ga hlastno izpraznil. Major mu je ustrezljivo napolnil še enega. Potem se je zavalil v naslonjač ter povedal z naveličanim in utrujenim glasom: «Današnji izpad je bil kombinirana bedarija, manever za pod žensko kilko, kot pravite vi. Že sinoči sem vam povedal, da si od tega ne obetam drugega kot žrtve. Sčitali smo kolono, ki je s dvema tankoma in štirimi topovi prodirala v črni vrh, kjer nameravajo postaviti novo oporišče. In kaj je bilo? Padli smo v zanko. Izgubili smo brezstrelni top in nekaj lahkega orožja. Če ne bi bil osebo posređeval z udarom skupino in jim razbil bok, bi bili izgubili še en top in nemara tudi obe avtoblindi.

- Se hujšo smolo pa smo imeli ob povratku. Dva kamiona sta nam zletela v zrak na cesti, po kateri smo se pred nekaj urami varno pripeljali. Na srečo je bil prvi v avtokoloni z mrlič, ki niso bili — potem ko jih je vrglo v zrak — prav nič bolj mrtvi kot prej. Slabše pa je bilo s tistimi v tretjem kamionu. Drugi je srečno odjedal naprej, naslednji pa je naletel na mino. Prav pošteno jih je zmrcvarilo. Stotnik se je ob spominu na grozljivo sliko gnusobno nakremžil, se dvignil, si je enkrat nali in spil na dušek.
- «Prekleto, ob ves tek sem. Ni je stvari, ki bi jo prenesel želedec. Mina že sama učinkuje name kakor gnusen pajek,

- hudičevo je zavratna. Rane pa so po njej čisto črne, neznanjsko ogabne. Razcefra ti mišice in posname kožo. Enemu od mojih je posnela ves obraz. Tega se vedno bojim, kakor sedem v kamion.
- Vidite, zato smo tako pozni. Tipaje smo se vračali, vojaka je ob tako zavratni smrti poparjena in nemočna. Če se vam ljubi, si lahko ogledate te bedne nesrečnike. Spodaj v obvezovališču se ukvarjajo z njimi zdravniki.
- «Oh, prav nič mi ni do tega, da bi si pokvaril že tako slab apetit.»
- «Morda bi vam pa koristilo, da ne bi več silili z nami, dokler blokade ne prebijejo drugi. Prepričan sem, da bi laže pričakali generalove čete, ki bodo odzvali razglašeno viražnika. Prekrito rad bi spet spal, kot se spodobi.»
- «Ne prepričajte me, Erich. Sam sem spoznal, kako nemurna je bila moja želja, da bi odšel. Tveganje brez vsakršnega upanja na kakršnokoli prednost... Umiril sem se, brž ko se mi je posvetilo,» se je nekam narejeno zasmel Wolf in resnobnemu stotniku razložil načrt o Valjunovi vlogi.
- Ko je končal, je smele stotnikove oči preblislilo zadovoljstvo. Udaril se je po kolensih in se zarežal: «Prekleto. Vedel sem, da boste pripravili za tega vojaka Kristusa krajša primerno vlogo, ki mu bo omogočila, da bo prišel po najkrajši poti do povsem točne sodbe o sebi, če mu bo lahko kaj koristila. Dam vam svoja dva najzupnejša človeka, da ga bosta nadzorovala. Mislim, da vam je pasji dreser všeč in tudi kozarji Korošec, ki je lahko za tolačca. Čeprav sta na smrt utrujena, jima bo gotovo v ponos, če bosta lahko sodelovala v akciji po vaši zamisli; seveda ne bosta niti slutila, v kakšno kašo ju pošiljate.»
- Wolf se je naredil ganjenega. Morda pa je bil zares ganjen — zavoljo vsesplošne krize, ki jo je preboleval. Svet njegovih moči je oživljal, stvari so se začele premikati. Najraje bi bil stotnika objel in mu stisnil roko. Ker pa to ni ustrezalo njegovemu dostojanstvu, se je samo zahvalil: «Tega vam ne pozabim. Kakšna neverjetna sila je enotna volja dveh močnih mož, Erich! Ideja o Valjunu me je tako

- prevzela in tako trdno verjamem v uspeh, da bo najbolje, če takoj pošljete nekoga po to častivredno skupino, ki naj čimprej krene na pot,» je zamolklo dejal Wolf z nevarnim sojem v nekoliko motnih očeh.
- Ni minilo pol ure, ko se je kurir vrnil k oficirjema s sporočilom, da bo poročnik Valjun vsak čas tu.
- «To mi je všeč, stotnik, da se misli hitro spreminjajo v stvarnost. Živimo v času, ko ne smemo kolebati in odlašati z odločitvami,» je dejal Wolf in si s prostoro urejal obleko. Rad bi bil čimbolj uraden. Stotnik ga je nehoti posmehal.
- Valjuna sta pričakala v narejeno zaskrbljenem pomenu. Ko je vstopil, ga je Wolf pristrčno pozdravil, rekoč: «Sedite, dragi poročnik, in oprostite, da vas motimo med večerjo. Ondam smo imeli smolo, da so nas komunistični fanatiki zmotili z minami sredi prisrčnega razgovora, ki ga se nismo dokončali.»
- Valjun je bil nadvse presenečen spritno Wolfove prijaznosti. S prikrito zvedavostjo mu je skušal prebrati z obraza, kaj ima za bregom. Bal se ga je in ni mu zaupal. Ni mogel prikriti nelagodnosti, ki jo je čutil ob Wolfu. Roke je sklenil v naročju, diani so bile vlažne. Tudi brčice pod nosom so mu rahlo drgetale. To seveda ni ušlo Wolfu, ki se je resnično trudil, da bi z glasom in besedo vzpostavil zaupljivo vzdušje. Zato je vedno nadaljeval pogovor o bojih okoli mesta in o skorajšnjem koncu nespametne blokade razmajanih komunističnih sil, ki so se zbrale okrog njih kakor ose okrog meje. «Upam,» je nadaljeval, «da razumete generalovo strategijo in taktiko in daljnosežnost predvidenih akcij, da se ne pogrežate v malodušje kot tisti, katerih puhle glave si ne znajo razlagati, čemu se pustimo izbravati in obkoljevati. Glejte, zakaj general čaka z udarom: preslepiti jih hoče, ustvariti vtis, da nam primanjkuje sil, da smo v defenzivi. Zavestni jih hoče: z malenkostnimi uspehi naj bi se uspravili in pozabili, kako nevarno je njihovo obkoljevanje tako vročega lonca.

- (Nadaljevanje sledi)

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

- »Mladi openski kotalkarji so že lani navdušili vse, ki so si ogledali njihov nastop. Vse kaže, da bo tako tudi letos.

19.00 Polet — Ricreatori (naraščajniki)

Odbojka

Zanimiv in pester bo tudi odbojarski turnir, katerega se bo udeležilo kar šest ekip.

Sporod:

CETRTEK, 10. JUNIJA

14.00 Dom Gorica — CRDA

15.00 Dom — Gorica — Sokol

16.00 Sokol — CRDA

17.00 Gaja — Olimpija

18.00 Polet — Gaja

19.00 Polet — Olimpija

PETEK, 11. JUNIJA

20.30 prvi polfinale

21.30 drugi polfinale

NEDELJA, 13. JUNIJA

16.00 finale za 3. mesto

18.00 finale za 1. mesto

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

b. l.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

Ljubljansko Olimpijo bodo na ženskem namiznoteniskem turnirju Krasa, prihodnjo nedeljo v Zgoniku, zastopale mlade a obetajoče igralkice Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

MEDNARODNI NAMIZNOTENISKI TURNIR KRASA

Čez teden dni v Zgoniku nastop Vecka in Korpe

Ženskega turnirja se bodo udeležile ekipe Olimpije iz Ljubljane, Triglava iz Kranja in Semele iz Kopra

V okviru 7. razstave domačih vin bo v nedeljo, 6. junija, v Zgoniku ekipni mednarodni ženski turnir v organizaciji SD Kras. Vabilu organizatorja so se letos odzvale tri slovenske ekipe: Olimpija iz Ljubljane, Triglav iz Kranja in Semele iz Kopra.

Lanskega zmagovalca Olimpije ni treba posebej predstavljati. Iz vrst tega vodilnega slovenskega namiznoteniskega kluba so prišle že vrhunske igralkice. Naj omenimo le Pircevo, Martinecovo in Jelerjevo. Vse tri so se udeležile mednarodnega turnirja za trofej Bora, ki je bil pred nekaj leti v Trstu. Mlade igralkice, ki so jih zamenjale v mladinski ekipi (edino Jelerjeva je še mladinica) niso nič manj obetajoče.

V Zgoniku bodo nastopile Vrstovškova, Kalanova in Starčeva.

Triglav iz Kranja razpolaga z odlično Žerovnikovo, kljub temu pa nima velikih možnosti, da bi premagal Olimpijo, čeprav bi lahko pripravil tudi kakšno presenečenje.

Ostali dve ekipi, Semele in seveda Kras, nista na enaki ravni in se bosta morali zadovoljiti s tretjim, oziroma četrtim mestom. Semele ima tri precej izenačene igralkice. Verjetno bo nastopila v postavi: Vučić, Vesel in Suklan.

Za Kras bo to prvi nastop po državnem prvenstvu. Ekipa se naslanja predvsem na Sonjo Milčevico, zato tudi nima nobene možnosti za zmago. Skupno z državnim prvenstvom bo igrala še Darja Kobal, tretjo igralko pa bo treba še izbrati med štirimi mlajšimi, ki že celo leto trenirajo s prvo ekipo.

Vodstvo Krasa si je ob tej priložnosti zagotovilo tudi izredno atrakcijo. Popoldne, po turnirju, ki bo v jutranjih urah, bosta izvedli eksperimentalni nastop znana jugoslovanska državna reprezentanta ter člana Olimpije Edvard Vecko in Ištvan Korpe.

To bo seveda veliko doživetje, ne samo za Zgonik, ampak za ves Trst, saj imamo le redko priložnost, da lahko občudujemo pri nas vrhunske svetovne namiznoteniske igralkice.

e. b.

NOGOMET

LIVORNO, 29. — Ogromna množica ljudi se je udeležila Picchijevog pogreba. Praktično so bili na ulicah vsi prebivalci Livorna. Krsto so nosili nogometaši vseh italijanskih klubov. Nekateri športniki so predlagali, da bi livornski stadion poimenovali po pokojnem nogometašu.

KOŠARKA

ANKARA, 29. — V okviru kvalifikacijskih tekem za evropsko prvenstvo v košarki, je jugoslovanska reprezentanca danes v Ankari premagala Finsko z visoko razliko v kosih. Svetovni prvaki se niso kdove kaj trudili, ker je bil nasprotnik prešibak. Izid te tekme je 90:60 za evlape.

NAMIZNI TENIS

ZADAR, 29. — Danes se je začel v Zadru mednarodni namiznoteniski turnir. Na tej prireditvi sodelujejo najboljši jugoslovanski ter nekateri svetovno znani pingpongisti, kot sta Šveda Bengston in Johansson. Tudi v ženski konkurenci bo borba zelo ostra, ker so vse tekmovalke na zelo visokem nivoju.

OTOČANI SO URESNIČILI SVOJO GROŽNJO

Na Filicudih so ostali le mafijci in karabinjerji

Domačini so se preselili na Lipari

LIPARI, 29. — Prebivalci otoke Filicudi so uresničili svojo grožnjo in zapustili svoje domove v znak protesta proti nastanitvi domnevno mafijev na njihovem otoku. Zupan mafiozega mesta Eoliskih otokov, kamor so se odselili iz zapuščenih razvalin hotelja «Regione», kjer bodo prebivali begunci, doživel se ne bo položaj razstavljal. Begunci so odprli svoje hiše tudi svojci in znanci; na otoku sploh tekmajo, kdo jim bo izkazal več poslušnosti.

Na Filicudih so medtem ostali le redki domačini, ki niso mogli iz tega ali onega razloga zapustiti otoka. Poleg njih so še mafijci, ki so končno lahko mirno prepašali not v gostišču «Sirena» (štiri sobe, kuhinja in stranišče) ter v karabinjerjski postaji.

Z mopedom je padla pri Doberdolu

Pri Doberdolu se je sinoči pripetila huda prometna nesreča, pri kateri se je poškodovala 45-letna Angelina Perfoja iz Gorice, Ul. S. Michele 67. Vozila se je s svojim mopedom, ko je iz šole nepojasnjenih vzrokov padla. V bolnišnici v Trzinu, kamor so jo odpeljali z rešilnim avtom, so ji ugotovili moškega pretrsa ter več udarcev. Zdravniki so si pridržali prognozo.

Priprave za
DIAŠKO MATICO!

Dario Fo prijavljen sodnim oblastem

REGGIO EMILIA, 29. — Kvestura v Reggio Emilii je prijavila sodnim oblastem znanega igralca Daria Foja in njegovemu igralcu skupino «La Comune» zaradi predstave «Stabat Mater» nekakega anarhista (Morte accidentale di un anarchico) in «Vsi združeni, vsi skupaj, oprosti, tisti na gospodarstvu, ki jih je skupina uprizorila v omenjenem mestu pred nekaj dnevi. Foja in teledne voditelj skupine Gollinje doživljajo, da nista zaprosila za dovoljenje oblasti javne varnosti za prireditelji, ki sta bili sicer namenjeni samim članom kroga «La Comune».

DESET DNI PO IZSTRELITVI «MARSJA 2»

Sovjetska zveza izstrelila še drugo ladjo proti Marsu

Poleg tega so poslali v vesolje še dva kozmosa

MOSKVA, 29. — Sovjetski vesoljski ladji «mars 2», ki so jo izstrelili 19. maja se je sinoči pridružila še ladja «mars 3», ki ima iste značilnosti. Tehta prav tako kot «mars 2» 4.650 kg. Sovjetska tiskovna agencija TASS je sporočila da

bo ladja letela po isti poti, kot tista, ki so jo izstrelili pred desetimi dnevi in ki je do sedaj prepotovala približno dva milijona in pol kilometrov.

Za sedaj se še ne ve, če bosta ladji mehko pristali na Marsu, ali če ga bosta samo obleteli in silikali. Sprito velike teže obeh vesoljskih postaj, menijo, da imata na krovu precejšnje število aparatov, ki jih bodo morali izkrcati na Rdečem planetu.

MOSKVA, 29. — Sovjetska tiskovna agencija TASS je sporočila, da so z vesoljskega izstrelilca izstrelili še dva umetna satelita vrste kozmos, katerih zaporedni številki sta 424 in 425.

Yuba City: 21 trupel

YUBA CITY, 29. — V sadojnaku ob reki Feather pri Yuba Cityju so policijski agenti izkopali še eno truplo, tako da so doslej odkrili 21 trupel. Medtem so drugi agenti preiskali garažo pri hiši Juana Corone, ki ga dolžijo umora in našli v njej orodje za kopanje, na katerem so zasledili sledove las, ki so se sprile na blato, v katerem so menda tudi sledovi krvi. Poleg tega so odkrili tudi 60 cm dolg železen drog, lesen kol, sekuro z dvojnimi rezili, machete, mehiški nož in druge predmete, ki bi lahko bili v zvezi z umorom, posebej ker so na rezilih odkrili čudne madeže. Pri nekaterih truplih so našli zakopane tudi pobotnice o prejemni plače, ki jih je podpisal Corona. Šerif okraja Sutter je prepričan, da je Corona morilec, nekateri celo trdijo, da bo to vsem jasno, ko bodo dokazali njegovo krivdo na uradni obožbi v sredo. Zdi se, da so se umori začeli 1. aprila in se nadaljevali do 19. maja, ko je policija odkrila prvo truplo. Podoben primer serije umorov je mogoče zaslediti v zgodovini kriminalistike ZDA šele leta 1908, ko je gospa Bella Poulsdatter Sorensen Gunnis umorila kakih 16 oseb (nekateri so menili, da je bilo žrtve 28), med njimi tudi svojega moža in jih zakopala v nekem svinjaku, kjer je nato naredila samomor.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

Dekle izginilo v Ostii

RIM, 29. — Agenci letalskega oddelka v Rimu in agenti iz Ostie iščejo 14-letno Luciano Straccia, ki je že večer izginila. Kot zadnje so jo videli sošolke, ko je odhajala iz šole. Medtem je njena mati prejela telefonski poziv in neki glas ji je dejal, «dekle je pri nas, zato pripravite denar». Lucianina sošolke so povedale, da jo je večer profesor v šoli resno opozoril in da je nato dekle izjavilo, «da bo do časopis govorniki o njej». Znano je tudi, da je dekle pred dvema letoma zbežalo iz neznanega vzroka od doma, zato upajo, da ne gre za ugrabitev.

V trenutku, ko zaključujemo redakcijsko smo zvedeli, da so Luciano Straccia našli pri Koloseju. Na poljeji je dala drugo ime, sedaj pa je v zavetišču «Casa del fanciullo», v bližini rimske kvesture.

KRISNAGAR, 29. — V zadnjih 24 urah je v taborišču Karimpur na indijsko-pakistanski meji umrlo približno 150 vzhodnih Pakistancev zaradi epidemije kolere. Zdravstvene oblasti so izjavile, da je do sedaj v obeh bolnišnicah tega področja približno 330 oseb bolnih za kolero. V zadnjih dveh mesecih je prispelo v taborišče Karimpur približno 100.000 izžancev.

SPORT SPORT SPORT

ODLOČITEV ZA SMUČARSKO POLETE NA KONGRESU FIS V OPATJU

Prvo svetovno prvenstvo bo v Planici

OPATJA, 29. — 28. kongres Mednarodne smučarske zveze je danes na svojem sestanku v Opatiji enoglasno sklenil, da bodo organizirali svetovno prvenstvo v smučarskih poletih, prvo svetovno prvenstvo pa bodo organizirali prihodnje leto, od 22. do 26. marca, na 150 metriki skakalnici v Planici. Svetovno prvenstvo v smučarskih poletih bo vsako drugo leto.

Na kongresu je bilo nadalje sklenjeno, naj se letošnji evropski kriterij za mladince na Jahorini proglasi za prvo evropsko prvenstvo, pa tudi to, da bo svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah leta 1974 v St. Moritzu v Švici, a v klasičnih disciplinah v Falunu na Švedskem.

St. Moritz je prejel potrebno število glasov šele v drugem glasovanju, kajti v prvem roku je prejel 33 glasov, t.j. le enega več, kot njegov najnevarnejši tekmeč Garmisch-Partenkirchen.

Falunu pa so podelili svetovno prvenstvo nordijskih disciplin že v prvem glasovanju.

Kar se Planice tiče je dosegla veliko moralno priznanje. Ne le, da so ji podelili organizacijo prvega uradnega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih že v prvem glasovanju, ampak je prejela to priznanje tudi ob soglasju vseh delegatov.

Svetovno prvenstvo v smučarskih skokih leta 1973 pa bo v Obersdorfu, v Zahodni Nemčiji.

V Gorici zaključene mladinske igre

Na goriskem županstvu so včeraj popoldne nagradili fante in dekleta, ki so sodelovali na občinskih mladinskih igrah in ki so v svojih disciplinah osvojili prva tri mesta. Stvarne mlade tekmovalce je v imenu občine pozdravil odbornik za šport Moise. Sledilo je nagajevanje, nato je nekaj spodbudnih besed povedal še zastopnik OONI cav Bregant.

Med nagradjenimi so tudi nekateri mladi člani slovenskega športnega združenja Dom v ženskem namiznem tenisu je dobila zlato kolajno Loreta Maraž, srebrno Eljana Bensa, tretjo pa Lilijana Roset. Dolores Rensa je bila tudi tretja z enakim številom točk kot Rensa.

tova, Marino Krapic je bil tretji v moškem namiznem tenisu. Na tretje mesto se je uvrstila tudi moška mladinska odbojcarska ekipa Doma, ki so jo sestavljali Karlo Devetak, Damijan Klanjšček, Marino Suc, Marino Krapic, Jurij Krapic, Mauro Soban, Silvan Semolič, Lucijan Fontana, Renato Ipavec in Dario Maraž. Številni drugi tekmovalci Doma, ki so sodelovali v drugih disciplinah, kot

tudi igralci Olympie, se niso uvrstili na prva tri mesta.

NAMIZNI TENIS

Na mednarodnem namiznoteniškem turnirju v Zadru je pripravil Jugoslovian Dragutin Šurbek izredno presenečenje: premagal je svetovnega prvaka Šveda Bengstona z 2:1.

KOLESARSTVO

V deveti etapi «gira»

Zadnji kilometer odločilen

Etapo je osvojil Basso, glavina pa je prispela na cilj v njegovem času

FORTE DEI MARMI, 29. — Za današnje etapo lahko rečemo, da je bila to dejanska etapa zadnjega kilometra. Od 141 km poti so namreč tekmovalci prevozili 140 km v enotni skupini in šele tisoč metrov pred ciljem so se pognali v naskok, da bi si razdelili najboljša mesta. Ta naskok je bil izredno napet, vzgoščena (80 kolesarjev se je udeležilo) nad krmili podilo proti beli črti, pa tudi odločen. Ničine ni taktiziral. Bil je res lep prizor.

Zmagal je tekmovalce, ki je imel na tem zadnjem kilometru poti še največ moči v nogah. To je bil Basso, specialist za take sprinte, ki je že nekaj dni tudi na prvem mestu lestvice po točkah.

Skupna lestvica po tej etapi seveda ni doživela nobene bistvene spremembe.

Etapna lestvica:

1. Marino Basso, ki je prevozil 141 km dolgo pot od kraja Casciana Terme do Forte dei Marmi v 3.27'37" s p. h. 40.748 km na uro. V njegovem času so prispeli na cilj še:
2. Sercu Patrick
3. Zandegh Dino
4. Van Vlierberghe Albert
5. Clooster Noel
6. Dancelli
7. Garbozza
8. Ritter
9. Polidori
10. Wagtmans in drugi

- SKUPNA LESTVICA
1. Michelotto 48.07'01"
 2. Moser A. 2'02" zaostanka
 3. Paolini 4'52"
 4. Colombo 5'30"
 5. Petterson G. 6'17"
 6. Van Springel 8'18"
 7. Galdos 8'43"
 8. Schiavon 9'26"
 9. Wagtmans 9'44"
 10. Houbrechts 10'32" itd.

Jutrišnja deseta etapa, bo ena najbolj zahtevnih na letošnjem «giri», čeprav bo merila le 123 km. Tekmovalci bodo morali namreč prevoziti tudi tri dokajšnje vzpone.

V ŽENSKI ODBOJKI NA MLADINSKIH IGRAH

Bor pokrajinski prvak

Najmlajše odbojkarice Bora, ki nastopajo na mladinskih igrah, gredo letos od zmage do zmage in od uspeha do uspeha. Vsem prejšnjim so sinoči dodale še enega. Tudi v pokrajinskem finalu so z gladirom izdemonstrirale oba svoja na sprednjem in se tako uvrstile v deželni finale. Sinoči so namreč dosegle na stadionu «1. maja» v Trstu naslednje izide:

Bor — OMA 2:0 (17:15, 15:10)
Bor — FARI 2:0 (75:1, 15:4)

OMA — FARI 2:0 (15:5, 15:8)
Borovke so stopile na igrišče z precejšnjo tremo in tako so v prvi tekmi izgubile OMA kaj kmalu poraz. V drugi tekmi je OMA prišla celo do vodstva. «Plave» pa so tedaj pokazale svojo vztrajnost in neopustljivo zbralke so vse svoje moči, izkoristile napake nasprotnic in zaključile v svojo korist s 17:15. V drugem setu pa so zaigrale neprimerno bolj samozavestno, kot v prvem, uspešno so servirale, dobro potekale, tolke in reševale tudi tekle žoge. Nasprotnicam ni uspelo nobena nakana in ostale so povsem praznih rok.

V drugi tekmi je FARI odvrnil borovkam skupno borih pet točk in slovenske igralke so to ekipo odpravile kar «ekspresno».

V tretji tekmi sta se srečali dve italijanski sesterki. Igra je bila s kolikor toliko uravnovešena, vendar je OMA potrdila, da je bolj pripravljen od FARI.

Končna lestvica pokrajinskega finala:

1. BOR 4 točke
2. OMA 2 točki
3. FARI 0 točk.

Bor je nastopil z naslednjo postavo: Jevnikar, Rauber, Jeza, Priselj, Bizjak, Božič, Pavlič, Nibrandt.

Po zaključku tekem je bila krajša slovesnost, med katero so nagradili ekipe. Prisotni so bili tudi predsednik odbora za mlad. igre dr. Isler, predsednik CONI dr. Zucca, učitelj športa Fragiaco in drugi.

MOTOCIKLIZEM

V Skofiji Loki bodo danes tradicionalne mednarodne motociklistične dirke. Nastopili bodo dirkači iz 17 držav, ki so prispeli iz Evrope, Amerike in Avstralije.

ATLETIKA

VIDEM, 29. — Na nekem atletskem tekmovalcu v Vidmu je postavil Mario Vecchiato nov italijanski rekord v metu ključa s značko 68,74 m. Njegov dosednji rekord je bil 68,40 m.

Na tekmovalcu za republiški atletski pokal v Celju je včeraj Klavdivarjeva atletinja Urankarjeva postavila nov slovenski rekord na progi 800 m s časom 2'12"2.

KOLESARSTVO

Na mednarodni amaterski kolesarski dirki «Alpe-Adria», ki se je včeraj zaključila v Ljubljani, je zmagal Jugoslovian Bilič.

KOŠARKA

V nadaljevanju ženskega svetovnega košarkarskega prvenstva so v finalni skupini dosegli naslednje izide: SZ — Francija 80:52 in J. Koreja — ČSSR 74:71.

CENTROTURIST

KENIJA

8-dnevno potovanje z letalom — odhod 24. 6. 71. — Obisk najlepših predelov Kenije, živalskih parkov, Indijskega oceana in kenijskih plemen. Strokovno vodstvo dr. KUCHAR.

Zadnja možnost za samo 4.860 NDin. Popust za plačilo v Trstu.

POČITNICE V ŠPANJI

8 in 15-dnevna potovanja v Malago, na Kanarske otoke in v Palmo de Mallorco.

Ne zamudite izredne prilike — zahtevajte podrobne programe!

RICHARD WILLFORD

ZDRAVILNE RASTLINE IN NJIH UPORABA

tržaška knjigarna

TRST - Ulica sv. Frančiška 20 - Telefon 61-792

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Cerknem

Carla Gravina igra v TV nadaljevanju «Il segno del comando», ki je na sporedu vsako nedeljo zvečer. Berite na Radiocorriere TV podrobno reportažo v barvah o priljubljeni igralki.

UBEM

VELIKA BELGIJSKA LADJARSKA DRUŽBA, V POLNEM RAZVOJU, POTREBUJE PALUBSKE IN STROJNE ČASTNIKE (PRVE, DRUGE, TRETJE ČASTNIKE).

Nudimo belgijsko pogodbo s privlačnimi dohodki, naše resno in dobro znano zavarovanje za primer bolezni in nesreče ter še druge ugodnosti, kot n.pr. plačan dopust za sobote in nedelje, prebite na plovbi, visoko plačo za nadure itd.

Interesenti naj pošljejo življenjepis na naslov:

UBEM
c/o ELLERMAN & WILSON LINES
Agency Company Limited
Via della Borsa 3
P.O. Box 1380
34100 TRIESTE (ITALY)

ali neposredno na naš sedež v Antwerpnu.

UBEM
Mechelse Steenweg, 150
2000 Antwerp - Belgium

Jamčimo za takojšen odgovor.

Za nadaljnje in podrobnejše informacije obrnite se neposredno na naš glavni sedež v Antwerpnu

Naše ladje

m/v «Loverval»	19.296 t. DW	s/l «Zeebrugge»	13.980 t. DW.
m/v «Marly II»	19.296 t. DW.	s/l «Nieuwpoort»	13.980 t. DW.
m/v «Fielrode»	19.296 t. DW.	s/l «Heist»	13.980 t. DW.
m/v «Eeklo»	42.000 t. DW	Ocean tug «Sea Horse»	
m/v «Federal Schelde»	33.680 t. DW	Ocean tug «Sea Lion»	
m/v «Federal St. Laurent»	33.680 t. DW	m/v «New Building»	64.000 t. DW.
m/v «Iemse»	71.145 t. DW	m/v «New Building»	64.000 t. DW.
m/v «Leizate»	20.350 t. DW	Fruitcarriers	
m/v «Belval»	20.350 t. DW	m/v «Frubel Europa»	309.540 cub. ft
m/v «Chertal»	20.350 t. DW	m/v «Frubel America»	309.540 cub. ft
m/v «Charleroi»	20.350 t. DW.	m/v «Frubel Prinses Paola»	321.690 cub. ft
m/v «Turandot»	30.000 t. DW	m/v «Frubel Africa»	321.690 cub. ft
m/v «Titus»	30.000 t. DW	m/v «Frubel Asia»	321.690 cub. ft
m/t «Stolt Boel»	32.000 t. DW	m/v «Frubel Oceania»	321.690 cub. ft